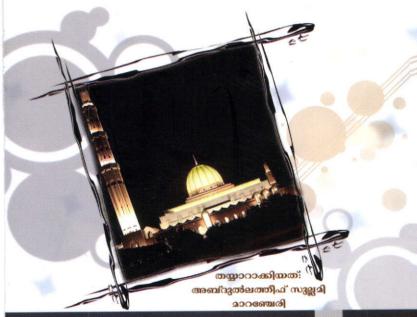

നമസ്കാരം

വിധികളും മര്യാദകളും

ഇസ്ലാമിക് ഗൈഡൻസ് സെന്റർ സുലൈ (റിയാദ്) റി. ബി. 1419, റിയാദ് 11431. ഫോ: 2414488, ഫാ: 2411733

നമസ്കാരം വിധികളും മര്യാദകളും

തയ്യാറാക്കിയത്: അബ്ദുൽലത്തീഫ് സുല്ലമി മാറഞ്ചേരി 🕏 المكتب التعاويٰ للدعوة والإرشاد بالسلي، ٢٨ £ ١هــــ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

المكتب التعاوي للدعوة والإرشاد بالسلي الصلاة أحكام وآداب (باللغة المليبارية// المكتب التعاوي للدعوة والإرشاد

بالسلى. – الرياض، ١٤٢٨هـ

۱۷۲ ص ؛ ۱۲ × ۱۷ سم

ردمك: ٤- ٠-٨٠٨٩-، ٩٩٦٠

... ..

١ – الصلاة أ – العنوان

ديوي ۲۵۲,۲

1 £ Y A / TT Y Y

رقم الإيداع: ١٤٢٨/٣٣٢٧

ردمك: ٤- ٠-٩٨٠٨

ഉള്ളടക്കം

പേജ്

വിഷയം

ആമുഖം	0
നമസ്കാരത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം	1
നമസ്കാരത്തിന്റെ മുന്നൊരുക്കങ്ങൾ	7
നബി(സ)യുടെ നമസ്കാരം	17
ദിക്റുകളും ദുആകളും	31
ജമാഅത്ത് നമസ്കാരം	36
നമസ്കരിക്കാത്തവനോടുളള സമീപനം	51
നമസ്കാരത്തിന് പുറഷെടുമ്പോൾ	60
സുന്നത്ത് നമസ്കാരങ്ങൾ	66
യാത്രക്കാരുടെ നമസ്കാരം	116
നമസ്കാരം ഉണ്ടാക്കേണ്ടതായ നേട്ടങ്ങൾ	124
തെററായി പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ	137

ആമുഖം

അല്ലാഹുവിന്റെ നാമത്തിൽ നമസ്കാരവുമായി ബന്ധ പ്പെട്ട വളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട പാഠങ്ങളാണ് ഈ കൃതിയിലെ ഉള്ളടക്കം.

ചിലയാളുകൾ നമസ്കരിക്കും പക്ഷേ, അവർക്ക് അതിലൂ ടെ രേഖപ്പെടുത്തപ്പെടുന്ന പ്രതിഫലം പത്തിലൊന്ന് മാത്ര മായിരിക്കും ചിലർക്ക് ഒമ്പതിലൊന്ന് ചിലർക്ക് എട്ടിലൊന്ന് ചിലർക്ക് ഏഴിലൊന്ന് എന്നിങ്ങനെ ചിലർക്ക് പകുതി പ്ര തിഫലം ലഭിക്കുമെന്നും ഹദീസുകളിൽ പറയുന്നു. ഇത് ആളുകൾ മനസ്സിലാക്കിയതും നിർവ്വഹിക്കുന്ന രീതിയും അനുസരിച്ചായിരിക്കും പ്രതിഫലത്തിലെ ഏററക്കുറച്ചിൽ എന്ന് മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസമുണ്ടാവുകയില്ല.

അതിനാൽ നബിജ്യുടെ നമസ്കാരം, ഫറളുകളിലെ പോരായ്മകൾ പരിഹരിക്കുമെന്ന് പഠിഷിക്കപ്പെട്ട സുന്ന ത്തു നമസ്കാരങ്ങൾ, യാത്രയിലെ നമസ്കാരം, നമസ്ക രിക്കുന്നവരിൽ ഉണ്ടാവേണ്ട സൽഗുണങ്ങൾ, നമസ്കാര വുമായി പ്രചരിക്കപ്പെട്ട അടിസ്ഥാനമില്ലാത്ത കാര്യങ്ങൾ എ ന്നിവയെല്ലാമാണ് നിങ്ങളുടെ കൈകളിൽ ഏൽഷിക്കുന്ന ഈ കൃതിയിലെ പ്രതിപാദ്യ വിഷയം.

നിങ്ങൾ വായിക്കുക. വിലയിരുത്തുക, അബദ്ധങ്ങൾ ചൂ ണ്ടിക്കാണിക്കുക.

അല്ലാഹു സൽക്കർമ്മമായി സ്വീകരിക്കട്ടെ, സഹകരിച്ചവർ കൊല്ലാം പ്രതിഫലം നൽകട്ടെ (ആമീൻ)

പ്രാർത്ഥനയോടെ!

റിയാദ് 9/4/2007

സഹോദരൻ

അബ്ദുൽലത്തീഫ് സുല്ലമി മാറഞ്ചേരി

ഒന്ന്

ംബ്രധേപ്രേ ദർവരിത്താടെക്ക്

സർവ്വ സ്തുതിയും ലോക രക്ഷിതായ അല്ലാഹുവി ന്ന്, അവൻെറ ദൂതരിൽ അന്തിമനായ മുഹമ്മദ് ന ബിയിലും കുടുംബത്തിലും ബന്ധുമിത്രാദികളി ലും സജ്ജനങ്ങളായ മുഴുവൻ ആളുകളിലും അല്ലാ ഹുവിൻെറ കരുണാകടാക്ഷങ്ങൾ എന്നെന്നും വർ ഷിക്കുമാറാകട്ടെ. (ആമീൻ)

ശഹാദത്തുകലിമകൾ ഉച്ചരിച്ച് ഒരാൾ മുസ്ലിമായി ക്കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നീട് ഏററവും ഗൗരവപൂർവ്വം അവ നെറ മേൽ ചുമത്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള കർമ്മമന്ത്രെ അഞ്ച് സമയങ്ങളിലുള്ള നമസ്കാരം. ഒരു മുസ്ലിമിന് ത നെറ രക്ഷിതാവുമായുള്ള ബന്ധം സ്ഥിരീകരിക്ക ഷെടുന്നത് നമസ്കാരത്തിലൂടെയാണ്.അത് വിശ്വാ സത്തിന്റെ പ്രകടരൂപവും കൂടിയാണ്. അത്കൊ ണ്ട്തന്നെ പ്രായപൂർത്തിയും ബുദ്ധിയുമുള്ള എല്ലാ സ്ത്രീപുരുഷൻമാർക്കും ഒഴിച്ചുകൂടാൻ പാടില്ലാത്ത വിഷയവുമാണ് നമസ്കാരം. കുട്ടികൾക്ക് ഏഴ് വയസ്സ് പ്രായമാകുമ്പോൾ മുതൽ അത് അവരോട് കൽഷിക്കുകയും പരിശീലിഷിക്കാനും പത്ത് വയ സ്ലായിട്ടും അവർ നമസ്കരിക്കാത്ത പക്ഷം അവരെ പെടുത്തുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. നിന്ന് നിർവ്വ ഹിക്കാൻ കഴിയാത്തവർ ഇരുന്നോ, കിടന്നോ തനി ക്ക് കഴിയുന്ന വിധത്തിൽ നമസ്കാരം അതാതി ഒൻറ സമയത്ത്തന്നെ നിർവ്വഹിക്കൽ നിർബന്ധ മാണ്. നമസ്കരിക്കാത്തവർ നരകത്തിലാണെന്ന കാര്യവും സംശയത്തിനിടമില്ലാത്തവിധം. ഖുർആൻ വ്യക്തമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. സ്വർഗ്ഗത്തിൽ എത്തുന്ന ആ ളുകൾക്ക് നരകക്കാരെ കണ്ട്മുട്ടാനും സംസാരി കാനും അല്ലാഹു പരലോകത്ത് അവസരം നൽ കും; അന്നേരം സ്വർഗ്ഗക്കാർ നരകവാസികളോട് ചോദിക്കുന്ന ചോദ്യവും അതിന്നവർ നൽകുന്ന മറുപടിയും നമുക്ക് ഇപ്രകാരം കാണാം:

"നിങ്ങൾ എന്തുകൊണ്ട് ഈ കഠിനമായ നരകത്തി ൽ എത്തിപ്പെട്ടു, അവർപറയും ഞങ്ങൾ നമസ്കരി ച്ചിരുന്നില്ല എന്ന്." (മുദ്ദഥ്ഥിർ 42, 43).

നമസ്കരിക്കാത്തവർ കാഫിറുകളാണെന്നും പ്രവാ ചകൻ(സ) വ്യക്തമാക്കിയതാണ്: عن بريدة الله قال قال رسنولُ الله صلى الله عليه وسلم العَهدُ الذِي بَيْنَنَا وَبِينَهُمْ الصَلاةُ فَمَنْ تَركَها فقد كَفَر رواه أحمد والترمذي صحيح مشكاة للألباني ا/رقم الحديث: ٧٤٥)

"ബുറൈദ അൽ നിന്ന്, നബി ്ക് പറഞ്ഞു: നമുക്കും അവർക്കുമിടയിലുള്ള കരാർ നമസ്കാരമാണ്. ആ രെങ്കിലും അത് ഉപേക്ഷിച്ചാൽ അവൻ കാഫിറായി" (അഹ്മദ്, തിർമിദി, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് മി ശ്കാത്ത് 1/നമ്പർ: 574)

عن جابر بن عبدالله ﴿ يقول سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صلى اللهِ صلى الله عليه وسلم يقولُ بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ السَّبِرُكِ وَالْكُفْسِرِ تَرْكُ الصَلاَةِ (صحيح مسلم ٨٨/١ رقم الحديث :٨٢)

് ഒരാളുടേയും ശിർക്കിൻേറയും കുഫ്റിൻേറയും ഇടയിലുള്ള വിവേചനം നമസ്കാരം ഉപേക്ഷിക്കലാ ണ്." (സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം 1/88 നമ്പർ: 82)

പ്രവാചകന്മാരുടെ പ്രബോധനത്തെ സംബന്ധിച്ച് പറയുന്നിടത്തെല്ലാം നമസ്കാരത്തെ സംബന്ധിച്ച് പ്രബോധനം നടത്തിയിരുന്നതായി കാണാൻ കഴി യുന്നതാണ്. ഇക്കാര്യവും നമസ്കാരത്തിൻെറ പ്രാധാന്യത്തെയാണ് വിളിച്ചറിയിക്കുന്നത്.

നമസ്കാരത്തിന്റെ മഹത്വം :

സഹോദരന്മാരേ, നമസ്കാരം മാത്രമാണ് ആകാ ശലോകത്ത്വെച്ച് മനുഷ്യന്റെറമേൽ നിർബന്ധമാ ക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ഏക ആരാധന. (നബി(സ)യുടെ മി അ്റാജ് എന്നറിയപ്പെടുന്ന ആകാശാരോഹണ വേ ളയിൽ) എന്നത് തന്നെമതി അതിൻെറ മഹത്വമാ യിട്ട്!. കൂടാതെ പരലോകത്ത് ഒന്നാമതായി വിചാ രണ ചെയ്യപ്പെടുന്ന വിഷയവും നമസ്കാരമാണ് എ ന്നും അതിൽ രക്ഷപ്പെട്ടാൽ അവൻെറ മറെറല്ലാ കർമ്മങ്ങളിലും അവൻ രക്ഷപ്പെടുമെന്നും അതിൽ പരാജയപ്പെട്ടാൽ അവൻ മറെറല്ലാകാര്യത്തിലും പ രാജയപ്പെടുകതന്നെ ചെയ്യുമെന്നും നബി(സ) ഓർ മ്മപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അത് പ്രായപൂർത്തിയും ബു ദ്ധിയുമുള്ള എല്ലാവരിലും, ആരോഗ്യാവസ്ഥയിലും രോഗാവസ്ഥയിലും, സ്വദേശത്തായാലും വിദേശ ത്തായാലും, ഭയ-നിർഭയ ഘട്ടങ്ങൾ എന്ന വ്യത്യാസ മില്ലാതെ തനിക്ക് കഴിയുന്ന വിധം നിർവ്വഹിക്കൽ നിർബന്ധമാണ്. ഇതു പോലുള്ള ഗൗരവം മറെറാ രു കർമ്മത്തിനും ചുമത്തപ്പെട്ടതായി കാണാൻ ക ഴിയുന്നതല്ല. ഹജ്ജ് കഴിവുള്ളവർക്ക് മാത്രമേ നിർ ബന്ധമുള്ളൂ, സക്കാത്ത് ദരിദ്രർക്ക് ബാധകമല്ല, നോമ്പ് രോഗികളും യാത്രക്കാരും മററവസരങ്ങ ളിൽ നോററുവീട്ടിയാലുംമതി. എന്നാൽ നമസ്കാ

രം ശുദ്ധീകരണത്തിന് വെള്ളം ലഭിച്ചില്ലെങ്കിൽ തയ മും ക്രുളിക്കും വുദ്യുവിന്നും പകരം നിർബന്ധ സാ ഹചര്യങ്ങളിൽ തൻറെ ഇരു കൈഷത്തികളും ശുദ്ധ മായ ഭൂമിയിൽ ഒരടി അടിച്ച് മുഖവും കൈഷടങ്ങളും ഒരുപ്രാവശ്യം തടവലാണ് തയമും). ചെയ്തു തനി ക്ക് കഴിയുന്നരൂപത്തിൽ നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതാണ്. യാത്രയിലാണെങ്കിലും - നാലു റക്അത്തുളളവ ര ണ്ട് റക്അത്താക്കി ചുരുക്കണം - അവൻ നമസ്ക രിച്ചേ തീരൂ.

അത്കൊണ്ട് സഹോദരാ, നമസ്കാരം അതിൻെറ നിബന്ധനകളും മര്യാദകളും പാലിച്ചുകൊണ്ട് കൃ ത്യതയോടെ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ മാതമേ നാം മു സ്ലിമായിത്തീരുകയുള്ളൂ. നാം മുസ്ലിമാണെങ്കി ൽ എല്ലായിഷോഴും നമ്മുടെ വാക്കും പ്രവർത്തന ങ്ങളും മുസ്ലിംകളുടേത് തന്നെയായിത്തീരാൻ ശ്ര ദ്ധിക്കണം. അല്ലാത്തപക്ഷം മുനാഫിഖായിട്ടായിരി ക്കും അല്ലാഹു നമ്മെ കണക്കാക്കുക. അവൻെറ സംരക്ഷണം നമുക്ക് നഷ്ടപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്ന താണ്. അക്കാരണത്താൽ തന്നെ മുസ്ലിംകളുടെ ആരാധനകളും ആചാരങ്ങളുംപ്രവർത്തിക്കാതെ പ റയുകമാത്രം ചെയ്യുന്ന, നാമമാത്രമുസ്ലിമായി ജീ വിക്കുന്നവരിൽ പെട്ടുപോകുന്നതിനെ നാം സൂക്ഷി ക്കുക. അതുപോലെ തോന്നുമ്പോൾ മാത്രം നമസ് കരിക്കുന്നവനുമാകാതിരിക്കുക.മേൽ പറഞ്ഞതൊ ന്നും മുസ്ലിംകളുടെ വിശേഷണങ്ങളിൽ പെട്ടതല്ല. മുസ്ലിമെന്നാൽ പരിപൂർണ്ണമായും അല്ലാഹുവിന്ന് കീഴ്പെട്ടുകൊണ്ട് തൻെറ ജീവിതം അവൻ ആവശ്യ ഷെടുന്ന കൽഷനകൾക്കനുസരിച്ച് സമർഷിക്കുക എ ന്നതാണ്. അല്ലാഹു മനുഷ്യനോടു കൽഷിച്ചിട്ടുള്ള പ്രധാന കൽഷനകളിൽ പെട്ടതാണ് നമസ്കാരം കൃത്യതയോടെ അവക്ക് നിശ്ചയിച്ചിട്ടുള്ള സമയ ത്ത് തന്നെ നിർവ്വഹിക്കുക എന്നുള്ളത്. അല്ലാഹു പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുന്നത് കാണുക:

"തീർച്ചയായും നമസ്കാരം സത്യവിശ്വാസി കളുടെ മേൽ സമയബന്ധിത നിർബന്ധ കർമ്മമത്രെ." (നിസാഅ് 103)

അതിനാൽ തന്നെ നമസ്കാരം കൃത്യ സമയത്ത് നിർവ്വഹിക്കാതെ കളാആക്കി നിർവ്വഹിക്കുക എന്ന തിന് ഇസ്ലാമിൻെറ പിൻബലമില്ല. നിൽക്കാൻ കഴി യാത്തപ്പോൾ ഇരുന്നോ കിടന്നോ എങ്ങിനെയാ ണോ തനിക്ക് കഴിയുന്നത് അതുപ്രകാരം നിർവ്വ ഹിക്കൽ നിർബന്ധമാണ്.

രണ്ട്

നമസ്കാരത്തിന്റെ മുന്നൊരുക്കങ്ങൾ

നമസ്കാരത്തിൽ പെട്ടതല്ലെങ്കിലും നമസ്കാരത്തി നു മുമ്പായി ശ്രദ്ധിക്കുകയും നിർവ്വഹിച്ചിരിക്കുക യും ചെയ്യേണ്ടതായ വിവിധ ഘടകങ്ങളുണ്ട് അവ നമസ്കാരം സ്വീകരിക്കപ്പെടുന്നതിനുള്ള നിബന്ധ നകളിൽ പെട്ടതാണ്.

ശുദ്ധീകരണം: ചില സന്ദർഭങ്ങളിൽ നമസ്കാരം നിർവഹിക്കുന്നതിന്ന് മുമ്പായി കുളിക്കൽ നിർബന്ധ മായ സാഹചര്യങ്ങളുണ്ട്. അത്തരം അവസരത്തിൽ കുളിക്കാത്തപക്ഷം അവരുടെ നമസ്കാരം സ്വീകരി ക്കപ്പെടുകയില്ല. ലൈംഗിക ബന്ധത്തിലേർപ്പെടുക, ഉറക്കത്തിലോ ഉണർച്ചയിലോ മറേറതെങ്കിലും രീതിയിലോ ഇന്ദ്രിയസ്ഖലനം ഉണ്ടാവുക സ്ത്രീകൾക്ക് ആർത്തവം, പ്രസവം എന്നിവക്ക്ശേഷം രക്തം നിലക്കുക എന്നീ കാരണങ്ങളാലാണ് കുളി നിർബന് ധമായിത്തീരുക. ഇത്തരം അവസ്ഥക്ക് വലിയ അശുദ്ധി എന്നാണ് പറയുക. ഇത്തരം സന്ദർഭങ്ങളിൽ വലിയ അശുദ്ധിയിൽ നിന്ന് ശുദ്ധിയാകാനെന്ന മനസ്സോടെ കുളിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ അയാൾ വലിയ അശുദ്ധിയിൽ നിന്നും ശുദ്ധിയായിക്കളിഞ്ഞു.

അപ്രകാരം തന്നെ നമസ്കരിക്കുന്നതിന് മുമ്പായി അംഗശുദ്ധി വരുത്തിയിരിക്കൽ നിർബന്ധമാണ് ഇതിന് വുളു നിർവ്വഹിക്കുക എന്ന് പറയും. വുളു നിർവ്വഹിച്ചിട്ടില്ലാത്ത അവസ്ഥക്ക് ചെറിയ അശുദ്ധി എന്നും പറയും.

ഏതൊരാളും നമസ്കരിക്കുന്നതിന്ന് മുമ്പായി വു ളു എടുക്കൽ (അംഗശുദ്ധിവരുത്തൽ) നമസ്കാര ത്തിൻെറ സ്വീകാര്യതക്ക് അനിവാര്യമാണ്. ഖുർ ആൻ പറയുന്നു: "സത്യ വിശ്വാസികളേ നിങ്ങൾ ന മസ്കാരത്തിനായി ഒരുങ്ങിയാൽ നിങ്ങളുടെ മുഖ വും രണ്ടു കൈകൾ മുട്ടുവരേയും കഴുകുവീൻ, നിങ്ങളുടെ തല തടവുകയും കാലുകൾ ഞെരിയാ ണിവരെ കഴുകുകയും ചെയ്യുവീൻ " (മാഇദ: 6).

വുളുവിൻെറ നിർബന്ധ ഘടകങ്ങളാണിവിടെ പറ ഞ്ഞിട്ടുളളത് പൂർണ്ണരൂപം നബിചര്യയിൽ നിന്നും നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാം.

ഉസ്മാൻ(റ)വിൽ നിന്ന് : അദ്ദേഹം ഒരിക്കൽ ഒരു പാത്രം വെളളം കൊണ്ടുവരാൻ ആവശ്യപ്പെട്ടു എ ന്നിട്ട് അതിൽനിന്നും പുറത്തേക്ക് ചൊരിച്ച് തൻെറ മുൻകൈ രണ്ടും മൂന്ന് തവണ കഴുകി, ശേഷം വല തു കൈകൊണ്ട് പാത്രത്തിൽ നിന്ന് വെളള മെടുത്ത് കൊപ്ലിക്കുകയും മൂക്കിൽ വെളളമാക്കി ചീററിക്കളയുകയും അനന്തരം മുഖവും മുട്ടുവരെ രണ്ട് കൈകളും മൂന്ന് പ്രാവശ്യം കഴുകുകയും ചെയ്തു. പന്നീട് തലതടവി. തുടർന്ന് രണ്ട്കാലും ഞെരിയാണി ഉൾപ്പടെ മൂന്ന് പ്രാവശ്യംകഴുകി. ശേ ഷം ഇങ്ങിനെപറഞ്ഞു "ഇപ്രകാരമാണ് നബി (സ) വുളുവുണ്ടാക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടിട്ടുളളത്" (ഹദീസ് മുസ്ലിം)

അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു സൈദ്(റ)ൽനിന്ന് റിഷോർട്ട്: "നബി(സ) തൻെറ രണ്ട് കൈകൊണ്ട് മുന്നിൽ നിന്നും പിന്നോട്ട് പിരടിവരേയും പിന്നീട് മുന്നോട്ടു മായി തല ഒരുപ്രാവശ്യം മാത്രം തടവി" (ബുഖാരി). ഇബ്നുഅബ്ബാസ് (റ) പറയുന്നു "നബി തലയും, രണ്ട് ചെവികളുടെ ഉൾഭാഗം ചൂണ്ട്വിരൽ കൊണ്ടും പുറഭാഗം തള്ളവിരൽകൊണ്ടും തടവുകയുണ്ടായി' (നസാഇ). മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരമാണ് വുദുവിൻെറ പൂർണ്ണ രൂപം.

തല തടവുന്നതിന് കൈ നനച്ച് തല തടവിയ ശേ ഷം അതേ കൈകൊണ്ട് തന്നെയാണ് ചെവികൾ തടവേണ്ടത്. ചെവി തടവുന്നതിനായി കൈകൾ പ്ര ത്യേകം നനക്കേണ്ടതില്ല. ചെവികൾ തലയിൽ പെട്ട താണ് എന്ന് നബി(സ) പറഞ്ഞതായും ഹദീസുകളി ൽ കാണാവുന്നതാണ്. عن أبي أمامة عن النبي إلى الأدنسان مسن السرّاس (رواه ابن ماجه ١٠٢١ رقم الحديث ٤٤٥ صحيح الجامع للألباني رقم :٢٧٦٥)

"അബൂ ഉമാമॐ വിൽ നിന്ന്, നബി∰ പറഞ്ഞു: ര ണ്ടു ചെവികൾ തലയിൽ പെട്ടതാണ്" (ഇബ്നു മാ ജ 1/152 നമ്പർ:445, അൽബാനി സ്വഹീഹുൽ ജാമി അ് നമ്പർ : 2765,)

വുളു നിർവ്വഹിക്കാൻ ആരംഭിക്കുന്നവൻ

'ബിസ്മില്ലാഹിർ റഹ്മാനിർറഹീം' എന്ന് പറഞ്ഞു കൊണ്ടാണ് ആരംഭിക്കേണ്ടത്.

عن أبي هريرة الله عن النبي الله قال لا وُضُوء لِمَنْ لَمْ يَدْكُرْ اسْمَ اللهِ عَلَيهِ (أحمد, الحاكم ، صحيح الجامع للألباني رقم: ٧٥٧٣)

"അബൂ ഹുറൈറ⇔്ക് വിൽ നിന്ന്, നബി്ജ് പറഞ്ഞു ബിസ്മി ചൊല്ലാത്തവന് വുദു ഇല്ല" (അഹ്മദ്, ഹാ കിം. അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് ഹദീ സ് നമ്പർ: 7573)

മുകളിൽ പറഞ്ഞ ഹദീസുകൾ അനുസരിച്ച് വുളു നിർവ്വഹിക്കേണ്ട രൂപം താഴെ വിവരിക്കാം.

വുളു നിർവ്വഹിക്കുകയാണെന്ന മനസ്സോടുകൂടി ബിസ്മില്ലാഹിർറഹ്മാർറഹീം എന്ന് ചൊല്ലിക്കൊണ്ട് ആദ്യം മുൻകൈ മൂന്ന് പ്രാവശ്യം കഴുകുക, തുടർന്ന് പല്ല് തേച്ച് വ്യത്തിയാക്കി വായും മൂക്കും മൂന്ന് പ്രാവശ്യം കഴുകിയ ശേഷം മുഖം (നെററി യുടെ മുകൾ ഭാഗം മുതൽ താടിയുടെ അടി ഭാഗം വരെയും ഒരു ചെവി മുതൽ മറെറ ചെവി വരേ യും) മൂന്ന് പ്രാവശ്യം കഴുകുക. ശേഷം വലതു കൈ മുട്ട് ഉൾപ്പടെ മൂന്ന് പ്രാവശ്യം കഴുകുക; തു ടർന്ന് അതുപോലെ ഇടതുകൈയും. ശേഷം കൈ കൾ രണ്ടും നനച്ച് നെററിമുതൽ രണ്ട് കൈകൊ ണ്ടുമായി പിരടിവരെ തല തടവി അതേ പോലെ നെററിവരെ തിരിച്ചുകൊണ്ടുവന്ന്, ചൂണ്ട് വിരലുക ൾ ചെവികൾക്ക് ഉള്ളിൽ പ്രവേശിപ്പിച്ച് തള്ള വിരലു കൾകൊണ്ട് ചെവിയുടെ പുറഭാഗവും ഒരു പ്രാവ ശ്യം മാത്രം തടവുക. ശേഷം വലതു കാൽ ഞെരി യാണി ഉൾപ്പടെ മൂന്ന് പ്രാവശ്യം കഴുകുക. അതു പോലെ ഇടത്തെ കാലും. ഇതാണ് നബി(സ)യുടെ വുദുിന്റെ രൂപം.

താടിരോമങ്ങൾ, വിരലുകൾ, മടമ്പുകാൽ എന്നീ ഭാ ഗങ്ങളിൽ കൃത്യമായും വെളളം എത്തിക്കാൻ ശ്രദ്ധി ക്കണം വുളു എടുത്ത് കാലിൽ അൽപം നനയാ ത്ത ഒരു വ്യക്തിയെ നബി(സ) രണ്ടാമതും വുളു എടുഷിച്ച സംഭവം ഹദീസുകളിൽ കാണാം. കഴുകു മ്പോൾ കൈ കാലുകൾ അൽപം കയററി കഴുക ൽ നല്ലതാണ്. വുളുവിൻെറ ഭാഗങ്ങൾ പരലോക ത്ത് പ്രകാശിക്കുക്കുന്നതാണ് എന്ന് നബി (സ) പ റഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. കഴുകേണ്ട അവയവങ്ങൾ മാത്രമേ മൂ ന്ന് തവണ നിർവ്വഹിക്കൽ സുന്നത്തുള്ളൂ. തലയും ചെവിയും ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രം തടവലാണ് സു ന്നത്ത്. കൂടുതൽ ആവർത്തിക്കൽ സുന്നത്തിന് എതിരാണ്.

വുദുവിന് ശേഷം താഴെ പറയുന്ന പ്രാർത്ഥന ചൊ ല്ലേണ്ടതാണ്. വ്യത്യസ്ഥ ഹദീസുകളിലായി വന്ന പ്രാ ർത്ഥനയുടെ രൂപമാണ് താഴെ കൊടുക്കുന്നത്.

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ اللهمَّ اجْعَلْنِي مِنَ النَّوَّالِينَ وَاجْعَلْنِي مِن النَّوَّالِينَ وَاجْعَلْنِي مِن المُتَطَهِّرِينْ

(അശ്ഹദു അൻലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹു വഹ്ദഹു ലാ ശരീകലഹു, വ അശ്ഹദു അന്ന മുഹമ്മദൻ അ ബ്ദുഹു വറസൂലുഹു (മുഖ്തസ്വറു മുസ്ലിം: 143) അ ല്ലാഹുമ്മ ജ്അൽനീ മിന ത്വവ്വാബീന വജ്അൽനീ മി നൽ മുതത്വഹ്ഹിരീൻ) (സ്വഹീഹ് തിർമിദി)

"അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല; അവൻ ഏകനും പങ്ക്കാരില്ലാത്തവനുമാണ് എന്നും മുഹമ്മദ് നബി (സ) അല്ലാഹുവിൻെറ റസൂലാണെന്നും ഞാൻ സാ ക്ഷ്യം വഹിക്കുന്നു. അല്ലാഹുവേ നീ എന്നെ പശ് ചാത്തപിക്കുന്നവരിലും ശുദ്ധിയുളളവരിലും ഉൾപ്പെ ടുത്തേണമേ" വുളുവിന് ശേഷം ഇപ്രകാരം പ്രാർ ത്ഥിച്ചാൽ സ്വർഗ്ഗത്തിൻെറ എട്ടു കവാടങ്ങളും അവ നായി തുറക്കപ്പെടുന്നതാണ് ഇഷ്ടമുളളതിലൂടെ അവന് പ്രവേശിക്കാവുന്നതാണ് എന്ന് നബിവചന ങ്ങളിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. (മുഖ്തസ്വറു മുസ്ലിം)

വുളു നിർവ്വഹിക്കുന്നതിനിടയിൽ പ്രത്യേക ദിക്റു കളോ പ്രാർത്ഥനകളോ ചൊല്ലുവാനായി പ്രവാചക ചര്യയിൽ നിർദ്ദേശങ്ങളൊന്നുമില്ല.

സോക്സ് ധരിച്ചവർക്ക് വുളുവിൽ ഇളവ് വുളു നിർവ്വഹിച്ച ശേഷം വുളുവിൽ കാല് കഴുകൽ നിർബന്ധമായ ഞെറിയാനിയുൾപ്പടെയുളള ഭാഗം മറയുന്ന നിലക്കുളള സോക്സ് ധരിച്ചവർക്ക് ഇസ് ലാം വുളുവിൽ താഴെ പറയുന്ന ഇളവ് നൽകിയി ട്യുണ്ട് അത് സ്വീകരിക്കലാണ് ശ്രേഷ്ഠം.

മേൽ പറയപ്പെട്ട നിലയിൽ സോക്സ് ധരിച്ചവർ അ തേ അവസ്ഥയിലായി വീണ്ടും വുളു എടുക്കേണ്ടതാ യി വരുമ്പോൾ അവ ഊരി കാൽ കഴുകേണ്ടതില്ല. അതിനു പകരം വലതു കൈ നനച്ച ശേഷം വലതു കാലിലെ സോക്സിൻെറ മുകളിലായി കാലിൻെറ വിരലിൻെറ ഭാഗം മുതൽ മുകൾ ഭാഗം വരെയും ഇടതു കൈ നനച്ച് ഇടതു കാലിലെ സോക്സിന് മുകളിലും ഒരു പ്രാവശ്യം മാത്രം തടവിയാൽ മതി. കാല് കഴുകുന്നതിനോട് സാമ്യപ്പെടുത്തി സോക്സി ന്റെറ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളും തടവേണ്ടതില്ല.

ഈ ആനുകൂല്യം നാട്ടിൽ താമസിക്കുന്നവർക്ക് ഒരു ദിവസവും യാത്രക്കാർക്ക് മൂന്ന് ദിവസവും ഉപ യോഗപ്പെടുത്താവുന്നതാണ്. സമയം കണക്കാക്കു ക സോക്സ് ധരിച്ചത് മുതൽക്കല്ല. ആദ്യം തടവു ന്നത് മുതൽക്കാണ്.

നഗ്നതമറക്കൽ: നമസ്കാരത്തിൽ മാന്യമായ രീ തിയിൽ വസ്ത്രം ധരിച്ച് നമസ്കരിക്കൽ നിർബ ന്ധമാണ്. പുരുഷൻമാർ കാൽമുട്ടിൻേറയും പൊ ക്കിളിൻെറയും ഇടക്കുള്ളഭോഗം മറച്ച് നമസ്കരി ച്ചാൽ സ്വീകരിക്കപ്പെടുമെങ്കിലും നബി(സ) പുരുഷ ൻമാരോട് "നിങ്ങളാരും തന്നെ തൻെറ ചുമല് തുറ ന്നിട്ട നിലയിൽ നമസ്കരിക്കരുത്" (ബുഖാരി) എ ന്ന് നിർദ്ദേശിച്ചതിനാൽ ഷർട്ട്കൂടി ധരിച്ചായിരിക്ക ണം നമസ്കരിക്കേണ്ടത്. സ്ത്രീകൾ മുൻകയ്യും മു ഖവും ഒഴിച്ചുള്ള ഭാഗങ്ങൾ നമസ്കാരത്തിലും അന്യ പുരുഷന്മാരുടെ മുന്നിലും മറക്കൽ നിർബന്ധമാ ണ്.

<u>ഖിബ്ലക്ക്തിരിയൽ</u>: നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ നാം എ വിടെ ആയിരുന്നാലും മക്കയിലുള്ള പരിശുദ്ധ ക അബക്ക് നേരെ തിരിഞ്ഞായിരിക്കണം നമസ്കരി ക്കേണ്ടത്.

ശുദ്ധിയോടുകൂടിയായിരിക്കൽ:

നമസ്കരിക്കുന്ന വ്യക്തിയുടെ ശരീരവും വസ്ത്ര വും നമസ്കരിക്കുന്ന സ്ഥലവും മാലിന്യങ്ങളിൽ നിന്നും ശുദ്ധിയായിരിക്കണം.

നമസ്കാരസമയാം: നമസ്കാരം സമയമായി എന്ന് ഉറപ്പ് വരുത്തിയും ഓരോ നമസ്കാരത്തിനും നിശ് ചയിക്കപ്പെട്ട സമയത്തിനുളളിലുമായിരിക്കണം നിർ വൃഹിക്കുന്നത്.

നമസ്കാരത്തിന്റെറ വിഷയത്തിൽ ശ്രദ്ധക്കേണ്ട വ ളരെ പ്രധാനപ്പെട്ട ഒരുവിഷയമാണ് നിശ്ചിത സമ യത്ത് തന്നെ നിർവഹിക്കണമെന്നുളളത്. അത് കൊണ്ട് തന്നെ ഓരോ നമസ്കാരത്തിനും നിർണ യിക്കപ്പെട്ട സമയത്ത് തന്നെ നിർവഹിക്കേണ്ടതാ ണ്. നിൽക്കാൻ കഴിയാത്തവർ ഇരുന്നോ അതി നും കഴിയാത്തവർ കിടന്നോ, വെളളം ലഭ്യമല്ലാതാ വുകയോ ഉപയോഗിക്കാൻ പററാതിരിക്കുകയോ ചെയ്യുമ്പോൾ തയമ്മും (വുളുവിന്നും കുളിക്കും പ കരം നിയ്യത്തോടുകൂടി രണ്ട് കൈഷത്തിയും ശു ദ്ധമായ ഭൂമിയിൽ ഒരടി അടിച്ചു മുഖവും കൈഷ ടങ്ങളും ഒരു പ്രാവശ്യംമാത്രം തടവലാണ് തയമ്മും) ചെയ്തെങ്കിലും നമസ്കരിക്കണം. സമയത്ത് നമ സ്കരിക്കാതെ മററ് ഏതെങ്കിലും നമസ്കാര സമ ബിചര്യക്ക് വിരുദ്ധവും മാതൃകയില്ലാത്തതുമാണ്. എന്നാൽ മറവി, ഉറക്കം എന്നീ കാരണങ്ങൾ ഇതി ൽ നിന്ന് ഒഴിവാണ്. മറന്നാൽ എപ്പോഴാണോ ഓർ മ്മ വന്നത് അപ്പോൾ തന്നെ അത് നിർവ്വഹിക്കുക. ഉ റക്കിൽ പെട്ടുപോയി സമയം തെററിയാൽ ഉണർ ന്ന ഉടനെ നിർവ്വഹിക്കുക. ഉറക്കവും മറവിയും മനു ഷ്യന്റെറ നിയന്ത്രണത്തിൽ പെട്ടതല്ല.

നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ മുന്നിൽ ഏതെങ്കിലും വിധ ത്തിൽ മറയുണ്ടായിരിക്കണമെന്നും നബി(സ) പ്ര ത്യേകം നിഷ്കർഷിച്ച കാര്യങ്ങളിൽ പെട്ടതാണ് .

മുന്ന്

നബി(സ)യുടെ നമസ്കാരം

നമസ്കാരത്തിന് ഒരുങ്ങുമ്പോൾ തന്നെ താൻ നമ സ്കരിക്കുകയാണ് എന്ന ഉദ്ദേശ്യത്തോടെ തൻെറ മനസ്സും ശരീരത്തോടൊപ്പം നമസ്കാരത്തിൽ ഉണ്ടാ യിരിക്കണം. ഇതാണ് നിയ്യത്ത്. നമസ്കാരത്തിൽ നിയ്യത്ത് പറയൽ നബിചര്യക്ക് വിരുദ്ധമാണ്. നമ സ്കാരത്തിൽ തൻെറ സുജൂദിൻെറ സ്ഥാനത്തേ ക്കായിരിക്കണം നോക്കേണ്ടത്. നമസ്കാരത്തിലേ ക്ക് പ്രവേശിക്കുമ്പോഴും റുകൂഇലേക്ക് പോകു മ്പോഴും റുകൂഇൽനിന്ന് ഉയരുമ്പോഴും മൂന്നാമ ത്തെ റക്അത്തിലേക്ക് നിൽക്കുമ്പോഴും കൈകൾ രണ്ടും നിവർത്തിയ നിലയിൽ ചുമലിന്ന് നേരെ ഉ യർത്തേണ്ടതാണ്. നമസ്കാരത്തിലേക്ക് പ്രവേശി ക്കുമ്പോൾ മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം കൈകൾ രണ്ടും ഉയർത്തി അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് പറഞ്ഞ് വല തു കൈ ഇടതുകയ്യിന്മേൽ ആയി നെഞ്ചത്ത് ആ ണ് വെക്കേണ്ടത്. നബി (സ) അപ്രകാരമായിരുന്നു വെച്ചിരുന്നത് എന്ന് ഇമാം ഇബ്നുഖുസൈമയും, അഹ്മദും (റ) റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നുണ്ട്.

നമസ്കാരത്തിലേക്ക് പ്രവേശിക്കുമ്പോൾ അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് പറയുന്നതിന്ന് തക്ബീറത്തുൽ ഇഹ്റാം എന്നാണ് പറയുക. പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥന: നബി(സ) തക്ബീറിൻെറയും ഖുർആൻ പാരായണത്തിൻെറയും ഇടയിൽ ഇപ്ര കാരമായിരുന്നു ചൊല്ലിയിരുന്നത്.

اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايَ كَمَا بَاعَدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَعْرِبِ اللَّهُمَّ نَقْنِي مِنَ خَطَايَايَ كَمَا يُنَقَّى الْتُوْبُ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسَ اللَّهُمَّ اعْسَلِنْي مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ مِنْ خَطَايَايَ بِالْمَاءِ وَالثَّلْجِ وَالْبَرَدِ (صحيح البخاري ١٩٩١ رقم الحديث: ٧١١)

(അല്ലാഹുമ്മ ബാഇദ് ബൈനീ വബൈന ഖത്വായാ യ കമാ ബാഅദ്ത ബൈനൽ മശ്രിഖി വൽ മഗ്രി ബി അല്ലാഹുമ്മ നഖ്വിനീ മിൻ ഖത്വായായ കമാ യു നഖ്വ ഥ്സൗബുൽ അബ്യളു മിനദ്രനസി അല്ലാഹു മമഗ്സിൽനീ മിൻ ഖത്വായായ ബിൽമാഇ വഥ്സൽ ജി വൽബദ്)

"അല്ലാഹുവേ ഉദയാസ്തമയ സ്ഥാനങ്ങൾ തമ്മിൽ നീ അകററിയപോലെ എന്നെയും എൻെറ പാപ ത്തേയും നീ അകറേറണമേ, അല്ലാഹുവേ വെളള വസ്ത്രം അഴുക്കിൽ നിന്നും ശുദ്ധിയാക്കുന്നപോ ലെ എൻെറ പാപങ്ങളിൽ നിന്നും എന്നെ നീ ശുദ്ധി യാക്കേണമേ, അല്ലാഹുവേ വെള്ളം മഞ്ഞ് ഹിമം എ ന്നിവ കൊണ്ട് എൻെറ പാപങ്ങളെ നീ കഴുകിക്കള യേണമേ"(ബുഖാരി 1/259 നമ്പർ: 711)

പ്രാരംഭ പ്രാർത്ഥന ഇങ്ങനെയും ആകാം

سُبُحانَكَ اللهُمَّ وَبِحَمْدِكَ وتباركَ اسْمُكَ وَتَعالَى جَدَّكَ وَلا إله عَيْرُكَ (صحيح أبو داود ٢٠٦/١ رقم: ٧٧٥، والحاكم)

(സുബ്ഹാനകല്ലാഹുമ്മ വബിഹംദിക വതബാറകസ് മുക വ തആലാ ജദ്ദുക വലാ ഇലാഹ ഗ്വയ്റുക) (അബൂദാവൂദ് 1/206 നമ്പർ: 775, ഹാകിം)

"അല്ലാഹുവേ നീ മഹാ പരിശുദ്ധൻ, നിന്നെ സ്തു തിക്കുന്നു, നിൻെറ നാമം അനുഗ്രഹീതം തന്നെ, നിൻെറ കഴിവുകൾ ഉന്നതമായിരിക്കുന്നു, നീയല്ലാ തെ ആരാധ്യനേയില്ല". ഇത് രണ്ടുമല്ലാത്ത പ്രാർ ത്ഥനകളും ഹദീസുകളിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്.

തുടർന്ന് അഊദും ബിസ്മിയും ചൊല്ലി സൂറത്തു ൽ ഫാതിഹ ഓതേണ്ടതാണ്.

അത് താഴെ പറയും പ്രകാരമാണ്.

سورة: الفاتحة أَعُوذُ بِٱللَّهِ مِنَ ٱلشَّيْطَانِ ٱلرَّحِيمِ

بِسْمِ ٱللهِ ٱلرَّحْمَنِ ٱلرَّحِيمِ ١ ٱلْحَمْدُ لِلهِ رَبِّ

ٱلْعَلَمِينَ ﴿ ٱلرَّحْمَانِ ٱلرَّحِيمِ ﴿ مَالِكِ يَوْمِ

ٱلدِّينِ ۞ إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ۞

ٱهْدِنَا ٱلصِّرَاطَ ٱلْمُسْتَقِيمَ ۞ صِرَاطَ ٱلَّذِينَ أَنْعَمْتَ

عَلَيْهِمْ غَيْرِ ٱلْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا ٱلضَّالِّينَ ٢

(سورة: الفاتحة)

അളൗറ്റ ബില്ലാഫി മിനത്തെത്ത്വാനിർനജീം

(ശപിക്കപ്പെട്ട പിശാചിൽ നിന്നും അല്ലാഹുവേ, ഞാ ൻ നിന്നോട് രക്ഷതേടുന്നു.)

ബിസ്മില്ലാഹി ർറഹ്മാനി ർറഹീം

(കാരുണ്യവാനും കരുണാനിധിയുമായ അല്ലാഹു വിൻെറ നാമത്തിൽ)

അൽഹംറു ലില്ലാഹി റബ്ബിൽ ആലമീൻ

(സർവ്വ സ്തുതിയും ലോകരക്ഷിതാവായ അല്ലാഹു വിന്നാകുന്നു)

ം വ്രൂപർ വ്രാജ്ഹർത്ത

(കാരുണ്യവാനും കരുണാനിധിയുമായവൻ) മാലികി യൗമിദ്ദീൻ

(പ്രതിഫല നാളിൻെറ ഉടമസ്ഥൻ)

ഇയ്യാക്ക നന്ദര്ബ്വദ്വ വ ഇയ്യാക്ക നസ്നഇൗൻ

(നിന്നെമാത്രം ഞങ്ങൾ ആരാധിക്കുകയും നിന്നോ ടുമാത്രം ഞങ്ങൾ സഹായം തേടുകയും ചെയ്യു ന്നു)

ഇഹ്ദിന സ്വിറാന്ത്വന്ന മാസ്ത്രഖീം

(ഞങ്ങളെ നീ നേരായമാർഗ്ഗത്തിലൂടെ വഴിനടത്തേ ണമേ)

സ്വിനാത്വല്ലദ്വധ അയയായ അലെപ്യം

(നീ അനുഗ്രഹിച്ചവരുടേതായ മാർഗ്ഗത്തിൽ)

ടെഗ്വയ്രിൽ മഗ്ള്വ്യൂബി അലൈഹിം വല ള്യാ ല്ലീൻ

(നീ കോപിച്ചവരുടേയോ വഴിപിഴച്ചവരുടേയോ മാർ ഗ്ഗത്തിലല്ല)

[**ന്ദ്രാമീൻ]**. (ഞങ്ങളുടെ പ്രാർത്ഥന നീ സ്വീകരിക്കേ ണമേ).

ഇത് എല്ലാ റക്അത്തുകളിലും ഇമാമും (നേതൃ ത്വം നൽകുന്ന ആളും) മഅ്മൂമും (തുടർന്ന് നമ സ്കരിക്കുന്നവനും) ഓതേണ്ടതാണ്. കാരണം പ്ര വാചകൻ(സ) പറഞ്ഞു: "ഫാതിഹ ഓതാത്തവന്ന് ന മസ്കാരമില്ല (ബുഖാരി). ഉറക്കെ ഓതേണ്ട നമസ് കാരങ്ങളിലും അഊദും ബിസ്മിയും പതുക്കെയാ ണ് ഓതേണ്ടത്.

പിന്നീട് ഒന്നും രണ്ടും റക്അത്തുകളിൽ ഏതെങ്കി ലും സൂറത്തോ സൂറത്തിൻെറ ഭാഗമോ പാരായ ണം ചെയ്യണം. ഉറക്കെ ഓതുന്ന നമസ്കാരത്തിൽ ഇത് ഇമാം മാത്രമേ ഓതേണ്ടതുള്ളൂ. മററുള്ളവർ ഇമാമിൻെറ പാരായണം ശ്രദ്ധിച്ചു കേൾക്കുകയാ ണ് വേണ്ടത്.

റുകൃത്ത്: ഫാതിഹയും സൂറത്തും ഓതിയ ശേഷം കൈകൾ ഉയർത്തി അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് പറ ഞ്ഞ് തൻെറ മുതുകും തലയും നേരെ വരത്തക്ക വിധം കുനിഞ്ഞ് രണ്ട് കൈഷത്തിയും നിവർത്തി യ നിലയിൽ കാൽമുട്ടുകളിൽ വെച്ച് അടങ്ങി നിൽ ക്കലാണ് റുകൃത്ത്.

റുകുള്ളൽ

سُبْحَانَ رَبِّــيَ الْعَظِــيِمْ (സുബ്ഹാന റബ്ബിയൽ അളീം) "മഹാനായ എൻെറനാഥൻ പരിശുദ്ധനാകുന്നു" എന്ന് മൂന്ന് തവണ പറയേണ്ടതാണ്.

ഇഅ്തിദാൽ: റകുള്ളൽ നിന്നും أَمَٰنُ حَمِدَهُ (സമിഅല്ലാഹു ലിമൻഹമിദഹു) "സ്തുതിച്ചവൻെറ സ്തുതി അല്ലാഹു കേട്ടിരിക്കുന്നു" എന്ന് പറഞ്ഞു കൊണ്ട് കൈകൾ ഉയർത്തി, നിവർന്ന് നിൽക്ക ണം ജമാഅത്ത് നമസ്കാരത്തിൽ ഇമാമ് മാത്രമേ ഇത് പറയേണ്ടതുള്ളൂ മഅ്മൂമുകൾ റബ്ബനാ ലകൽ ഹംദ് എന്ന് മാത്രമേ പറയേണ്ടതുള്ളൂ. ربَّنَا لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا كَتْبِرَا طَيْبًا مُبَارِكًا فِيهِ مِلْءَ السَّمَواتِ وَمِلْءَ الْأَرْضِ وَمِلْءَ مَا شَيْتَ مِنْ شَنَىْءٍ بَعْدَهُ

(റബ്ബനാ ലകൽഹംദു ഹംദൻ കഥീറൻ ത്വയ്യിബൻ മുബാറകൻ ഫീഹി മിൽഅസ്സമാവാതി വമിൽഅൽ അർദി വമിൽഅ മാശിഅ്ത മിൻ ശൈഇൻ ബഅ്ദ ഹു)

"ഞങ്ങളുടെ നാഥാ ആകാശങ്ങൾ നിറയെയും, ഭൂമി നിറയെയും അവക്കപ്പുറം നീ ഉദ്ദേശിച്ച വസ് തു നിറയെയുമുളള സർവ്വ സ്തുതിയും നിനക്കു മാത്രമാകുന്നു". എന്ന് എല്ലാവരും പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ട താണ്. ഇതും ഇതിനെ തുടർന്ന് വേറെയും പ്രാർത്ഥിനേത്മാണ്ട്.

സുജൂദ്: ഇഅ്തിദാലിന്ന് ശേഷം അല്ലാഹു അക്ബ ർ എന്ന് പറഞ്ഞുകൊണ്ട് സുജൂദ് ചെയ്യണം. ആ ദ്യം രണ്ട് കൈകൾ, തുടർന്ന് കാൽമുട്ടുകൾ, മൂക്ക് നിലത്ത് തട്ടുന്നവിധം നെററി, എന്നീ അവയവങ്ങ ളും കാൽവിരലുകളുടെ പള്ളകളും നിലത്ത് തട്ടിച്ചു കൊണ്ടുള്ള വിനയപ്രകടനമാണ് സുജൂദ്. മുഴം കൈകൾ ഒരിക്കലും നിലത്ത് തട്ടരുതെന്ന് നബി (സ) പ്രത്യേകം അറിയിച്ചിട്ടുണ്ട്. സുജൂദിൾ കാലു കൾ അടുപ്പിച്ച് ചേർത്തു വെക്കുകയും ചെയ്യേണ്ട താണ്. ഒരാൾ അല്ലാഹുവിനോട് ഏററവും അടു ങ്ങൾ സുജൂദിൽ പ്രാർത്ഥനകൾ അധികരിപ്പിക്കുക, അത് ഉത്തരം ലഭിച്ചേക്കാൻ കൂടുതൽ സാധ്യതയു ളളതാണ്. എന്നും നബിവചനമുണ്ട്.

സുജൂദിൽ سُبْحَانَ رَبِّي الْأَعْلَى (സുബ്ഹാന റബ്ബി യൽ അഅലാ) "ഏററവും ഉന്നതനായ എൻെറ നാഥൻ പരിശുദ്ധനാകുന്നു" എന്ന് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം പ്രാർത്ഥിക്കുക. അതല്ലങ്കിൽ സുജൂദിലും റുകൂഇ ലും ഇങ്ങിനെയും പ്രാർത്ഥിക്കാവുന്നതാണ്.

سُبْحَاثِكَ اللَّهُمَّ ربَّنا وَيحَمْدِكَ اللَّهُمَّ اعْفِرْلِي (البخاري)

സുബ്ഹാനക ല്ലാഹുമ്മ റബ്ബനാ വബിഹംദിക അല്ലാ ഹുമ്മഗ്പിർലീ) "അല്ലാഹുവേ നീ പരിശുദ്ധൻ ത ന്നെ ഞങ്ങളുടെ നാഥാ നിന്നെ ഞങ്ങൾ സ്തുതി ക്കുന്നു, അല്ലാഹുവേ എൻെറ പാപങ്ങൾ നീ പൊറു ക്കേണമേ" അതിനു ശേഷം അല്ലാഹു അക്ബർ എ ന്നു പറഞ്ഞ് നിവർന്ന് ഇരിക്കണം ഈ ഇരുത്ത ത്തിൽ വലതു കാൽ വിരലുകളുടെ പള്ള നിലത്ത് കുത്തിനിർത്തി ഇടതുകാൽ പരത്തിവെച്ച് അതിൻ മേൽ ഇരുന്ന് രണ്ട് കെകളും നിവർത്തിയ നില യിൽ കാൽമുട്ടുകളോട്ചേർത്ത് തുടകളിൽ വെച്ച്

ربِّي اغْفِرُلِي وَارْحَمْنِي وَاجْبُرْنِي واهدنِي وارْزُقْنى (صحيح الترمذي ٢/٢ رقم: ٢٨٤)

(റഞ്ചിഗ്ഫിർലീ വർഹംനീ വജ്ബുർനീ വഹ്ദിനീ വർസുഖ്നീ) (സ്വഹീഹ് തിർമിദി 2/76 നമ്പർ: 284)

"എൻെറ രക്ഷിതാവേ നീ എനിക്ക് പൊറുത്തു ത രികയും എന്നോടു നീ കരുണകാണിക്കുകയും എൻെറ ന്യൂനതകൾ നീ പരിഹരിക്കുകയും എന്നെ നീ നേർവഴിയിലാക്കുകയും എനിക്ക് നീ ആഹാരം നൽകുകയും ചെയ്യേണമേ" അതിന് ശേഷം അല്ലാ ഹു അക്ബർ എന്ന്പറഞ്ഞ് വീണ്ടും സുജൂദ് ചെയ്യ ണം ഈ സുജൂദും കൂടി കഴിയുന്നതോടെ ഒരു റ ക്അത്ത് പൂർത്തിയായി. പിന്നീട് വീണ്ടും അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് പറഞ്ഞു അടുത്ത റക്അത്തിലേ ക്ക് എഴുന്നേററ് നിൽക്കണം ശേഷം, ആദ്യ റക്അ ത്തിൽ പറഞ്ഞപോലെ ഫാതിഹയും സൂറത്തും പാ രായണം ചെയ്ത്, റുകൂളം സുജൂദുമെല്ലാം നിർവ്വ ഹിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ എഴുന്നേററ് നിൽക്കാതെ, രണ്ട് സുജൂദുകൾക്ക് ഇടയിൽ ഇരിക്കാൻ പറഞ്ഞ പ്ര

(തശഹ്ഹുദ്) അത്തഹിയ്യാത്ത്

ഇടത് കൈവിരലുകൾ എല്ലാം നിവർത്തിയും വല തു കൈയിലെ ചുണ്ടുവിരൽമാത്രം നിവർത്തിയും ബാക്കി വിരലുകൾ മടക്കിയ നിലയിലും കാൽമുട്ടു കളോടു ചേർത്തുവെച്ച് ഇരുന്ന് (തശഹ്ഹുദ്) അ ത്തഹിയ്യാത്ത് പാരായണം ചെയ്യണം. ഈ സന്ദർ ഭത്തിൽ നബി(സ) തൻറെ ചുണ്ടുവിരൽ ഉയർത്തി ചലിപ്പിക്കുന്നത് ഞാൻ കണ്ടു എന്ന് വാഇൽ(റ) പറ യുന്നുണ്ട്. (അബൂദാവൂദ്) അത്തഹിയ്യാത്ത് സമയ ത്ത് തൻറെ വലതു ചുണ്ടുവിരലിലേക്കായിരുന്നു നബി(സ) നോക്കിയിരുന്നതെന്നും ഹദീസുകളിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. "അദ്ദേഹം തള്ളവിരലിനടുത്ത വിരൽ' കൊണ്ട് ഖിബ്ലയുടെ നേരെ ചുണ്ടുകയും തൻറെ നോട്ടം അതിലേക്ക് ആക്കുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നു." (മുസ്ലിം, അൽബാനിയുടെ സ്വിഫതു സ്വലാതിന്നബിയ്ക്കി(സ) പേജ്:185)

التَحيَاتُ الْمُبَارَكَاتُ الصَلَوَاتُ الطيبَاتُ لِلهِ السَلامُ عَلَيْكَ ايَّهَا الْتَبِيُ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَركَاتُهُ السَلامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ النَّهُ وَالسُّهَدُ أَنَّ مُحَمَدَا رَسُولُ اللهِ (صحيح مسلم ٢/١ ٣ رقم الحديث: ٣٠٤)

(അത്തഹിയ്യാത്തുൽ മുബാറകാത്തു സ്വലവാത്തു ത്വയ്യിബാത്തു ലില്ലാഹി അസ്സലാമു അലൈക അ യ്യുഹന്നബിയ്യു വറഹ്മതുല്ലാഹി വബറകാതുഹു അസ്സലാമുഅലൈനാ വഅലാ ഇബാദില്ലാഹി സ്വാ ലിഹീൻ അശ്ഹദു അൻലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹു വ അശ്ഹദു അന്ന മുഹമ്മദൻ റസൂലുല്ലാഹ്) ഇപ്രകാ രം ഖുർആനിലെ സൂറത്തുകൾ പഠിപ്പിച്ചിരുന്ന പോ ലെ നബി(സ) ഞങ്ങൾക്ക് അത്തഹിയ്യാത്ത് പഠിപ്പി ച്ചു തന്നു എന്നാണ് ഇബ്നുഅബ്ബാസ് (റ) പറയുന്ന ത്. (മുസ്ലിം 1/302 നമ്പർ: 403)

"എല്ലാ അഭിവാദ്യങ്ങളും അനുഗ്രഹീതകർമ്മങ്ങളും, ആരാധനകളും വിശിഷ്ഠ കാര്യങ്ങളും അല്ലാഹുവി ന്നാകുന്നു. പ്രവാചകൻ(സ)യുടെ മേൽ അല്ലാഹു വിൻെറ രക്ഷയും അനുഗ്രഹങ്ങളും ഉണ്ടാകുമാറാ കട്ടെ!. നമുക്കും അല്ലാഹുവിൻെറ സജ്ജനങ്ങളായ മുഴുവൻ അടിമകൾക്കും രക്ഷയുണ്ടാകട്ടെ. ആരാ ധനക്കർഹൻ അല്ലാഹുവല്ലാതെ മററാരുമില്ലെന്ന് ഞാൻ സാക്ഷ്യംവഹിക്കുന്നു മുഹമ്മദ് നബി(സ) അ ല്ലാഹുവിൻെറ ദൂതനാണെന്നും ഞാൻ സാക്ഷ്യം വ ഹിക്കുന്നു".

അത്തഹിയ്യാത്തിന്റെ പദങ്ങൾ

ലില്ലാഹി . .എന്നു തുടങ്ങിക്കൊണ്ടും ഹദീസുകളി ൽ വന്നിട്ടുണ്ട്.

രണ്ട് റക്അത്തിനേക്കാൾ അധികമുള്ള നമസ്കാര ങ്ങളിൽ വീണ്ടും അല്ലാഹു അകബ്ർ എന്ന് പറഞ്ഞ് എഴുന്നേററ് നിന്ന് അടുത്ത റക്അത്തുകളും നമ സ്കരിക്കണം എന്നാൽ മൂന്നും നാലും റക്അത്തു കളിലെ നിറുത്തത്തിൽ ഫാതിഹ മാത്രമേ പാരായ ണം ചെയ്യേണ്ടതുളളു അതും എല്ലാ നമസ്കാര ത്തിലും പതുക്കെമാത്രം പാരായണം ചെയ്യലാണ് നബിചര്യ.

അവസാന റക്അത്തിലെ രണ്ട് സുജൂദുകൾ ചെ യ്ത ശേഷം തൻെറ വലതുകാല്, വിരലുകളുടെ പ ളളയിൽകുത്തി നിറുത്തി ഇടതു കാൽ വലതു കാ ലിന്നടിയിലൂടെ പുറത്തേക്ക് കൊണ്ടുവന്ന് ഇരിഷിടം നിലത്ത്തടുന്ന വിധം ഇരുന്ന് കൈകൾ രണ്ടും ആ ദ്യത്തെ അത്തഹിയ്യാത്തിൽ സൂചിഷിച്ച പോലെ വെച്ച് അത്തഹിയ്യാത്തും ശേഷം നബി(സ)യുടെ പേരിൽ സ്വലാത്തും (ഗുണത്തിനായുള്ള പ്രാർത്ഥ നയും) ചൊല്ലണം. പ്രാർത്ഥനയുടെ രൂപം ഇപ്ര

اللهُمَّ صلِّ عَلَى مُحَمَدِ وَعَلَى آلِ مُحَمَدِ كَمَا صَلَيْتَ عَلَى اللهُمَّ صلِّ عَلَى مُحَمَدِ اللهُمَّ صلّ البراهيم وعلى آل إبْرَاهِيم وعلى آلِ إبْسراهيم وعلى آلِ إبْسراهيمَ وعلى آلِ إبْسراهيمَ اللهُ حَمِيدُ مَجِيدُ مَجِيدُ مَجِيدُ

(അല്ലാഹുമ്മ സ്വല്ലി അലാമുഹമ്മദിൻ വഅലാ ആലി മുഹമ്മദിൻ കമാ സ്വല്ലയ്ത അലാ ഇബ്റാഹീമ വ അലാ ആലി ഇബ്റാഹീമ ഇന്നക ഹമീദുൻ മജീദ്, വ ബാരിക് അലാ മുഹമ്മദിൻ വഅലാ ആലിമുഹമ്മദി ൻ കമാ ബാറക്ത അലാ ഇബ്റാഹീമ വഅലാ ആ ലി ഇബ് റാഹീമ ഇന്നക ഹമീദുൻ മജീദ്) "അല്ലാഹുവേ ഇബ്റാഹീം നബി(അ)ക്കും അദ്ദേഹ ത്തിൻെറ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം നൽകിയ പോലെ മുഹമ്മദ് നബി(സ)ക്കും കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം നൽകേണമേ തീർച്ചയായും നീ എററ വും സ്തുത്യർഹനും ശ്രേഷ്ഠവാനുമാകുന്നു, ഇബ് റാഹീം നബി(അ)ക്കും അദ്ദേഹത്തിൻെറ കുടുംബ ത്തിനും നീ അനുഗ്രഹം നൽകിയപോലെ മുഹമ്മദ് നബി(സ)ക്കും കുടുംബത്തിനും നീ അനുഗ്രഹം നൽകെണമേ തീർച്ചയായും നീ എററവും സ്തുത്യർ ഹനും ശ്രേഷ്ഠവാനുമാകുന്നു". പിന്നീട് ഇഷ്ടമുളള പ്രാർത്ഥനകൾ ചൊല്ലാവുന്നതാണ്. എന്നാൽ നബി(സ) നാല് കാര്യങ്ങളിൽനിന്നും രക്ഷ തേടിക്കൊണ്ട് പ്രാർത്ഥിക്കുകയും മററുളളവരോട് പ്രാർത്ഥിവാൻ പ്രത്യേകം നിർദ്ദേശിച്ചതായും ഹദീസിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്. അവ താഴെ പറയും പ്രകാരമാണ്:

اللهُمَ إِنِّي أَعُودُ بِكَ مِنْ عَدَابِ جَهَنَّمْ وَمِنْ عَدَابِ الْقَبْرِ وَمِنْ فِتِنَّةِ الْمَحْيا وَالْمَمَاتِ وَمِنْ فِثْنَةِ الْمَسْسِيحِ السَّجَالِ (مَتَفْقَ عليه)

(അല്ലാഹുമ്മ ഇന്നീ അഊദുബിക മിൻ അദാബി ജ ഹന്നം വമിൻ അദാബിൽ ഖബ്രി വമിൻ ഫിത്നത്തി ൽ മഹ്യാ വൽ മമാതി വമിൻ ഫിത്നതിൽ മസീഹി ദൃജ്ജാൽ) "അല്ലാഹുവേ നരകശിക്ഷയിൽ നിന്നും, ഖബർ ശി ക്ഷയിൽ നിന്നും, ജീവിതത്തിലെയും മരണത്തിലെ യും പരീക്ഷണങ്ങളിൽ നിന്നും, മസീഹുദ്ദജ്ജാലി ന്റെ പരീക്ഷണങ്ങളിൽ നിന്നും ഞാൻ നിന്നോട് ര ക്ഷ തേടുന്നു" ഇതല്ലാത്ത പ്രാർത്ഥനകളും ഇതോ ടൊഷം ചൊല്ലാവുന്നതാണ്. മേൽ പറഞ്ഞവയെ ല്ലാം ക്രമപ്രകാരവും ശാന്തതയോടെയും നിർവഹി ക്കൽ നമസ്കാരത്തിന്റെ സ്വീകാര്യതക്ക് അനിവാ ര്യമാണ്.

സലാംവീട്ടൽ: ശേഷം നമസ്കാരത്തിൽ നിന്ന് വിര മിക്കുന്ന കർമ്മമാണ് ബാക്കിയുള്ളത്.

السلامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَــةُ الله (അസ്സലാമുഅലൈക്കും വറഹ്മതുല്ലാഹ്) എന്ന് സലാം പറഞ്ഞു കൊണ്ട് ആദ്യം വലത് ഭാഗത്തേക്കും ശേഷം ഇടതു ഭാഗത്തേക്കും മുഖംതിരിക്കുന്നതോടെ നമസ്കാരം അ വസാനിച്ചു.

മേൽ പറയപ്പെട്ട കർമ്മങ്ങൾ ക്രമപ്രകാരവും സാവ ധാനത്തിലും തുടർച്ചയായും നിർവ്വഹിക്കൽ നമസ് കാരത്തിൻെറ സ്വീകാര്യതക്ക് അത്യാവശ്യമാണ്.

നാല്

ദിക്നുകളും ഭുന്ത്വകളും

നമസ്കാരത്തിന് ശേഷം ഓരോരുത്തരും ദിക്റും ദുആയും നിർവ്വഹിക്കൽ പുണ്യകരമാണ്. പ്രാർത്ഥ കൾക്ക് ഉത്തരം ലഭിക്കാൻ അർഹമായ സമയങ്ങ ളിൽ പെട്ടതാണ് നിർബന്ധ നമസ്കാരങ്ങൾക്ക് ശേ ഷമുള്ള സമയം. (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുത്തിർ മിദി, സ്വഹീഹു ത്തർഗീബ് വത്തർഹീബ് 2/ഹദീസ് നമ്പർ:1648) ജമാഅത്തായുള്ള നമസ്കാരശേഷ വും ഒററക്ക് തന്നെയാണ് പ്രാർത്ഥിക്കേണ്ടത്.

നമസ്കാരം കഴിഞ്ഞഉടനെ അല്ലാഹു അക്ബർ എന്ന് പറഞ്ഞ്, ശേഷം اَسُــَتُغُوْرُ الله അസ് തഗ്ഫിറു ല്ലാ (അല്ലാഹുവേ ഞാൻ നിന്നോട് പാപമോചനം തേടുന്നു) എന്ന് മൂന്ന് പ്രാവശ്യം പറയുക. പിന്നീട്

اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلامُ وَمِنْكَ السَّلامُ تَبَارِكْتَ يَادُا الْجَلالِ وَالإِكْرَامُ (അല്ലാഹുമ്മ അൻതസ്സലാം വമിൻകസ്സലാം തബാ റക്ത യാദൽജലാലി വൽഇക്റാം)

"അല്ലാഹുവേ നീയാണ് രക്ഷകൻ, നിന്നിൽ നിന്നാ ണ് രക്ഷ, ഉൽകൃഷ്ടനും ഉന്നതനുമായ നീ അനു ഗ്രഹീതൻ തന്നെ" എന്നു പറയുക. തുടർന്ന് : لاَ إِلَهُ إِلاَ اللهِ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُــوَ عَلَى كُل شَنَىْءِ قدير، عَلَى كُل شَنَىْءِ قدير،

ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹു വഹ്ദഹു ലാ ശരീക ലഹു, ലഹുൽ മുൽകു വലഹുൽ ഹംദു വഹുവ അലാ കുല്ലി ശൈഇൻ ഖദീർ

"അല്ലാഹു അവനല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല അവൻ ഏ കനും പങ്ക്കാരില്ലാത്തവനുമാണ് അധികാരവും സ് തോത്രവും അവന്ന് തന്നെ. അവൻ എല്ലാററിനും കഴിവുളളവനാകുന്നു."

اللهُمَ لا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ وَلا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ وَلا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِ مِنْكَ الْجَدّ

അല്ലാഹുമ്മ ലാ മാനിഅ ലിമാ അമ്ത്വയ്ത വലാ മു അ്ത്വിയ ലിമാ മനഅ്ത വലാ യൻഫഉ ദൽജദ്ദി മി ൻകൽ ജദ്ദ്

"അല്ലാഹുവേ നീ നൽകിയാൽ തടുക്കാനാരുമില്ല നീ തടഞ്ഞു വെച്ചാൽ വാങ്ങിത്തരാനും ആരുമില്ല കഴിവുള്ളവരുടെ കഴിവുകൾ നിൻെറയടുക്കൽ പ്ര യോജനഷെടുകയുമില്ല "

لَا حَوْلُ وَلَا قُوَةً إِلَّا بِاللَّهِ

ലാ ഹൗല വലാ ഖുവ്വത ഇല്ലാബില്ലാ "യാതൊരു വി ധ കഴിവും ശക്തിയും അല്ലാഹുവിനെക്കൊണ്ടല്ലാ തെയില്ല " لا إله إلا الله وَلا نَعْبُدُ إلا إِيَاهُ ، لَهُ النَّعْمَةُ وَلَهُ الفَضَّلُ وَلَهُ الْتُنَاءُ الْمَسَنُ لَاإِلَهَ إِلَا اللهُ مُخْلِصِينَ لَهُ السدينِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ الْكَافِرُونَ

ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹു വലാ നഅ്ബുദു ഇല്ലാ ഇ യ്യാഹു, ലഹു ന്നിഅ്അതു വലഹുൽ ഫള്ലു, വല ഹുസ്സനാഉൽ ഹസൻ, ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹു മുഖ്

ലിസ്വീന ലഹുദ്ദീൻ വലൗ കരിഹൽ കാഫിറൂൻ "അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല നാം അവനെയ ല്ലാതെ ആരാധിക്കുകയില്ല അവനാകുന്നു അനു ഗ്രഹവും ശ്രേഷ്ഠതയും, ഉത്തമമായ കീർത്തനവും അവന്നു തന്നെ. അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല നാം അവന്ന് നിഷ്കളങ്കമായി കീഴ്ഷെടുന്നു അ വിശ്വാസികൾ അത് വെറുത്താലും ശരി" പിന്നീട്

اللهُ أَكبِر . الحمد لله . سُبُحانُ الله (സുബ്ഹാനല്ല, അൽഹംദുലില്ല. അല്ലാഹു അക്ബർ) എന്നിവ ഓരോന്നും മുഷത്തിമുന്ന് പ്രാവശ്യം പറയുക തുടർന്ന് നൂറ് തികക്കുവാനായി

لَاإِلَهُ إِلَااللهِ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمَّدُ وَهُوُ عَلَى كُلِ شَنَىْءِ قدير

ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹു വഹ്ദഹു ലാ ശരീക ലഹു, ലഹുൽ മുൽകു വലഹുൽ ഹംദു വഹുവ അലാ കുല്ലി ശൈഇൻ ഖദീർ "അല്ലാഹു അവനല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല അവൻ ഏ കനും പങ്ക്കാരില്ലാത്തവനുമാണ് എല്ലാ അധികാ രവും സ്തോത്രവും അവന്ന് തന്നെ അവൻ എ ല്ലാററിനും കഴിവുള്ളവനാകുന്നു" എന്നും പറയുക. അപ്രകാരം തന്നെ 'ആയത്തുൽ കുർസി (സൂറ ത്തുൽ ബഖറയിലെ 255ാം വചനം) ഖുൽഹുവ ല്ലാഹു അഹദ്, ഖുൽഅഊദു ബി റബ്ബിൽഫലഖ്, ഖുൽ അഊദു ബിറബ്ബിന്നാസ് എന്നീ സൂറത്തുകൾ എല്ലാ നമസ്കാരശേഷവും, സുബ്ഹി, മഗ്രിബ് എന്നീ നമസ് കാരങ്ങൾക്ക് ശേഷം മുകളിൽ പറ ഞ്ഞ സൂറത്തുകൾ മൂന്ന് പ്രാവശ്യം വീതവും പാ രായണം ചെയ്ത്, താഴെ പറയുന്നത് പത്ത് പ്രാവ ശ്യം ചൊല്ലുക.

لاإله إلاالله وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ المُلْكُ وَلَهُ الحَمْــدُ يُحْيــي وَ يُمْيِتُ وَهُو عَلَيَ كُل شَيَءٍ قدير

(ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹു വഹ്ദഹു ലാ ശരീക ലഹു, ലഹുൽ മുൽകു വലഹുൽ ഹംദു യുഹ്യീ വ യുമീ തു വഹുവ അലാ കുല്ലി ശൈഇൻ ഖദീർ)

"അല്ലാഹു അവനല്ലാതെ ആരാധ്യനില്ല അവൻ ഏ കനും പങ്കാരില്ലാത്തവനുമാണ് എല്ലാ അധികാ രവും സ്തേഹ്ത്രവും അവന്ന് തന്നെ, അവനാണ് ജീവിഷിക്കുകയും മരിഷിക്കുകയും ചെയ്യുന്നവൻ അവൻ എല്ലാററിനും കഴിവുളളവനാകുന്നു" സുബഹിക്ക് ശേഷം മാത്രമായി ഇങ്ങിനെയും പ്രാർ ത്ഥിക്കുക:

اللهُمَّ إنِّي أَسْالُكَ عِلْمًا نَافِعًا وَرِزْقُسا طَيِّبًا وَعَمَلًا مُتَقَبَّلاً (صحيح ابن ماجة ٢٩٨/١ رقم: ٩٢٥)

(അല്ലാഹുമ്മ ഇന്നീ അസ്അലുക ഇൽമൻ നാഫി അൻ വരിസ്ഖൻ ത്വയ്യിബൻ വ അമലൻ മുതഖബ്ബ ലൻ) "അല്ലാഹുവേ പ്രയോജനപ്രദമായ വിജ്ഞാ നവും, വിശിഷ്ഠമായ ഉപജീവനവും, സ്വീകാര്യപ്രദമാ യ പ്രവർത്തനങ്ങളും ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കു ന്നു." (അൽബാനി സ്വഹീഹ് ഇബ്നുമാജ 1/152)

മേൽ പറഞ്ഞവയെല്ലാം വിവിധ ഹദീസുകളിലൂടെ സ്ഥിരപ്പെട്ടവയാണ്. എന്നാൽ ഇവയൊന്നും നിർ ബന്ധമല്ല. മേൽ പറയപ്പെട്ട ദിക്റുകൾക്ക് ശേഷം ഓരോരുത്തർക്കും ആവശ്യമുളള കാര്യങ്ങൾ തനി ക്കറിയാവുന്ന ഭാഷയിൽ അല്ലാഹുവിനോട് പ്രാർ ത്ഥിക്കാവുന്ന താണ്.

നമസ്കാരശേഷം ഇമാം ഉറക്കെ പ്രാർത്ഥിക്കുക യും മഅ്മൂമുകൾ ആമീൻ പറയുകയും ചെയ്യുന്ന സമ്പ്രദായം ബിദ്അത്തും (അനാചാരം) നബിചര്യ ക്ക് വിരുദ്ധവുമാണ്.

അഞ്ച്

ംപെയ്ക്കെ സ്താഞ്യാള

നമസ്കാരം ജമാഅത്തായി (സംഘമായി)ട്ടായിരി ക്കണം നിർവ്വഹിക്കേണ്ടത്. മററു മുസ്ലിംകളോടൊ പം സംഘമായി നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുവാനാണ് അല്ലാഹു കൽപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഖുർആൻ പറയുന്നത് കാണുക:

ٱلرَّاكِعِين ﴾ (سورة البقرة: ٣٤)

"നിങ്ങൾ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുകയും സക്കാ ത്ത് നൽകുകയു ചെയ്യുക. റുകൂഅ് ചെയ്യുന്നവ രോടൊപ്പം നിങ്ങൾ റുകൂഅ് ചെയ്യുക."(ബഖറ: 43)

ഇവിടെ നിങ്ങൾ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുക (അഖീ മുസ്വലാത്ത) എന്ന് പറഞ്ഞതിന്ന് ശേഷം റുകൃത്ത് ചെയ്യുന്നവരോടൊപ്പം റുകൃത്ത് ചെയ്യുക (വർകഊ മഅർറാകിഈൻ) എന്ന് വീണ്ടും പറഞ്ഞതിൽ നി ന്നും നമസ്കാരം ജമാഅത്തായിട്ടാണ് നമസ്കരി കേണ്ടത് എന്നകൽപ്പനയാണ് കാണാൻ കഴിയു ക. അതുപോലെ ഇസ്ലാമിൻെറ സംരക്ഷണത്തി നുവേണ്ടി യുദ്ധത്തിലേർപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന സ ന്ദർഭത്തിൽപോലും ജമാഅത്തായിക്കൊണ്ട് തന്നെ യായിരിക്കണം നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കേണ്ടത് എ ന്ന് അല്ലാഹു പ്രത്യേകംപറഞ്ഞതായും ഖുർആനി ൽ നമുക്ക് കാണാവുന്നതാണ്;

﴿ وَإِذَا كُنتَ فِيهِمْ فَأَقَمْتَ لَهُمُ ٱلصَّلَوٰةَ فَلْتَقُمْ طَآيِفَة مِّنْهُم مَّعَكَ وَلْيَأْخُذُوۤاْ أُسۡلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُواْ فَلۡيَكُونُواْ مِن وَرَآبِكُم وَلۡيَأۡتِ طَآبِفَةً أُخۡرَك لَمۡ فُلۡيَكُونُواْ مِن وَرَآبِكُم وَلۡيَأۡتِ طَآبِفَةً أُخۡرَك لَمۡ فُلِيَكُواْ فَلۡيُصَلُّواْ مَعَكَ. ﴾ (سورة النساء: ١٠٢)

"(നബിയേ), താങ്കൾ അവരുടെകൂട്ടത്തിൽ ഉണ്ടായി രിക്കുകയും, അവർക്ക്നേതൃത്വം നൽകിക്കൊണ്ട് നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുക യുമാണെങ്കിൽ അവരി ൽ ഒരു വിഭാഗം നിങ്ങളുടെ കൂടെ നിൽക്കട്ടെ അവ ർ അവരുടെ ആയുധങ്ങൾ എടുക്കുകയും ചെയ് തുകൊള്ളട്ടെ. അങ്ങിനെഅവർ സുജൂദ് ചെയ്തു കഴിഞ്ഞാൽ അവർ നിങ്ങളുടെ പിന്നിലേക്ക് മാറി നിൽക്കുകയും, നമസ്കരിച്ചിട്ടില്ലാത്ത വിഭാഗം താ കളുടെ കൂടെ നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ...." (സൂറ: നിസാഅ് 102)

യുദ്ധം നടക്കുമ്പോൾ നിങ്ങൾക്ക് കഴിയുന്ന വിധ ത്തിൽ സൗകര്യപ്പെടുന്നിടത്ത്പോയി നമസ്കരിക്ക ണം എന്നല്ലപറഞ്ഞത്, മറിച്ച് ജമാഅത്തായി തന്നെ നിർവ്വഹിക്കണം എന്നാണ് കൽഷന. എങ്കിൽ പി ന്നെ യുദ്ധാവസരമല്ലാത്ത, നിർഭയഘട്ടത്തിൽ എ ങ്ങിനെ ജമാഅത്തിന് ഇളവുലഭിക്കും!?

അത്കൊണ്ട് ശറഇയായ കാരണമില്ലാത്ത മററു സമയങ്ങളിലെല്ലാം ജമാഅത്തായി നമസ്കരിക്കൽ നിർബന്ധമാണ്.

നബി(紫) പറയുന്നു:

مَنْ سَمِعَ النِدَاءَ فَلَمْ يأته فلا صَلاة له إلاَ مِنْ عُدْر (صحيح ابن ماجه ٢٦٠/١ رقم: ٧٩٣)

"ആരെങ്കിലും ബാങ്ക്ഷേൾക്കുകയും എന്നിട്ട് കാര ണം കൂടാതെ, അതിന് ഉത്തരം നൽകാതിരിക്കു കയുമാണെങ്കിൽ (ജമാഅത്തിന് എത്തിയിട്ടില്ലെ ങ്കിൽ) അവന് നമസ്കാരമില്ല." (അൽബാനി ഇബ് നുമാജ 1/260)

മുസ്ലിം റിഷോർട്ട് ചെയ്യുന്ന ഒരു സംഭവം കാണു ക: അന്ധനായ സ്വഹാബി, അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ഉ മ്മിമക്തും നബി(സ)യുടെ അടുത്ത് വന്ന് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു, "പ്രവാചകരേ എന്നെ പള്ളിയിലേക്ക് കൈ പിടിച്ചു കൊണ്ടുവരാൻ ആരുമില്ല. വഴിയാണെക്കിൽ ദുർഘടവുമാണ്. അത്കൊണ്ട് എനിക്ക് വീട്ടിൽവെച്ച് നമസ്കരിക്കാൻ ഇളവ് തന്നു കുടെ. നബി ആദ്യം അദ്ദേഹത്തിന് ഇളവു നൽകിയെ കിലും ഉടനെ തിരിച്ചുവിളിച്ചു അദ്ദേഹത്തോട് ഇപ്രകാരം ചോദിച്ചു നിങ്ങൾ ബാക് കേൾക്കാറുണ്ടോ? അദ്ദേഹം അതെയെന്ന് മറുപടി പറഞ്ഞപ്പോൾ, എന്നാൽ താകൾ അതിന് ഉത്തരം നൽകുക തന്നെ ചെയ്യണം എന്ന് പറഞ്ഞു." (മുസ്ലിം)

നോക്കൂ സഹോദരാ..! കണ്ണുകാണാൻ കഴിയാത്ത മനുഷ്യൻ, വീട് വളരെ അകലെ, വഴിയാണെ കിൽ ദുർഘടംപിടിച്ചത്, പള്ളിയിലേക്ക് കൊണ്ടുവ രാൻ ആരുമില്ല. എന്നിട്ടും ജമാഅത്ത്ഒഴിവാക്കി വീട്ടിൽ വെച്ച് നമസ്കരിക്കാൻ യാതൊരിളവും പ്രവാചകൻ നൽകിയില്ല.! എങ്കിൽ കണ്ണുള്ള, ആരോഗ്യമുള്ള, വീടിന്നടുത്ത് പള്ളിയും സുരക്ഷിതമായവഴികളും വേണമെങ്കിൽ സ്വന്തമായി വാഹനവുമുള്ള നമുകൊക്കെ എങ്ങിനെ ഇളവു ലഭിക്കും?. പള്ളിയിലെ ജമാഅത്തിൽ പകെടുക്കാതിരിക്കാൻ എന്ത് കാരണമാണ് നമുക്കൊക്കെയുള്ളത്?

അത്കൊണ്ട് അല്ലാഹുവിനെ സൂക്ഷിക്കുക. അല്ലാഹു നമുക്ക് നൽകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അനുഗ്രഹങ്ങൾ എടുത്ത്കളയാനും കഴിവുള്ളവനാണ് അവൻ എന്നകാര്യം മറക്കാതിരിക്കുക. അവൻെറ ശിക്ഷയെ നാം ഭയപ്പെടുക. അല്ലാഹുവിൻെറ കൽഷന കൾ ധിക്കരിക്കുന്നവർക്ക് എങ്ങിനെ അവനിൽ നിന്നും സമാധാനം ലഭിക്കും?

എത്രയോ രംസുഗ്രഹങ്ങൾ ചെയ്തുതന്ന നമ്മുടെ നാഥനെ നമുക്കെങ്ങിനെ വഞ്ചിക്കാൻ കഴിയും !?. എവിടെ നമ്മുടെ ഈമാൻ? ആർക്ക് കീഴ്പ്പെട്ടാണ് നാം ജീവിക്കുന്നത്? ഏത് മതത്തെയാണ് നാം ഉൾ ക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്? ദുനിയാവിനേയും അതിലെ ചഷുചവറുകളേയുമാണോ നാം ഇഷ്ടപ്പെടുന്നത് ? അല്ലാഹുവിനെഭയപ്പെടുക. നാം പള്ളിയിൽവെച്ച് ജമാഅത്തായിക്കൊണ്ട് നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കു ക. അല്ലാഹു നമുക്കു ചെയ്തുതന്നിട്ടുള്ള ആരോ ഗ്യം, സുഖം, ഉന്മേഷം എന്നിവയെക്കുറിച്ച് ചിന്തിക്കു ക. അവനോട് നന്ദികാണിക്കുക. നമ്മുടെ പ്രായ മുണ്ടായിരുന്ന നമ്മുടെ കൂട്ടുകാരിലും ബന്ധുക്ക ളിലുംപെട്ട പലരും ഇന്ന് ഖബറിലാണെന്ന ഓർക്കുക. അവർ സ്നേഹിച്ചിരുന്ന കാരേയും കുടുംബത്തേയുമെല്ലാം വിട്ടുപിരിഞ്ഞ്, താൻ സ്നേഹിച്ചിരുന്ന ദുനിയാവിനേയും അതി

ലെ എല്ലാ സുഖങ്ങളേയും വെടിഞ്ഞ്, തൻെറ ജീവി തത്തിലെ നമസ്കാരത്തേയും തനിക്ക് കിട്ടിയ സമ യത്തേയുമെല്ലാം പററി ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടു കൊണ്ടിരിക്കുകയാകാം. ഒരുപക്ഷേ, എനിക്കൊന്നുകൂടി ദുനിയാവിലേക്ക് മടങ്ങാൻ കഴിഞ്ഞാൽ ഞാൻ നഷ്ടപ്പെടുത്തിയ നമസ്കാരങ്ങൾ എനിക്ക് മടക്കി നമസ്കരിക്കാമായിരുന്നു. എന്നവൻ വിലപിച്ചുനോക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം.! പക്ഷേ അതിനുള്ള അവ സരം മരണത്തിനു മുമ്പ് കഴിഞ്ഞു പോയി. നാമും മരിക്കുമെന്നുള്ളതും, മരണത്തിനുമുമ്പായി ലഭിക്കുന്ന ഓരോ സെക്കൻറും എങ്ങിനെയൊക്കെ കഴിച്ചുകൂട്ടിയെന്ന് ചോദിക്കുമെന്നുള്ളതും മറക്കാതിരിക്കുക.

നാം ഒന്ന് ഓർത്തുനോക്കൂ, നമ്മുടെ കൂട്ടുകാരിൽ പലരുമിന്ന് അനങ്ങാൻപോലും കഴിയാത്ത രോഗ ത്താൽ ഹോസ്പിററലിലും മററുമായി കഴിഞ്ഞു കൂടുന്നു.!? അവർ ബാക് കേൾക്കുമ്പോൾ നമസ്ക രിക്കണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുന്നുണ്ട് ! എന്നാൽ ഇന്ന വർക്ക് നമസ്കാരം ആംഗ്യം കാണിക്കാൻ പോലും കഴിയാത്ത അവസ്ഥയിലാണ്. നാം ഇന്ന് ആരോ ഗ്യവാനാണ്. എന്നിട്ടും അല്ലാഹുവിൻെറ കൽഷനക ൾ ധിക്കരിക്കുകയാണ് എകിൽ എത്ര നന്ദികെട്ടവ നായിരിക്കും നാം, എന്നൊന്ന് ഓർത്തു നോക്കൂ. ഈ ഒരവസ്ഥ എന്നും കിട്ടിക്കൊള്ളണമെന്നില്ല. ന മുക്ക് കണക്കാക്കിയിട്ടുള്ള ആയുസ്സ് എത്രയാണെ ന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ. അതുകൊണ്ട് കുറച്ചു കൂടി കാലം കഴിഞ്ഞിട്ടാകാം എന്ന ചിന്തക്കും സ്ഥാന മില്ല. ഇപ്പോൾതന്നെ ഒരു തീരുമാനമെടുക്കുക. അ ല്ലാഹുവിൻെറ കൽഷനകൾ അനുസരിക്കാൻ, നമ സ്കാരത്തിന്റെറകാര്യം കഴിവതും ജമാഅത്തായി ട്ടുതന്നെ നിർവ്വഹിക്കാൻ. ഒരു പക്ഷേ, അടുത്ത ദി വസം തന്നെ, നാം പ്രാധാന്യത്തോടെ കാണുന്ന എല്ലാ വിധ സുഖസൗകര്യങ്ങളെയും സുഹൃത്തുക്ക ളെയുമെല്ലാം വിട്ട് ഇരുട്ട്മൂടിയ, ഇടുങ്ങിയ, ഭയാ നകമായ ഖബറിൽ എത്തിപ്പെട്ടാൽ.... പടച്ചവൻെറ ചോദ്യങ്ങൾക്ക് കൃത്യമായി സമാധാനത്തോടെ മറു പടിപറയാൻ, നമ്മുടെ ഖബറും തുടർന്നുള്ള ജീവിത വും സ്വർഗ്ഗത്തോഷാക്കി മാററാൻ ഇന്ന് തന്നെ, ഇ പോൾ തന്നെ ഒരുങ്ങുക.

ജമാഅത്തായുള്ള നമസ്കാരത്തിന്റെ പ്രതിഫലം ഒററക്ക് നമസ്കരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ എത്രയോ മ ഹത്തരമാണെന്ന് അറിയുക.

നബി(സ) പറയുന്നത് കാണുക:

صَلاةُ الْجَمَاعَةِ تفضل صَلاةِ الْقَدِّ بِسَبْعِ وَعِـشْرِينَ دَرَجَـةً (متفق عليه)

"ജമാഅത്തായുള്ള നമസ്കാരം ഒററക്കുള്ള നമ സ്കാരത്തേക്കാൾ ഇരുപത്തേഴ് ഇരട്ടി ശ്രേഷ്ഠത യുളളതാണ്." (മുതപഖുൻ അലൈഹി)

ജമാഅത്തിൽ നിന്ന് പിന്തിനിൽക്കുന്നവൻ മുനാപിഖ് !

കാരണം കൂടാതെ ജമാഅത്തിൽ നിന്നും പിന്തി നിൽക്കുന്നവൻ മുനാഫിഖാണെന്നാണ് നബി(സ) യുടെ സ്വഹാബികൾ പഠിപ്പിക്കുന്നത്. പ്രമുഖ സ്വ ഹാബിയായ അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു മസ്ഊദ് (റ) പറ യുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്:

مَنْ سَرَهُ أَنْ يَلْقِى اللهُ عَزَ وَجَلَّ عَدًا مُسْلِمًا فَلْيُحَافِظْ عَلَىي هَوُلُاءِ الصَلُواتِ الْخَمْس حَيْثُ يُلَادَي بِهِنَ قَانَ الله عَزَّوجَالً شَرَعَ لِنَبيّهِ صلى الله عليه وسلم سنَنَ الْهُدَى وَإِنَّهُنَّ مِنْ مُ سَنَن الْهُدَى وَإِنَّهُنَّ مِنْ مُ سَنَن الْهُدَى وَإِنَّهُنَّ مِسَاهِ مَنْكُمْ أَحَدًا إِلاَّ لَا لَا لَا لَا مُسَاهِدَكُمْ يُصَلِّي فِيهِ فِي بَيْتِهِ فَلُو ْ صَلَّيْتُمْ سُنَّة نَبِيكُمْ لَصَلَلْتُمْ وَلَوْ مَسَاهِدَكُمْ لَلْتَمْ سُنَّة نبيكُمْ لَصَلَلْتُمْ وَمَا مِنْ عَبْدٍ مُسَاهِدَكُمْ الْمَلْلَةُمْ وَمَا مِنْ عَبْدٍ مُسَلِم يتَوَضَنا فَيُحْسِنُ الْوصُوءَ تُمَّ يَمْشِي إلى صَلَاةٍ إِلاَّ كَتَاب مَسَلَم يتَوضَنا فَيُحْسِنُ الْوصُوءَ تُمَّ يَمْشِي إلى صَلَاةٍ إِلاَّ كَتَاب اللهُ عَزْ وَجَلَ لَهُ بِكُلَ خُطُوهَا حَسَنَة أَوْ يَرَفْعُ لَهُ بِهَا لَا مُنَافِقٌ مَعْلُومٌ نَفَاقُهُ (صحيح وَلَقَدْ رَأَيْتُنَا وَمَا يَتَخَلَفُ عَنْهَا إِلاَّ مُنَافِقٌ مَعْلُومٌ نَفَاقُهُ (صحيح مسلم ١/٣٥٤ رقم : ١٥٤)

്ആരെങ്കിലും നാളെ മുസ്ലിമാ<mark>യിക്കൊണ്ട് അല്</mark>ലാ ഹുവിനെ കണ്ടുമുട്ടണമെന്നാഗ്രഹിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ അഞ്ച് സമയങ്ങളിലെ നമസ്കാരങ്ങൾ അ തിന് വിളിക്കുന്നിടത്ത് ചെന്ന് നിർവ്വഹിക്കൽ പതി വാക്കട്ടെ. നിശ്ചയം അല്ലാഹു തൻെറ പ്രവാചകനി ലൂടെ സന്മാർഗ്ഗചര്യകൾ നിശ്ചയിച്ചിട്ടുണ്ട്, അവ (അഞ്ച് സമയങ്ങളിലെ നമസ്കാരങ്ങൾ) സന്മാർഗ്ഗ ചര്യകളിൽ പെട്ടതാണ്. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ വീടുക ളിൽ വെച്ചായിരിക്കും നമസ്കരിക്കുന്നത് എന്ന് ഞാൻ കരുതുന്നില്ല. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ വീടുകളി ൽ വെച്ച് നമസ്കരിക്കുകയും നിങ്ങളുടെ പള്ളിക ളെ നിങ്ങൾ ഉപേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്താൽ നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ പ്രവാചകൻെറ ചര്യയായിരിക്കും ഉപേ ക്ഷിക്കുന്നത്. നിങ്ങൾ പ്രവാചകചര്യ ഉപേക്ഷിക്കുന്ന പക്ഷം നിങ്ങൾ വഴിപിഴച്ചതു തന്നെ. ഏതൊരു ദാ സനാണോ നല്ല നിലയിൽ വുളു നിർവ്വഹിച്ച് നമ സ്കാരത്തിനായി നടന്നുപോകുന്നത്, അല്ലാഹു അവന് അവൻെറ ഓരോ കാൽവെഷിലൂടെയും നന്മ രേഷപെടുത്തുകയോ അവന്റെ പദവി ഉയർ അതല്ലെങ്കിൽ അവൻെറ പാപങ്ങൾ ത്തുകയോ പൊറുക്കുകയോ ചെയ്തുകൊണ്ടല്ലാതെ ഉണ്ടയി ത്തീരുന്നില്ല. ഞങ്ങൾ അതിനാൽ കാലുകൾ അ ടുത്തടുത്ത് വെക്കുമായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ മനസ്സിലാ ക്കിയിട്ടുളളത് ജമാഅത്ത് നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും

പിന്തിനിൽ ക്കുന്നവൻ വ്യക്തമായ നിലക്ക് നിഫാഖ് (കാപട്യം) പ്രകടമായവൻ മാത്രമാണെന്നാണ്." (മു സ്ലിം 1/453 നമ്പർ: 654)

ജമാഅത്ത് നമസ്കാരത്തിന് കണിഷത കാണിക്ക ൽ കാപട്യത്തിനിന്നുള്ള സുരക്ഷയായും നബി(സ) പഠിപ്പിച്ചതായി കാണാം.

مَنْ صَلَّى لِلَّهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَة يُدْرِكُ التَّكْبِيرِةُ الأَوْلِي كَتِبَتُ لِلَّهِ التَّكْبِيرِةُ الأُولِي كُتِبَتُ لَهُ بَرَاءَتَانَ بَرَاءَةً مِنَ الثَّارِ وَبَرَاءَةً مِنَ الثَّارِ وَبَرَاءَةً مِنَ الثَّالِ وَبَرَاءَةً مِنَ الثَّقَاقِ (الباني سلسلة الصحيحة ٢١٤/٦ رقم: ٢٦٥٢)

"ആരെങ്കിലും അല്ലാഹുവിന് വേണ്ടി നാൽഷത് ദിവ സം ഒന്നാമത്തെ തക്ബീർ കിട്ടത്തക്ക വിധം ജമാ അത്ത് നമസ്കാരത്തിൽ പങ്കെടുത്താൽ അവന് രണ്ട് നിലക്കുളള സുരക്ഷ ലഭിക്കുന്നതാണ്. നരക ത്തിൽ നിന്നുളള സുരക്ഷയും കാപട്യത്തിൽ നിന്നു ളള സുരക്ഷയുമാണത്." (അൽബാനിയുടെ സിൽ സിലതുസ്വഹീഹ: 6/314 നമ്പർ: 2652)

തോന്നുമ്പോഴുള്ള നമസ്കാരം !?

ജമാഅത്തായി നമസ്കാരം പതിവാക്കാത്തവൻ പ ലപ്പോഴും കൃത്യനിഷ്ഠയില്ലാതെ തോന്നുമ്പോൾ ന മസ്കരിക്കുന്നവനായിരിക്കും. നമസ്കാരം സമയം തെററിച്ചുകൊണ്ട് നിർവ്വഹിക്കൽ ഒരിക്കലും അനു വദനീയമല്ല. അത്തരം നമസ്കാരം സ്വീകരിക്കപ്പെടു മോ എന്ന കാര്യംപോലും സംശയമാണ്. കാരണം നമസ്കാരം സമയബന്ധിതമായാണ് നിർബന്ധ മാക്കിയിട്ടുള്ളത് എന്ന കാര്യം അല്ലാഹു അറിയിച്ചി ടുള്ളതാണ്. നമസ്കാരം നഷ്ടപ്പെടുത്തുന്നവൻ കാഫിറാണ്. സമയം തെററിച്ചു നമസ്കരിക്കുന്നവ ൻ അത് പാഴാക്കുന്നവനുമാണ്.

"എന്നിട്ട് അവർക്കു ശേഷം അവരുടെ സ്ഥാനത്ത് മറെറാരു തലമുറ വന്നു. അവർ നമസ്കാരം പാഴാ ക്കുകയും തന്നിഷ്ടങ്ങളെ പിന്തുടരുകയും ചെയ് തു. തന്മൂലം അവർ കഠിനമായച്യൂടുള്ള നരകം ക ണ്ടുമുട്ടുക തന്നെ ചെയ്യും." (മറിയം 59). ഈ ആയ ത്തിലെ *അള്വാള സ്വലാത്ത* എന്നത്കൊണ്ടുള്ള വിവ ക്ഷ, സുബ്ഹി സൂര്യോദയത്തിനു ശേഷവും അ സ്വർ അസ്തമയത്തിനു ശേഷവും മററും സമയം തെററി നമസ്കരിക്കലാണ് എന്നാണ് ഇബ്നു മസ് ഊദ് (റ)വിൽ നിന്നും റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിരിക്കു ന്നത്.

"ബോധപൂർവ്വം ഒരു നമസ്കാരം സമയം തെററു ന്നത്വരെ ഉപേക്ഷിച്ചാൽ അവൻ കാഫിറാണ്." എന്ന അഭിപ്രായമാണ് പ്രമുഖ സ്വഹാബികളായ ഉ മർ, അബൂഹുറൈറ, അബ്ദുർ റഹ്മാനുബ്നു ഔ ഫ്, മുആദ്ബ്നു ജബൽ(റ) എന്നിവരുടെ അഭിപ്രാ യമായി അബൂ മുഹമ്മദ് ബ്നുഹസ്മ് (റ) രേഖഷെ ടുത്തിയിട്ടുളളത്.

ശൈഖ് ഇബ്നുബാസ് (റ) അവർകളോട് ജോലി സ മയം കണക്കാക്കി അലാറം തിരിച്ചു വെച്ച്, എഴു നേൽക്കുമ്പോൾ മാത്രം (സമയം തെററിക്കൊണ്ട്) സുബ്ഹി നമസ്കരിക്കുന്നവൻെറ മതവിധി എന്താ ണെന്ന ചോദ്യത്തിന് അദ്ദേഹം നൽകിയ ഫത്വയി ൽ ഇപ്രകാരം കാണാം: തീർച്ചയായും ബോധ പൂ ർവ്വം നമസ്കാരം പാഴാക്കുന്നവൻറെ വിധിയാണ് അവനുള്ളത്. അവൻ കാഫിറാണ് എന്നതിലാണ് പൺഡിതന്മാരിൽ അധികമാളുകളും എത്തിച്ചേർ ന്നിരിക്കുന്നത്. ഈ അഭിപ്രായം തന്നെയാണ് സ്വ ഹാബികൾക്കുമുണ്ടായിരുന്നത് എന്നും റിഷോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

"നമസ്കാരത്തിൽ അശ്രദ്ധകാണിച്ചു കൊണ്ട് നമ സ്കരിക്കുന്നവർക്കാണ് നാശം" (മാഊൻ 4,5) ഇവി ടെ നമസ്കാരം പറെറ ഉപേക്ഷിക്കുന്നവരല്ല മറിച്ച് സമയം തെററിച്ചുകൊണ്ട് നമസ്കരിക്കുന്നവരാ ണ് എന്നതാണ്. അത്തരക്കാർക്കാകട്ടെ നരകത്തി ലെ ചൂടേറിയതും ആഴമുള്ളതുമായ ശിക്ഷയായി രിക്കും ലഭിക്കുക എന്ന് അല്ലാഹു മുന്നറിയിപ്പ് ന ൽകുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു.

പരലോകത്ത് സമയംതെററിച്ചു നമസ്കരിക്കുന്നവ ർക്ക് ലഭിക്കാനിരിക്കുന്ന ശിക്ഷ അല്ലാഹു നബിക്ക് കാണിച്ചു കൊടുക്കുകയും അത് നബി(സ) നമുക്ക് ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞു തരികയും ചെയ്തിരിക്കുന്നത് ശ്രദ്ധിക്കുക:

"ഒരുവിഭാഗം ആളുകൾക്ക് ലഭിക്കാനിരിക്കുന്ന ശി ക്ഷ എനിക്ക് അല്ലാഹു കാണിച്ചു തരികയുണ്ടായി, ഒരാൾ മലർന്ന് കിടക്കുന്നു അയാളുടെ തല മ റെറാരാൾ വലിയ പാറക്കല്ല് കൊണ്ട് ചതച്ച് വികൃ തമാക്കുന്നു ഏതാണ്ട് തല മുഴുവൻ നശിച്ചു കഴി യുമ്പോൾ അയാളുടെ കൈകളിൽ നിന്ന് കല്ല് താ ഴെ വീണ് ഉരുണ്ട്പോകുന്നു. അയാൾ വീണ്ടും ക ല്ലെടുത്ത് ആ മനുഷ്യൻെറ അടുത്തേക്ക് തന്നെ തി രിച്ചുവരുന്നു അപ്പോഴേക്കും തല പഴയ രൂപത്തി ലേക്ക് തന്നെ മാറിയിരിക്കും. പിന്നേയും ഇതിങ്ങ നെ ആവർത്തിച്ചുകൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. ഇത് ആ രാണ് ? എന്ത് കുററമാണ് ഇയാളുടേത് ? എന്ന് ചോദിച്ചപോൾ പറഞ്ഞ ഒരു കാരണം :

الذي ينام عَن الصلاةِ المَكْتُوبَةِ (صخيح البخاري ٣٨٤/١ رقم الحديث: ١٠٩٢)

പറള്നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കാതെ കിടന്നുറങ്ങുന്ന വ്യക്തിയാണ് അയാൾ എന്നാണ്.''(സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1/384 നമ്പർ: 1092)

നോക്കൂ.. എന്തൊരു ഭീകരമായ ശിക്ഷ ! അതൊ ന്ന് ഓർത്തുനോക്കൂ.. ഇന്ന് കൃത്യമായി നമസ്കരി ക്കുന്നു എന്ന് കരുതുന്നവരിൽ പലരും സുബ്ഹി യും അസ്വറുമെല്ലാം നമസ്കരിക്കാതെ കിടന്നുറ ങ്ങുകയും ഉണരുമ്പോൾമാത്രം, എഴുന്നേററ് സമ യം കഴിഞ്ഞശേഷം നമസ്കരിക്കുന്നു. എത്ര കുററ കരമാണത് !? അത്കൊണ്ട് നമസ്കാരം ഉപേക്ഷിച്ച് അശ്രദ്ധ യോടെ ജീവിക്കുന്ന സഹോദരാ, നമസ്കാര വിഷ യത്തിൽ അതർഹിക്കുന്ന ഗൗരവമില്ലാതെ തോന്നി യ പോലെ നിർവ്വഹിക്കുന്ന മനുഷ്യാ.. പശ്ചാത്തപി ക്കൂ ഇപോൾ നിനക്കതിന്ന് അവസരമുണ്ട്. അതും നഷ്ടപ്പെട്ട് ഖേദിക്കേണ്ടി വരുന്നതിന് മുമ്പ്.

"നാഥാ എന്നെ അൽപനേരത്തേക്ക് ഒന്നു പിന്തി ക്യൂ. ഞാൻ ചെയ്യാതെ വിട്ടുകളഞ്ഞതെല്ലാം നിർവ്വ ഹിച്ചുകൊള്ളാം" (മുഅ്മിനൂൻ: 99.100) എന്ന് പറയാനിടവരുന്നതിന്ന് മുമ്പ്. പക്ഷേ, അന്നേ രം എല്ലാ ചാൻസും നഷ്ടപ്പെട്ടു കഴിഞ്ഞിരിക്കും. അത്കൊണ്ട് ചിന്തിക്കുക, എല്ലാ കവാടങ്ങളും കൊ ടിയടക്കുന്നതിന്ന് മുമ്പ്, നിൻെറ മീതെ മണ്ണ് വന്നു വീഴുന്നതിന്ന് മുമ്പ് ഉണരുക. അല്ലാഹുവിനെ ഓർ ക്കുക. നമസ്കാരത്തിൻെറ കാര്യം പ്രത്യേകം ശ്ര ദ്ധിക്കുക. അല്ലാഹു നമ്മെയെല്ലാം അനുഗ്രഹിക്കു

ആറ്

നമസ്കരിക്കാത്തവനോടുള്ള സമീപനം

നമസ്കരിക്കാൻ ഉപദേശിച്ചിട്ടും നമസ്കരിക്കത്തവ രുമായുളള ജീവിതത്തെക്കുറിച്ച് സൗദി അറേബ്യയി ലെ പ്രമുഖ പൺഡിതരിലൊരാളായിരുന്ന ബഹു: ശൈഖ് മുഹമ്മദ് ബ്നു സ്വാലിഹുൽ ഉഥൈമീൻ(റ) അവർകളോട് ചോദിച്ച ചോദ്യത്തിന് അദ്ദേഹം നൽ കിയ പത്വ(മതവിധി) ഇവിടെ ചേർക്കുന്നു.

"തീരെ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കാത്തവനാണ് എ കിൽ തീർച്ചയായും അവൻ കാഫിറാണ്. അവൻ മുർതദ്ദ് (മതത്തിൽനിന്നും പുറത്തുപോയവൻ) ആ യിക്കഴിഞ്ഞു. അവനോടുകൂടിയുള്ള ജീവിതം ഒരി ക്കലും മുസ്ലിമിന്ന് അനുവദനീയമല്ല. എകിലും അ വനെ നമസ്കരിക്കാൻ തോന്നത്തക്കവിധം പ്രേരി ഷിക്കുകയും, ക്ഷണിക്കുകയും, നിർബന്ധിക്കുക യും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കണം. നമസ്കരിക്കാത്ത വൻ കാഫിറാണ് എന്നത് ഖുർആനും, ഹദീസും, സ്വഹാബികളുടെ അഭിപ്രായവും, വക്രതയില്ലാത്ത ബുദ്ധിയും മനസ്സിലാക്കിത്തരുന്ന കാര്യവുമാണ്.

ഖുർആൻ പറയുന്നു:

﴿ فَإِن تَابُواْ وَأَقَامُواْ ٱلصَّلَوٰةَ وَءَاتَوُاْ ٱلزَّكُوٰةَ

فَإِخْوَانُكُمْ فِي ٱلدِّينِ ﴾ (سورة التوبة: ١١)

"എന്നാൽ അവർ പശ്ചാത്തപിക്കുകയും, നമസ് കാരം മുറപ്രകാരം അനുഷ്ഠിക്കുകയും, സക്കാത്ത് നൽകുകയും ചെയ്യുന്ന പക്ഷം അവർ മതത്തിൽ നിങ്ങളുടെ സഹോദരങ്ങളാകുന്നു." (തൗബ: 11)

ഇവിടെ ആയത്തിൽ പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹി ച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അവർ നിങ്ങളുടെ സഹോദരന്മാരല്ല എന്നു തന്നെയാണ് മനസ്സിലാവുക. തെററു പ്രവർ ത്തിക്കുന്നവരുമായുള്ള സാഹോദര്യ ബന്ധം ഒരി ക്കലും മുറിഞ്ഞു പോകുന്നില്ല. എന്നാൽ മതത്തിൽ നിന്നും പുറത്തുപോകാനിടവരുന്ന കാരണങ്ങളു ണ്ടായാൽ അവരുമായുള്ള സാഹോദര്യം അതോടെ ഇല്ലാതെയാകുന്നതാണ്.

ഹദീസ് പറയുന്നു:

عن جابر بن عبدالله ﴿ يقول سَمِعْتُ رَسُولَ اللهِ صَّمَّلًى لَى اللهِ صَّمَّلًى لَى اللهِ صَّمَّلًى لَى اللهِ عليه وسلم يقولُ بَيْنَ الرَّجْلِ وَبَيْنَ السَّيْرِكِ وَالْكُفْرِ تَرْكُ الصَلاةِ (صحيح مسلم ٨٨/١ رقم الحديث :٨٢)

"ജാബിർക്കൽ നിന്ന്, നബിക്ക് പറഞ്ഞു ഒരാളുടേ യും ശിർക്കിൻേറയും കുഫ്റിൻേറയും ഇടയിലുള്ള വിവേചനം നമസ്കാരം ഉപേക്ഷിക്കലാണ്." (സ്വഹീ ഹ് മുസ്ലിം 1/88 നമ്പർ: 82)

عن بريدة شه قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم العَهُ وسلم الله عليه وسلم الْعَهْدُ الَّذِي بَيْنَنَا وَبِينَهُمُ الصَلاةُ فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَسر . رواه أحمد والترمذي صحيح مشكاة للألباني ١/رقسم الحديث : ٧٤ه)

"ബുറൈദ അൽ നിന്ന്, നബി ്ക് പറഞ്ഞു: നമുക്കും അവർക്കുമിടയിലുള്ള കരാർ നമസ്കാരമാണ്. ആ രെങ്കിലും അത് ഉപേക്ഷിച്ചാൽ അവൻ കാഫിറായി" (അഹ്മദ്, തിർമിദി, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് മി ശ്കാത്ത് 1/നമ്പർ: 574)

"ബുറൈദ&ൽ നിന്ന്, നബി്ജ് പറഞ്ഞു: നമുക്കും അവർക്കുമിടയിലുള്ള കരാർ നമസ്കാരമാണ്. ആ രെങ്കിലും അത് ഉപേക്ഷിച്ചാൽ അവൻ കാഫിറായി" (അഹ്മദ്, തിർമിദി, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് മി ശ്കാത്ത് 1/നമ്പർ: 574)

സ്വഹാബികളുടെ അഭിപ്രായം:

സ്വഹാബികളിൽ പ്രമുഖനായ ഉമർ(റ) പറയുന്നത് ഇപ്രകാരമാണ്, "നമസ്കരിക്കാത്തവന് ഇസ്ലാമി

ണ്ടത്.

ൽ ഒരു സ്ഥാനവുമില്ല." അബ്ദുല്ലാഹിബ്നു ശഖീഖ് (റ) പറയുന്നു, നബി(ﷺ) യുടെസ്വഹാബികൾ നമ സ്കാരമല്ലാതെ മറെറാരുകാര്യവും ഉപേക്ഷിച്ചാൽ കാഫിറാകുന്നതായിട്ട് അവർ മനസ്സിലാക്കിയിരു ന്നില്ല.

ഒരാൾ ഒരു കടുക് മണിയോളമെങ്കിലും ഈമാനു ളളവനും നമസ്കാരത്തിന്റെ ഗൗരവം മനസ്സിലാ ക്കിയിട്ടുളള വ്യക്തിയുമാണ് എങ്കിൽ അവൻ ഒരി ക്കലും നമസ്കാരം ഉപേക്ഷിക്കുകയില്ല. നമസ്കാരം ഉപേക്ഷിക്കുന്ന കാഫിറുകളോട് മുർത ദ്വിൻെറവിധിയാണ് ഉത്തരവാദഷെട്ട വർ നടഷാക്കേ

മുർതദ്ദിനോടുള്ള വിധികൾ

1, അവന് മുസ്ലിം സ്ത്രീയെ വിവാഹം ചെയ്തു കൊടുക്കാൻ പാടുള്ളതല്ല. അത്തരം നികാഹുകൾ ബാത്വിലാണ്. കാരണം മുസ്ലിം സ്ത്രീ ഒരിക്കലും കാഫിറിന്ന് അനുവദനീയമല്ല. ഹിജ്റയുമായി ബന് ധഷെട്ട് അവതരിച്ച ഖുർആൻ വചനം കാണുക:

﴿ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّهُ اللَّ ٱلۡكُفَّارِ ۗ لَا هُنَّ حِلُّ لَّهُمْ وَلَا هُمۡ يَحِلُّونَ لَهُنَّ ﴾ (سورة: الممتحنة: ١٠)

"(അഭയാർത്ഥിനികൾ) വിശ്വാസിനികളാണെന്ന് നി ങ്ങൾ അറിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞാൽ അവരെ നിങ്ങൾ സത്യ നിഷേധികളുടെ അടുത്തേക്ക് തിരിച്ചയക്കരുത്. ആ സ്ത്രീകൾ അവർക്ക് അനുവദനീയമല്ല, അവർ ആ സ്ത്രീകൾക്കും അനുവദനീയമല്ല." (മുംതഹന:10)

- 2, വിവാഹശേഷമാണ് നമസ്കാരം ഉപേക്ഷിക്കുന്നത് എങ്കിൽ അതോടുകൂടെ വിവാഹബന്ധം ദുർബല പെടുന്നതാണ്. അത് അവളുമായി ബന്ധപെടുന്ന തിനു മുമ്പായാലും ശേഷമായാലും ഒരു പോലെ ത്തന്നെയാണ്. എന്നതാണ് പൺഡിതാഭിപ്രായം.
- അവർ അറുത്തത് മുസ്ലിംകൾക്ക് ഭക്ഷിക്കാൻ പാടുളളതല്ല.
- 4, മക്കായിൽ വിശുദ്ധഹറമിൻെറ പരിധിക്കുള്ളിൽ അവർക്ക് പ്രവേശിക്കൽ അനുവദനീയമല്ല. ഇക്കാ ര്യം ഖുർആൻ ഇങ്ങിനെ വ്യക് തമാക്കുന്നു.

﴿ يَنَأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓاْ إِنَّمَا ٱلۡمُشۡرِكُونَ خَجَسٌّ

فَلَا يَقُرَبُواْ ٱلْمَسْجِدَ ٱلْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَـنذَا ۗ ﴾ (سورة التوبة: ٢٨)

"സത്യവിശ്വാസികളേ ബഹുദൈവ വിശ്വാസികൾ അ ശുദ്ധർ തന്നെയാണ്. അത്കൊണ്ട് അവർ ഈവർ ഷത്തിനുശേഷം മസ്ജിദുൽഹറമിനെ സമീപിക്കരു ത്.' (തൗബ: 28)

4, മരണപ്പെട്ടാൽ അനന്തരമെടുക്കാൻ പാടുളളത ല്ല. നമസ്കരിക്കുന്ന ഒരാൾ മരിച്ചാൽ അയാൾക്ക് നമസ്കരിക്കാത്ത മകനും നമസ്കരിക്കുന്ന പിതൃ വ്യ പുത്രനുമുണ്ട് എങ്കിൽ പിത്യവ്യപുത്രനായിരി ക്കും അനന്തര സ്വത്തിന് അർഹതയുണ്ടായിരിക്കു ക. കാരണം നബി(സ) പറഞ്ഞതായി, ഉസാമ: (റ) യിൽ നിന്നും ബുഖാരിയും മുസ്ലിമും ഇങ്ങിനെ റി ഷോർട്ട് ചെയ്യുന്നു.

لاَ يَرِثُ الْمُسْلِمَ الْكَافِرَ وَلاَ الْكَافِرُ الْمُسْلِمَ (الْبخاري ٢٤٨٤/٦ رقم: ٣٨٨٣)

'മുസ്ലിം കഫിറിൽനിന്നോ, കാഫിർമുസ്ലിമിൽ നി ന്നോ അനന്തിരമെടുക്കാവതല്ല." (സ്വഹീഹുൽ ബു ഖാരി 6/2484 നമ്പർ: 6383)

6, അവർ മരിച്ചാൽ കുളിഷിക്കുവാനോ, കഫൻ ചെ യ്യുവാനോ, മുസ്ലിംകളോടൊഷം മുസ്ലിം ശ്മശാന ത്തിൽ സംസ്കരിക്കുവാനോ മുസ്ലിംകൾക്ക് ബാ ധ്യതയില്ല. പിന്നെ എന്ത് ചെയ്യണമെന്ന് സംശയി ക്കുന്നുണ്ടാകും, അവരെ മുസ്ലിം ശ്മശാനത്തിൽ നിന്നും അകററി ഏതെങ്കിലും ഒഴിഞ്ഞ മരുഭൂമിയി ൽ കൊണ്ടുപോയി അവർ മരിക്കുമ്പോൾ ധരിച്ച തായ അതേവസ്ത്രത്തിൽ കുഴിച്ചുമൂടണം എന്നാ ണ് പൺഡിതന്മാർ അഭിപ്രായപ്പെടുന്നത്. അവർക്ക് വേണ്ടി മയ്യത്ത് നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുകയോ മ ററുള്ളവർക്ക് നമസ്കരിക്കാൻ സൗകര്യം ചെയ്തു

7, അവർ പരലോകത്ത് ഉയർത്തെഴുന്നേൽഷിക്കഷെ ടുക ദുഷ്ടൻാരായ ഫിർഔൻ, ഖാറൂൻ, ഹാമാൻ, ഉബയ്യുബ്നുഖലഫ് എന്നി വരോടൊഷമായിരിക്കും. അവർ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതല്ല. അവർക്കു വേണ്ടി പാപമോചനത്തിനായി പ്രാർത്ഥിക്കുവാൻ തൻെറ കുടുംബക്കാർക്ക് കൂടി പാടില്ലാത്തതാണ്. അല്ലാഹു പറയുന്നത് കാണുക:

(مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا أَن يَسْتَغْفِرُوا لِللَّمِ مَا لِلنَّبِيِّ وَٱلَّذِينَ ءَامُنُوٓا أُولِى قُرْبَلِ مِنْ بَعْدِ مَا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوٓا أُولِى قُرْبَلِ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ هُمُ أَنَّهُمْ أَصْحَلُ ٱلجَحِيمِ) (سورة التوبة تَبَيَّنَ هُمُ أَنَّهُمْ أَصْحَلُ ٱلجَحِيمِ) (سورة التوبة : ١١٣)

"ബഹുദൈവ വിശ്വാസികൾ നരകാഗ്നിയുടെ അവ കാശികളാണ് എന്നകാര്യം വ്യക്ത മായിക്കഴിഞ്ഞ ശേഷം അവർക്കുവേണ്ടി പാപമോചനം തേടുവാൻ, അവർ അടുത്ത ബന്ധുക്കളാണ് എങ്കിൽപോലും വിശ്വാസികൾക്കോ പ്രവാചകന്നോ (ഒരിക്കലും) പാ ടുള്ളതല്ല." (തൗബ: 113)

അത്കൊണ്ട് സഹോദരൻമാരേ കാര്യത്തിൻെറ ഗൗരവം മനസ്സിലാക്കുക. മറക്കാതിരിക്കുക.

സഹോദരാ ! കുറവവാളിയായി അല്ലാഹുവിനെ ക ണ്ടു മുട്ടാതിരിക്കാൻ പരിശ്രമിക്കുക.

ണമേ. (ആമീൻ)

﴿ إِنَّهُ مَن يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ حَجَهَمَّ لَا يَمُوتُ

فِيهَا وَلَا تَحْيَىٰ ﴾ (سورة طه :٧٤)

"നിശ്ചയം വല്ലവനും കുററവാളിയായി തൻെറ രക്ഷിതാവിൻറടുത്ത് ചെല്ലുന്ന പക്ഷം അവനുള്ളത് നരകമത്രെ. അതിലവർ മരിക്കുകയുമില്ല ജിവിക്കു കയുമില്ല." (ത്വാഹ 74)

ٱلْجَحِيمَ هِيَ ٱلْمَأْوَىٰ ﴾ (سورة النازعات: ٣٧-٣٩)

"ആര് അതിരു കവിയുകയും ഐഹിക ജീവിത ത്തിന് അമിത പ്രാധാന്യം നൽകുകയും ചെയ്യു ന്നുവോ അവന് കത്തിജ്വലിക്കുന്ന നരകം തന്നെ യാണ് സങ്കേതം" (നാസിആത്ത് : 37,38,39) അല്ലാഹുവേ ഞങ്ങളേയും ഞങ്ങളുടെ മക്കളേയും കൃത്യമായി നമസ്കരിക്കുന്നവരിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേ

ഏഴ്

നമസ്കാരത്തിന് പുറപ്പെടുമ്പോൾ

നമസ്കാരത്തിനായി പുറപ്പെടുമ്പോൾ തുടക്കം മു തൽക്ക് പ്രസ്തുത ബോധത്തോടെയായിരിക്കണം പുറപ്പെടേണ്ടത്. ശാന്തതയോടും ഗാംഭീര്യത്തോടും കൂടി നടന്ന് പോവുക. ശബ്ദ കോലാഹലങ്ങളില്ലാ തെ കണ്ണുകളെ നിയന്ത്രിച്ച്, അവധാനതയോടെ നടക്കുക എന്നിവയെല്ലാം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ട താണ്. നബി (സ) പറഞ്ഞു: "നിങ്ങൾ നമസ്കാര ത്തോട് അടുത്താൽ, മറെറാരു റിപ്പോർട്ടിൽ ഇഖാ മത്ത് കേട്ടാൽ ശാന്തതയോടെ നടന്ന് പോവുക. നിങ്ങൾക്ക് ലഭ്യമായത് നിർവ്വഹിച്ച് ബാക്കി പിന്നീട് പൂർത്തിയാക്കുക എന്ന് കാണാവുന്നതാണ്." (മു

വീട്ടിൻനിന്നും വുളു എടുക്കുക

إِذَا تَوَضَّنَا أَحَدُكُم فَأَحْسَنَ الْوُضُوع تُمَّ خَرَجَ إِلَى الْمَسْجِدِ لاَ يَنْزِعُهُ إِلاَّ الصَلاَةِ لَمْ تَزَلْ رَجِلُهُ النِيسْرَى تَمْحُو عَسْهُ سَيِّئَةَ وَتَكُتُبُ لَهُ النِمُسْرَى وَمْحُو عَسْهُ سَيِّئَةً وَتَكُتُبُ لَهُ النُمْسَجِدَ ، وَلَـوْ يَعْلَمُ الْمُسَرِّدِ ، وَلَـوْ يَعْلَمُ الْنَاسُ مَا فِي الْعَثَمَةِ وَالصَّبْح لاتُوهُمُسَا وَلَـوْ حَبْوا (رواه المَالَّ الْمَالِينِ ٤٤١) المَالِية في الْعَثَمَةِ والصَّبْح للألباني ٤٤١)

"നിങ്ങളിലൊരാൾ നല്ല നിലയിൽ വുളുവുണ്ടാക്കി നമസ്കാരം മാത്രം ഉദ്ദേശിച്ച് പള്ളിയിലേക്ക് പുറ പ്പെട്ടാൽ അവൻെറ ഓരോ ഇടത് കാലടിക്ക് അ നുസരിച്ച് പാപങ്ങൾ മായ്ക്കപ്പെടുകയും വലതു കാലടിക്ക് അനുസരിച്ച് നന്മ രേഖപ്പെടുത്തുകയും ചെയ്തു കൊണ്ടേയിരിക്കും. ഇശാഇനും സുബഹി ക്കുമുള്ള പുണ്യം ജനം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നെങ്കി ൽ മുട്ടുകുത്തി ഇഴഞ്ഞെങ്കിലും അവർ (പള്ളിയിൽ) എത്തുമായിരുന്നു !" (ഹാകിം, ബൈഹഖി സ്വഹീ

പുറത്തിറങ്ങുമ്പോൾ

إِذَا خَرَجَ الرَّجُلُ مِنْ بَيْتِهِ فَقَالَ بِسْمِ اللهِ تَوكَلَّتُ عَلَى اللهِ لاَ حَولَ وَكَا اللهِ لاَ حَولَ وَلاَ قُوتًة إلاَّ بِاللهِ فَيُقَالُ لَهُ: حَسْبُكَ قَدْ هُدِيتَ وَكُفِيتَ وَكُفِيتَ وَكُفِيتَ وَكُفِيتَ وَكُفِيتَ فَوقِيتَ فَيَتَنَحَى لَهُ الشَيْطانُ (نسسائي، أبسو داود صحيح الجامع للالباني ٤٩٩)

"ഒരാൾ വീട്ടിൽനിന്ന് പുറത്തിറങ്ങുമ്പോൾ ബിസ്മി ല്ലാഹി തവക്കൽതു അലല്ലാഹി ലാ ഹൗല വലാ ഖു വൃത ഇല്ലാ ബില്ലാ (അല്ലാഹുവിൻെറ നാമത്തിൽ അ ല്ലാഹുവിൽ ഭരമേൽഷിച്ചുകൊണ്ട് (പുറപ്പെടുന്നു) എ ല്ലാ കഴിവും ശക്തിയും അല്ലാഹുവിനെക്കൊണ്ട ല്ലാതെ ഇല്ല) എന്ന് പറഞ്ഞ് പുറപ്പെട്ടാൽ; നിനക്ക് അത് മതി, നീ നേർമാർഗ്ഗത്താലാവുകയും, മതി യായവനാവുകയും, സുരക്ഷിതനാവുകയും ചെ യ്തിരിക്കുന്നു. എന്ന് പറയപ്പെടുകയും പിശാച് അവനിൽ നിന്ന് മാറിപ്പോവുകയും ചെയ്യും' (ന സാഇ, അബൂദാവൂദ് സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് 499)

വലതുകാൽ വെച്ച് ഇറങ്ങുക

ഈ സുന്നത്ത് ചെരുപ്പ് ധരിക്കുന്നതിലും നേടിയെ ടുക്കാവുന്നതാണ്.

إذا انتَعَلَ أحَدُكُمْ قَلْيَبْدَأ بِالنَّمْنَى وَإِذَا خَلْعَ قَلْيَبْدَأ بِالسِّمَالِ (مختصر مسلم ١٣٨١)

"നിങ്ങൾ ചെരുപ്പ് ധരിക്കുമ്പോൾ വലത് ആദ്യം ധ രിക്കുക; അഴിക്കുമ്പോൾ ഇടത് ആദ്യം അഴിക്കുക യും ചെയ്യുക." (മുഖ്തസ്വറു മുസ്ലിം 1381)

തക്ബീറത്തുൽ ഇഹ്റാം മുതൽ തന്നെ ജമാഅ ത്തിൽ പങ്ക്ചേരാൻ കഴിയും വിധം പള്ളിയിലേക്ക് നേരത്തെ പുറപ്പെടുക. പ്രവാചകൻ(സ) പറയുന്ന ത് കാണുക:

مَنْ صَلَى لِلَهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا فِي جَمَاعَةٍ يُدْرِكُ التَكْبِيرَةُ الأُولَى كُتِبَتْ لَهُ بَرَاءَةً مِنَ الثَّارِ وَبَرَّاءَةً مِنَ الثَّقَاقِ (الباني سلسلة الصحيحة ١٤/٦ رقم: ٢٦٥٢)

"ആരെങ്കിലും അല്ലാഹുവിന് വേണ്ടി നാൽഷത് ദിവ സം ഒന്നാമത്തെ തക്ബീർ കിട്ടത്തക്ക വിധം ജമാ അത്ത് നമസ്കാരത്തിൽ പങ്കെടുത്താൽ അവന് രണ്ട് നിലക്കുള്ള സുരക്ഷ ലഭിക്കുന്നതാണ്. നരക ത്തിൽ നിന്നുള്ള സുരക്ഷയും കാപട്യത്തിൽ നിന്നു ള്ള സുരക്ഷയുമാണത്." (അൽബാനിയുടെ സിൽ സിലതുസ്വഹീഹ: 6/314 നമ്പർ: 2652)

പള്ളിയിൽ പ്രവശിക്കുമ്പോൾ اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْـوَابَ അല്ലാഹുമ്മ ഫ്തഹ് ലീ അബ്വാബ റഹ്മതിക (അല്ലാഹുവേ നിൻെറ കാരുണ്യത്തി ൻെറ കവാടങ്ങൾ എനിക്കായി തുറന്ന് തരേണമേ) (മുസ്ലിം) എന്ന പ്രാർത്ഥന ചൊല്ലി വലത് കാൽ വെച്ച് പ്രവേശിക്കുക.

പുറത്തിറങ്ങുമ്പോൾ (مسلم) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْالُكَ مِنْ فَضْلِكَ (مسلم) ത്രാഹുമ്മ ഇന്നീ അസ്അലുക മിൻ ഫദ്വലിക (അല്ലാഹുവേ നിൻെറ ഔദാര്യത്തിൽ നിന്നും ഞാൻ നിന്നോട് ചോദിക്കുന്നു) (മുസ്ലിം) എന്ന പ്രാർത്ഥന ചൊല്ലി ഇടത്കാൽ വെച്ച് പുറത്ത് കടക്കുക.

പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ച ഉടനെ സുന്നത്തുള്ള രണ്ട് റക്അത്ത് തഹിയ്കത്ത് നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുക. നബി(സ) പറയുന്നു: "നിങ്ങൾ പള്ളിയിൽ പ്രവേശി ച്ചാൽ രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുന്നത്വരെ ഇരിക്കരുത്" (മുതപഖുൻ അലൈഹി) നമസ്കാരം പ്രതീക്ഷിച്ച് ഇരിക്കുന്നത്ര സമയം ദി ക്റുകൾ, ഖുർആൻ പാരായണം, പ്രാർത്ഥനകൾ എന്നിവയിൽ മുഴുകുക.

നമസ്കാരം പ്രതീക്ഷിച്ച് ഇരിക്കുമ്പോൾ ലൗകിക വർത്തമാനങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുക, വിരലുകൾ അമർ ത്തി ശബ്ദമുാക്കുക, തുടങ്ങിയ അനാവശ്യ കാര്യ ങ്ങളിൽ നിന്നും ഒഴിവാകുക. കാരണം പ്രവാചക ൻ(സ) പറഞ്ഞു: "ഒരു ദാസൻ നമസ്കാരം പ്രതീ ക്ഷിച്ച് ഇരിക്കുന്നത്രയും സമയം അവൻ നമസ്കാ രത്തിൽ തന്നെയാണ്. മലക്കുകൾ അവന് വേണ്ടി പാപമോചനം തേടിക്കൊിരിക്കുന്നതുമാണ്" (ഹദീസ് ബുഖാരി)

പള്ളിയിലെത്തിയാൽ ഒന്നാമത്തെ സ്വഫ്ഫിൽ സ്ഥ ലം പിടിക്കുക. താഴെ പറയുന്ന നബി വചനങ്ങൾ അതാണ് പഠിപ്പിക്കുന്നത്. "ബാങ്ക് കൊടുക്കുന്നതി ലും ഒന്നാമത്തെ സ്വഫ്ഫിൽ നിൽക്കുന്നതിലുമുള്ള ശ്രേഷ്ഠത (പ്രതിഫലം) എന്തുമാത്രമാണെന്ന് ജ നങ്ങൾ അറിഞ്ഞിരുന്നുവെങ്കിൽ, അത് ലഭിക്കാൻ നറുക്ക് ഇടേണ്ടതായി വന്നാൽ അതിനുപോലും തയ്യാറായി അവർ അത് കരസ്ഥമാക്കും" (മുതഫ ഖുൻ അലൈഹി). മറെറാരു ഹദീസ് കൂടി കാണു ക: "പുരുഷന്മാരുടെ സ്വഫ്ഫുകളിൽ ഉത്തമം ആദ്യ പുരുഷന്മാർ ഇമാമിനോട് അടുത്ത് നിൽക്കാൻ ശ്ര മിക്കുക. നബി(സ) പറയുന്നു: "നിങ്ങളിൽ നിന്നും തൻേറടവും വിവേകവുമുള്ളവർ എന്നോട് അടുത്ത് നിൽക്കട്ടെ" (മുസ്ലിം) അപ്രകാരം തന്നെ ഇമാ മിൻെറ വലതുഭാഗത്ത് നിൽക്കുന്നതിനേയും നബി (സ) പ്രോൽസാഹിഷിച്ചിട്ടുണ്ട്:

وعن عائشة رضي الله عنها قالت قال رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه الله عليه وسلم إنَّ الله وَملائكِتَهُ يَصلُونَ عَلى مَيَامِن الصُفوفُ . (رواه أبو داود، ألباتي مشكاة المصبيح ١/رقم ١٠٩٦)

"ആയിഷ്യ(റ) പറയുന്നു: നബി(സ) പറഞ്ഞു: നിശ് ചയം അല്ലാഹുവും അവൻെറ മലക്കുകളും സ്വഫ് ഫുകളിൽ വലതു വശത്തു നിൽക്കുന്നവർക്കായി പ്രാർത്ഥിക്കുന്നതാണ്." (അബൂദാവൂദ്, അൽബാ നിയുടെ മിശ്കാത്തുൽ മസ്വാബീഹ് 1/നമ്പർ: 1096)

സ്വഫ്പു നേരെയാക്കുന്ന കാര്യത്തിൽ കൂടുതൽ ശ്രദ്ധചെലുത്തുക. പ്രവാചകൻ(സ) ഓരോ നമസ് കാര സമയവും പ്രത്യേകം ഉപദേശിച്ചിരുന്ന കാര്യ മാണത്. "നിങ്ങൾ സ്വഫ്പുകൾ നേരെയാക്കുക. നി ശ്ചയം സ്വഫ്പു നേരെയാക്കൽ നമസ്കാരത്തി ൻെറ പരിപൂർണ്ണതയിൽ പെട്ടതാണ്" (മുതപ്പഖുൻ അലൈഹി).

ഹട് സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങൾ

പറളു നമസ്കാരങ്ങൾക്കു പുറമെ നിർബന്ധ സ്വ ഭാവത്തിലല്ലെങ്കിലും പ്രവാചകൻ (സ) തൻെറ ജീവി തത്തിൽ വേറെയും നമസ്കാരങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചിരു ന്നതായി കാണാം. അവ നാമും ജീവിതത്തിൽ പക ർത്താൻ ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതുണ്ട്. അവ നിർബന്നമല്ല ല്ലൊ എന്ന് കരുതി നിസ്സാരമായി കാണാതിരിക്കു ക. സുന്നത്തുകൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നത് കൊണ്ട് ല ഭിക്കുന്ന ധാരാളം ഗുണങ്ങൾ നമുക്ക് ഹദീസുകളി ലൂടെ മനസ്സിലാക്കാം. അതിനാൽ സുന്നത്തുകളും ജീവിതത്തിൽ കൃത്യനിഷ്ഠയോടെ ശീലമാക്കാൻ നാം ശ്രദ്ധിക്കേണ്ടതാണ്. സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങ ൾ കൊണ്ട് കൈവരുന്ന നേട്ടങ്ങളിൽ ചിലത് താഴെ വിവരിക്കാം.

അല്ലാഹുവിൻെറ സ്നേഹം ലഭിക്കാൻ
 ഒരു വിശ്വാസി സുന്നത്തുകൾ (ഐഛിക കർമ്മൾ)
 അനുഷ്ഠിച്ചുകൊണ്ടിക്കുമ്പോൾ അവനെ അല്ലാഹു
 ഇഷ്ടമഷടുമെന്ന് നബി(സ) അറിയിച്ചത് നാമെഷോ
 ജാം ഓർക്കേണ്ടതാണ്.

وَمَا يَزَالُ عَبْدِي يَتَقَرَّبُ إِلْيَّ بِالنَّوَافِلِ حَتَى أَحِبَّــهُ (صحيح البخاري ٢٣٨٤/٥ رقم: ٦١٣٧)

"എൻെറ ഒരു ദാസൻ സുന്നത്തുകൾ മുഖേനെ എ ന്നിലേക്ക് അടുത്തുകൊണ്ടേയിരിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ അവനെ ഇഷ്ടപെട്ടുകൊണ്ടേയിരിക്കും." (സ്വഹീഹു ൽ ബുഖാരി : 5/2384 നമ്പർ: 6137)

2. ഫറളുകളിലെ പോരായ്മകൾ പരിഹരിക്കാൻ

إِنَّ أُوْلَ مَا يُحَاسِبُ النَّاسُ بِهِ يَوْمَ الْقَيَامَةِ مِنْ أَعْمَالِهِمْ الْصَلَاةُ قَالَ يَقُولُ رَبَّنَا جَلَّ وَعَرَّ لِمَلاَئِكَتِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ انْظُرُوا فِي صَلاَةٍ عَبْدِي أَتَمَها أَمْ نَقْصَهَا قَإِنْ كَانَتْ تَامَا كُتِبَتْ لَـهُ تَامَّةٌ وَإِنْ كَانَ انْتَقَصَ مِنْهَا شَيْئًا قَالَ انْظُرُوا هَلْ لِعِبْدِي مِنْ تَطُوعٌ قَالَ أَيْمُوا لِعَبْدِي قَريضَتَهُ مِنْ تَطُوعٍ قَالَ أَيْمُوا لِعَبْدِي قَريضَتَهُ مِنْ تَطُوعٍ قَالَ أَيْمُوا لِعَبْدِي قَريضَتَهُ مِنْ تَطُوعِ فِي أَنْ الْأَمْوَلُ عَلَى ذَاكِمٌ (صحيح أبو داود للللباني ٢ / ٢ ٢ رقم الحديث: ٢ ٨ ٢)

"നബി(സ) പറഞ്ഞു: അന്ത്യനാളിൽ മനുഷ്യരോട് അ വരുടെ കർമ്മങ്ങളിൽ ആദ്യമായി വിചാരണ ചെയ്യ പെടുക നമസ്കാരത്തെ സംബന്ധിച്ചായിരിക്കും. അല്ലാഹു മലക്കുകളോട് പറയും: ന് അവൻ തന്നെ യാണ് ഏററവും അറിയുന്നവൻ - എൻെറ ദാസ ൻെറ നമസ്കാര വിഷയം നോക്കുക, അത് അവൻ പൂർണ്ണമായി നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുണ്ടോ അതോ വീഴ്ചവരു ത്തിയിട്ടുണ്ടോ എന്ന്. പൂർണ്ണരൂപത്തിൽ നിർവ്വഹി ച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അത് പൂർണ്ണമായി രേഖപെടുത്തും. അതിൽ അവൻ വീഴ്ച വരുത്തിയിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അ വൻ (മലക്കുകളോട്) പറയും: എൻെറ ദാസൻ സു ന്നത്തുകൾ നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുണ്ടോ എന്ന് പരിശോധി ക്കുക. അവൻ സുന്നത്തുകൾ നിർവ്വഹിച്ചതായി ക ണ്ടാൽ അവരോട് പറയും: അവൻെറ ഫറളിലുള്ള കുറവുകൾ സുന്നത്തുകളിൽനിന്ന് എടുത്ത് പൂർ ത്തീകരിക്കുക. പിന്നീട് അതു പ്രകാരം കാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിക്കപ്പെടുന്നതായിരിക്കും." (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദ് 1/229 നമ്പർ: 864)

3.സ്വർഗ്ഗപ്രവേശനം എളുഷമാക്കാൻ

നബി(സ) തനിക്ക് സേവനം ചെയ്തു കഴിഞ്ഞിരു ന്ന റബീഅത്തു ബ്നു കഅബ്(റ)വിനോട് തനിക്കാ വശ്യമുള്ളത് ചോദിച്ചുകൊള്ളാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ ത ന്നെ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാൻ അല്ലാഹുവി നോട് പ്രാർത്ഥിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടുകയുണ്ടായി. അന്നേരം നബി(സ) അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞത്:

فَاعِنِّي عَلَى نَفْسِكَ بِكَثْرَةِ السَّجُودِ (رواه الطبرانسي فسي الكبير، صحيح الترغيب والترهيب للألباني ١/رقم: ٣٨٨)

"നീ സുജൂദുകൾ (സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങൾ) അ ധികരിപ്പിച്ച് നിൻെറ കാര്യത്തിൽ എന്നെ സഹായി ക്കണം" (ത്വബ്റാനിയുടെ കബീർ, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുത്തർഗീബ് വത്തർഹീബ് 1/നമ്പർ: 388)

4. പാപങ്ങൾ പൊറുക്കപ്പെടാൻ

സൗബാൻ(റ)വിനോട് നബി(സ) പറഞ്ഞ ഒരു ഹദീ സിൽ ഇപ്രകാരം കാണാം:

عَلَيْكَ بِكَثِّرَةِ السُجُودِ فَإِنَّكَ لَا تَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلاَّ رَفَعَـكَ اللَّهُ بِهَا دَرَجَةً وَحَطَّ بِهَا عَنْـكَ خَطِيئَـةً (رواه مـسلم ١٣٥٣/ رقم : ٤٨٨)

"നീ സുജൂദുകൾ അധികരിപ്പിക്കുക. നീ അല്ലാഹു വിനായി നിർവ്വഹിക്കുന്ന ഓരോ സുജൂദിലൂടെയും അല്ലാഹു നിൻെറ സ്ഥാനം ഉയർത്തുകയും പാപം മായ്ക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടല്ലാതെ നീ നിർവ്വ ഹിക്കുന്നില്ല." (മുസ്ലിം 1/353 നമ്പർ: 488)

എല്ലാ വിധ പാപങ്ങളിൽ നിന്നും സുരക്ഷിതത്വം ന ൽകപ്പെട്ട പ്രവാചകൻ(സ) കാലുകളിൽ നീരുകെട്ടും വിധം സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങൾ നിവ്വഹിച്ചതും, ന മ്മുടെ മുൻഗാമികൻ നമസ്കാരങ്ങളുടെ ദൈർഘ്യം കാരണത്താൽ നിൽക്കാൻ പ്രയാസപ്പെട്ട സന്ദർഭ ങ്ങളിൽ പള്ളിയിൽ കയർ കെട്ടിത്തൂക്കി അതിൽ പി ടിച്ചുനിന്നു നമസ്കരിച്ചത് ഇമാം ബുഖാരിയും, വടി കളിൽ ഊന്നിനിന്നുകൊണ്ടു സുന്നത്തു നമസ്കാ രങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചിരുന്നത് ഇമാം മാലിക് തൻെറ മുവത്വയിലും രേഖപ്പെടുത്തിയത് നമുക്ക് മാതൃക യാകേണ്ടതുണ്ട്.

ഹദീസുകളിൽ സ്ഥിരപ്പെട്ട സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങ ൾ താഴെ വിവരിക്കുന്നു.

i. വാത്തിബ് സുന്നത്തുകൾ

പറളു നമസ്കാരങ്ങൾക്ക് മുമ്പും പിമ്പുമായുളള സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങളാണ് ഇതുകൊണ്ട് ഉദ്ദേ ശിക്കുന്നത്. ഇവ ഇരുപത്തിരണ്ട് റക്അത്ത് വരെ നമസ്കരിക്കുന്നതിന് ഹദീസുകളിൽ തെളിവുകൾ കണ്ടെത്താൻ കഴിയും എന്നാൽ അവയിൽ ഏററ വും ശേഷ്ഠമായത് പന്ത്രണ്ടു റക്അത്തുകളാണ്.

നബി(സ) പറയുന്നത് കാണുക:

مَا مِنْ عَبْدٍ مُسْلِمٍ يُصلِّي للهِ كُلَّ يَوْمِ الثَّنَتَيْ عَسَسْرَةَ رَكْعَـةَ لَطُوَّعًا غَيْرً فَريضة إلاَّ بَنَى اللهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ (مسلم) : أَرْبَعٌ قَبْلَ الطَّهْرِ وَرَكْعَتَيْن بعْدَهَا وَرَكْعَتَيْن بَعْدَ الْمَعْسربِ وَرَكْعَتَيْن قَبْلَ الْعَدَاةِ (صحيح الترمـذي وَرَكْعَتَيْن قَبْلَ الْعَدَاةِ (صحيح الترمـذي ٢٧٤/٢ رقم: ٢٣٦٥)

"ഏതൊരു മുസ്ലിമായ ദാസനാണോ ഫർളിന് പു റമെ പന്ത്രണ്ട് റക്അത്ത് സുന്നത്ത് എല്ലാ ദിവസ വും നമസ്കരിക്കുന്നത് അല്ലാഹു അവന് സ്വർഗ്ഗ ത്തിൽ ഒരു വീട് പണിയാതിരിക്കുകയില്ല. (മുഖ്ത സ്വറു മുസ്ലിം 370,) ളുഹറിന് മുമ്പ് നാല്, ശേഷം രണ്ട്, മഗ്രിബിന് ശേഷം രണ്ട്, ഇശാഇന് ശേഷം രണ്ട്, സുബ്ഹിന് മുമ്പ് രണ്ട് എന്നിവയാണവ." (തി ർമിദി 2/274 നമ്പർ: 415. അൽബാനിയുടെ സ്വഹീ ഹ് മിശ്കാത്ത് ഹദീസ് നമ്പർ : 1159)

നബി(സ)യിൽ നിന്നും ഇത് കേട്ട തിന് ശേഷം ഞാ ൻ അത് ഒഴിവാക്കിയിട്ടില്ല. എന്ന് ഉമ്മുഹബീബ,അം റുബ്നു ഔസ്, നുഅ്മാനുബ്നു സാലിം(റ) എന്നീ സ്വഹാബികൾ പറയുന്നത് ഇമാം മുസ്ലിം ഉദ്ധരി ക്കുന്നു. (മുഖ്തസ്വറു മുസ്ലിം 370)

ളുഹറിന് ശേഷം നാല്:

ഇവിടെ പറയപ്പെട്ട ളുഹറിന്ന് ശേഷം രണ്ട് റക്അ ത്ത് എന്നത് നാല് നിർവ്വഹിക്കാനും ഹദീസുകളിൽ തെളിവുകൾ കാണാവുന്നതാണ്:

منْ صَلَى قَبْلَ الظَّهْرِ أَرْبَعًا وَبَعْدَهَا أَرْبَعًا حَرَّمَهُ اللهُ عَلَى الثَّارِ (صحيح النسائي ٢٩٢/٢ رقم :١٨١٥، الترمذي ٢٩٢/٢ رقم : ٢٣٦٤)

"വല്ലവരും ളുഹറിന്ന് മുമ്പും ശേഷവും നാല് റക്അ ത്ത് നമസ്കരിച്ചാൽ അല്ലാഹു അവനെ നരകത്തെ തൊട്ട് നിഷിദ്ധമാക്കുന്നതാണ്." (സ്വഹീഹു നസാഇ 3/265 നമ്പർ: 1815, സ്വഹീഹ് തിർമിദി 2/292 നമ്പർ: 427, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ്: 6364) അസ്വറിന് മുമ്പ് നാല് റക്അത്ത്

നബി(സ) അസ്റിന് മുമ്പും നാല് റക്അത്ത് സുന്ന ത്ത് നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു.

رَحِمَ اللهُ امْراً صَلَّى قَبْلَ الْعَصْرِ أَرْبَعًا (أبو داود، الترمذي، صحيح الجامع للألباني ٣٤٩٣)

"അസ്വറിന് മുമ്പ് നാല് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുന്ന മനുഷ്യനെ അല്ലാഹു അനുഗ്രഹിക്കട്ടെ." (അബൂദാ വൂദ്, തിർമിദി. അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുൽ ജാമി അ് നമ്പർ: 3493)

മഗ്രിബിന് മുമ്പും !

صَلُوا قَبْلَ الْمَعْرِبِ رَكْعَتَيْنِ صَلُوا قَبْلَ الْمَعْرِبِ رَكْعَتَيْن (أبو داود ۲٦/۲ رقم: ۱۲۸۱، صحيح الجامع: ۳۷۹۱)

"നിങ്ങൾ മഗ്രിബിന് മുമ്പ് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്ക രിക്കുക, നിങ്ങൾ മഗ്രിബിന് മുമ്പ് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുക."(അബൂദാവൂദ്, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ്: 3791)

ഇവ കൂടാതെ എല്ലാ ബാങ്കിൻെറയും ഇഖാമത്തി ൻെറയും ഇടയിലും നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. بَيْنَ كُلَّ أَذَانَيْن صَلَاةً قالهَا تُلاَثًا قالَ فِي الثَّالِثَةِ لِمَــنْ شَـَـاءَ (متفق عليه)

"എല്ലാ രണ്ട് ബാങ്കുകൾക്ക് ഇടയിലും നമസകരി ക്കാവുന്നതാണ്. ഇങ്ങിനെ മൂന്ന് തവണ നബി (സ) ആവർത്തിച്ചു. മൂന്നാം തവണ ഇഷ്ടമുള്ളവർക്ക് എ ന്നും പറഞ്ഞു." (മുതഫഖുൻ അലൈഹി) ഇവിടെ രണ്ട് ബാങ്കുകൾ എന്നതുകൊണ്ടുദ്രേശിക്കു ന്നത് ബാങ്കും ഇഖാമതുമാണ്.

മുകളിൽ പറഞ്ഞ ഹദീസിൻെറ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഒരാൾക്ക് ഇശാഇൻെറ മുമ്പ് രണ്ട് റക്അത്ത് നമ സ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. മേൽ പറയപ്പെട്ടതെല്ലാം കൂട്ടിയാൽ ഫറള് നമസ്കാരങ്ങളുടെ മുമ്പും പിമ്പു മായി 22 റക്അത്തുകൾ കണക്കാവുന്നതാണ്.

നബി (സ) നാട്ടിലായിരിക്കുമ്പോൾ ഇവ വളരെ കൃ ത്യമായി നമസ്കാരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ യാത്രയിലായിരിക്കുമ്പോൾ ഫജ്റിന് മുമ്പുളള ര ണ്ട് റക്അത്തും വിത്റും മാത്രമെ നബി(സ) നമ സ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നുളളൂ, ബാക്കിയെല്ലാം യാ ത്രയിൽ ഉപേക്ഷിക്കലായിരുന്നു അവിടുത്തെ സ മ്പ്രദായം. സുബ്ഹിയുടെ സുന്നത്തിനെ സംബന്ധിച്ച് നബി (സ) പറഞ്ഞ ഹദീസിൻെറ ഗൗരവം മനസ്സിലാക്കിയാ ൽ ഒരാളും പിന്നീടത് നഷ്ടപ്പെടുത്തുകയില്ല.

رَكْعَنَا الْفَجْرِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا (مسلم ١/١٥٥ رقم الحديث : ٧٢٥)

"സുബ്ഹിക്ക് മുമ്പുള്ള രണ്ട് റക്അത്ത് സുന്നത്ത് ഈ ലോകവും അതിലുള്ള മുഴുവൻ വസ്തുക്കളും ലഭിക്കുന്നതിനേക്കാളും ഉത്തമമാണ്." (സ്വഹീഹ് മു സ്ലിം 1/501 നമ്പർ: 725)

അതുകൊണ്ട് തന്നെ പതിവായി നിർവ്വഹിക്കുന്ന ഒ രാൾക്ക് സുബഹിക്ക് മുമ്പ് അത് നഷ്ടപ്പെട്ടാൽ അ യാൾക്ക് സുബഹിക്ക് ശേഷം അത് വീണ്ടെടുക്കാ നും അനുവാദം നൽകപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്:

أنَّ النَّبِيَّ صلى الله عليه وسلم نَامَ عَنْ رَكْعَتَّيْ الْفَجْرِ فَقَضَاهُمَا بَعْدَ مَا طَلَعَتِ الشَّمْسُ (صحيح ابن ماجة للألباني /٣٦٥ رقم: ١١٥٥)

"നബി(സ) സുബ്ഹിൻെറ രണ്ട് റക്അത്ത് നിർവ്വഹി ക്കാതെ ഉറങ്ങിപ്പോയി; അദ്ദേഹം അത് പിന്നീട് സൂ ര്യോദയത്തിന് ശേഷം നിർവ്വഹിക്കുകയുണ്ടായി." (അൽബാനി ഇബ്നുമാജ 1/365 നമ്പർ: 1155) رَأَى رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم رَجُلاً يُصلِّي بَعْدَ صلَاةِ الصُبْح رَكْعَتَيْن فَقَالَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم صلاة الصُبْح رَكْعَتَان فَقَالَ الرَجْلُ إِنِّي لَمْ أَكُنْ صَلَيَّيْتُ السرَّكْعَتَيْن السرَّكْعَتَيْن السرَّكْعَتَيْن السرَّكْعَتَيْن السرَّكْعَتَيْن السرَّكْعَتَيْن السرَّكْعَتَيْن اللهِ صلى الله الله عليه وسلم (صحيح أبو داود ٢٢/٢ رقم: ١٢٦٧)

"നബി(സ) സുബഹി നമസ്കാര ശേഷം ഒരാൾ രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുന്നതായിക്കണ്ടു. അന്നേരം അയാളോട് പറഞ്ഞു: സുബഹി രണ്ട് റക്അത്താ ണ്. അപ്പോൾ, ഞാൻ സുബഹിയുടെ മുമ്പുള്ള രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചിട്ടില്ലെന്ന് പറഞ്ഞു. അ ന്നേരം നബി(സ) മൗനം പാലിക്കുകയാണ് ചെയ്ത ത്. " (സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദ് 2/22 നമ്പർ; 1267)

സുബ്ഹിയുടെ സുന്നത്തിലെ സൂറത്തുകൾ:

أَنَّ رَسُولُ الله ﴿ قَرَا فِي رَكْعَتَيْ الْقَجْرِ قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللهُ أَحَدُّ (مختصر مسلم ٣٦٠)

"നബി(സ) സുബ്ഹിയുടെ സുന്നത്തിൽ ഖുൽയാ അയ്യുഹൽ കാഫിറൂനയും ഖുൽ ഹുവല്ലാഹു അഹ ദുമായിരുന്നു പാരായണം ചെയ്തിരുന്നത്. (മുഖ് തസ്വറു മുസ്ലിം: 360) മഗ്രിബിന്റെ ശേഷമുളള രണ്ട് റക്അത്തുകളിലും നബി(സ) മേൽ പറയപ്പെട്ട സൂറത്തുകൾ തന്നെയാ യിരുന്നു പാരായണം ചെയ്തിരുന്നത്.

أنَّ رَسُولُ الله ﴿ قَرَا فِي سنة المعْرِبِ الْبَعْدِيَّةِ فَلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ وَقُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ (أحمد، النسائي، والطبراني، صفة صلاة النبي ﴿ لَلْأَلِبانِي : ١١٦)

"നബി(സ) മഗ്രിബിന് ശേഷമുള്ള സുന്നത്തിൽ ഖു ൽയാ അയ്യുഹൽ കാഫിറൂനയും ഖുൽഹുവല്ലാഹു അഹദുമായിരുന്നു പാരായണം ചെയ്തിരുന്നത്." (അഹ്മദ്, നസാഇ, ത്വബ്റാനി, അൽബാനിയുടെ സ്വിഫതു സ്വലാതിന്നബിയി(സ) പേജ്: 116)

മഗ്രിബ് നമസ്കാരത്തിന് ശേഷം ആറ് റക്അത്ത്, മഗ്രിബിൻേറയും ഇശാഇൻേറയും ഇടയിൽ 20 റ ക്അത്ത് എന്നിങ്ങനെ പ്രത്യേഗം സുന്നത്തു നമസ് കാരങ്ങളുണ്ടെന്ന് പറയുന്ന ഹദീസുകൾ ദുർബല ങ്ങളാണ്. അത് പ്രാവർത്തികമാക്കാവതല്ല. അൽ ബാനിയുടെ ഉഈഫുൽ ജാമിഉസ്വശീർ ഹദീസ്നമ്പർ: 5661, 5662, 5665 എന്നിവ കാണുക.)

ജുമുഅയുടെ സുന്നത്ത്

ജുമുഅയുടെ മുമ്പ് ജുമുഅക്ക് എന്ന നിലയിൽ പ്രത്യേക സുന്നത്ത് നമസ്കാരമില്ല. രണ്ട് റക്അത്ത് തഹിയ്ക്കത്ത് നമസ്കാരം മാത്രമാണുളളത്. كَانَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم يُصلِّي بَعْد الْجُمْعَة رَكْعَتَيْنَ فِي بَيْتِهِ (متفق عليه أبو داود ٢٩٥/١ رقم :١٣٣٢)

"നബി(സ) ജുമുഅക്ക് ശേഷം രണ്ട് റക്അത്ത് സു ന്നത്ത് തൻെറ വീട്ടിൽവെച്ച് നമസ്കരിക്കുമാരു ന്നു." (മുതഫഖു ൻ അലൈഹി)

مَنْ كَانَ مُصلِّيًا بَعْدَ الْجُمُعَة فَلْيُصلِّ أَرْبَعًا (صحيح أبو داود / ۲۹٤ حديث : ۱۱۳۱)

"ആരെങ്കിലും ജുമുഅക്ക് ശേഷം സുന്നത്ത് നമസ് കരിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അവൻ നാല് റക്അത്ത് നമ സ്കരിക്കട്ടെ."(സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദ് 1/294 ഹദീസ് നമ്പർ: 1131)

"നബി(സ) ജുമുഅക്ക് ശേഷം നാല് റക്അത്ത് നമ സ്കരിക്കാൻ കൽഷിച്ചിരുന്നു." (മുസ്ലിം)

മേൽ പറയപ്പെട്ട ഹദീസുകളെ യോജിപ്പിച്ചുകൊണ്ട് നബി(സ) പള്ളിയിൽ വെച്ചാണ് നമസ്കരിക്കുന്നത് എങ്കിൽ നാലും, വീട്ടിൽ വെച്ചാണ് നമസ്കരിക്കുന്ന തെങ്കിൽ രണ്ട് റക്അത്തുമായിരുന്നു നമസ്കരിച്ചി രുന്നത്; എന്നാണ് ഇബ്നു തൈമിയ(റ) അഭിപ്രാ യപ്പെട്ടതായി ഇബ്നുൽ ഖയ്യിം(റ) ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. (സാദുൽ മആദ്: 1/440)

2. กให้กัก กดกบัสงาสง

രാത്രി ഇശാഇനും ഫജ്റിനും ഇടയിലായിട്ടാണ് ഈ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കേണ്ട സമയം. ഈ നമ സ്കാരം നമസ്കരിക്കുന്ന രീതിയും സമയവും അ നുസരിച്ച് വിവിധ പേരുകളിൽ ഹദീസു ഗ്രന്ഥങ്ങളി ൽ കാണാവുന്നതാണ്. രാത്രി നമസ്കാരം എന്ന അർത്ഥത്തിൽ ഖിയാമുല്ലൈൽ قَيَامُ اللَّذِ لَ എന്നും അത് റമളാൻ മാസത്തിലാകുമ്പോൾ ഖിയാമു റമ ളാൻ قِيَامُ رَمَـضَان എന്നും ഈരണ്ട് റക്അത്തായി ഇടക്ക് അൽപം വിശ്രമിച്ചുകൊണ്ട് നിർവ്വഹിക്കുന്ന صلاة തിനാൽ വിശ്രമം എന്ന അർത്ഥത്തിൽ എന്നും അവസാനം ഒററയിൽ അവസാനി ഷിച്ചുകൊണ്ട് നിർവ്വഹിക്കേണ്ടതിനാൽ ഒററ എന്ന അർത്ഥത്തിൽ വിത്റ് صَلاةُ الْوِئْر എന്നും ഉറങ്ങിയ തിന് ശേഷം എഴുന്നേററ് നമസ്കരിക്കുന്നതിനാൽ ഇതിന് തഹജ്ജുദ് صــلاةُ التّهجُـدِ എന്നുമുള്ള പേ രുകളിലാണ് ഹദീസ് ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും കർമ്മശാസ്ത്ര ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും പ്രതിപാതിക്കപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത്.

ഇത് പതിനൊന്ന് റക്അത്തിനേക്കൾ അധികരിക്കാ ത്ത വിധം ഈരണ്ട് റക്അത്തായി ഒററയിൽ അവ സാനിപ്പിച്ചുകൊണ്ടാണ് നമസ്കരിക്കേണ്ടത്. നബി (സ) പതിനൊന്ന് റക്അത്തിനേക്കാൾ അധികമായി ഈ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിച്ചിട്ടില്ലെന്നതാണ് ഹദീസു കളിൽ വന്നിട്ടുള്ളത്.

റമളാനിലെ രാത്രി നമസ്കാരം നമ്മുടെ നാട്ടിൽ എന്നും ഒരു വിവാദ വിഷയമായി തുടരുന്നതിനാ ൽ അൽപം വിശദമായിത്തന്നെ, അതുമായി വന്ന ഏതാനും ഹദീസുകൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു.

عن أبي سلمة بن عبد الرحمن أنَّهُ سَالَ عَائِشَهُ رضي الله عنها كَيْفَ كَانَتْ صَلَاهُ رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم في رَمَضَانَ فقالتْ : مَا كَانَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم يزيدُ فِي رَمَضَانَ وَلاَ فِي غَيْرِهِ عَلَىَ إِحْدَى عَـشَرَهُ رَكْعَـة (صحيح البخاري كتاب التراويح)

അബൂസലമ:(റ) പറയുന്നു: ആയിശ(റ)യോട് ന ബി(സ)യുടെ റമദാനിലെ രാത്രി നമസ്കാരം എ പ്രകാരമായിരുന്നു എന്ന് ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ അ വർ പറഞ്ഞു: "നബി(സ) റമദാനിലും അല്ലാത്ത ഷോഴും പതിനൊന്നിനേക്കാൾ വർദ്ധിഷിക്കാറില്ല.. ." (ബുഖാരി; അദ്ധ്യായം തറാവീഹ് നമസ്കാരം)

ജാബിർ(റ)വിൽ നിന്ന്: "നബി(സ) റമദാനിൽ ഞങ്ങ ളേയും കൊണ്ട് എട്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചു, ശേ ഷം വിത്റാക്കുകയും ചെയ്തു" (ത്വബ്റാനി, ഇ ബ്നു ഖുമൈ: ഇബ്നു ഹിബ്ബാൻ) وعن السائب بن يزيد قال أمرَ عُمرُ أبَيَ بْنِ كَعَبِ وَتَميمَ الدَّارِيَ أَنْ يَقُومَا لِلنَّاسِ فِي رَمَضَانَ بِإِحْدَى عَشْرَةٌ رَكْعَـة فَكَانَ القَّارِئُ يَقْرَأُ بِالْمِئِينَ حَتَّى كُنَّا نَعْتَمِدَ عَلَى الْعِصَا مِنْ طُولَ الْقَيامِ فَمَا كُنَّا نَنْصَرِفُ إلاَّ فِي قُرُوع الفَجْر. (رواه مالك في الموطأ باب قيام رمضان)

സാഇബ് ബ്നു യസീദ്(റ) പറയുന്നു: " ഉമർ(റ) ഉബ യ്യുബ്നു കഅബിനോടും തമീമുദ്ദാരിയോടും ജന ങ്ങൾക്ക് പതിനൊന്ന് റക്അത്ത് ഇമാമായി നമസ് കരിക്കുവാൻ കൽപ്പിച്ചു; ഓരോ റക്അത്തിലും നൂ റോളം ആയത്തുകൾ ഇമാമുകൾ ഓതാറുണ്ടായി രുന്നു. നിറുത്തത്തിന്റെ ദൈർഘ്യം കാരണത്താൽ വടികളിൽ ഊന്നി നിന്നുകൊണ്ടായിരുന്നു ഞ ങ്ങൾ നമസ്കരിച്ചിരുന്നത്. സുബ്ഹിയോടടുത്ത സ മയത്തല്ലാതെ ഞങ്ങൾ പിരിഞ്ഞു പോകാറില്ലായി രുന്നു" (ഇമാം മാലിക്(റ) മുവത്വഅ്. അദ്ധ്യായം റമ ദാനിലെ രാത്രി നമസ്കാരം)

عن جابر بن عبد الله عليه قال : جَاءَ أَبِيَّ بْسنُ كَعَسب إِلْسَى رَسُولَ اللهِ إِنَّهُ كَانَ رَسُولَ اللهِ إِنَّهُ كَانَ مِنِّي اللَّيْلَةَ شَسَيْءُ يَسِعْنِي فِي رَمَضَسانَ قالَ : وَمَسسا دَاكَ يَسَا أَبِيُّ ؟ قالَ : نِسْوَةً فِي دَارِي قُلْنَ : إِنَّا لاَ نَقْسراً الْقُسرانَ قَلْمَ : إِنَّا لاَ نَقْسراً الْقُسرانَ قَلْمَانِ رَكَعَاتٍ وَأُونَسَرُنَ فَمُن رَكَعَاتٍ وَأُونَسَرْتُ فَيْصَلِّي بِهِنَ تَمَان رَكَعَاتٍ وَأُونَسَرْتُ

فْكَاتَتْ سُنَّةُ الرِّضْكَى (أبو يعلى، صلاة التراويح للألباني صفحة : ٧٩)

ജാബിർ(റ)ൽ നിന്ന്: ഉബയ്യുബ്നു കഅബ്(റ) ന ബി(സ)യുടെ അടുത്തുവന്നു പറഞ്ഞു: "നബിയേ, റ മദാനിലെ ഈ രാത്രിയിൽ ഒരു സംഭവമുണ്ടായി; അപ്പോൾ നബി(സ) എന്താണെന്ന് ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എൻെറ വീട്ടിലെ സ്ത്രീകൾ അ വർക്ക് കൂടുതൽ ഖുർആൻ ഓതാൻ അറിയാ ത്തതിനാൽ എന്നെ തുടർന്ന് നമസ്കരിക്കുന്നു എ ന്ന് പറഞ്ഞു. ഞാൻ അവർക്ക് എട്ട് റക്അത്ത് നമ സ്കരിച്ചുകൊടുത്തു ശേഷം വിത്റാക്കി നമസ്കരി ച്ചു. തുടർന്ന് അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: നബി അത് തൃപ് തിഷെട്ടതായി എനിക്ക് മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിഞ്ഞു." (അബൂ യഅല, അൽബാനിയുടെ സ്വലാതു തറാ

وعنها قالت كان النبي صلى الله عليه وسلم يَصلَّي مِنْ اللهُ اللَّيْلُ ثَلَاثَ عَشْرَة رَكْعَة مِنْهَا الْوَثِّرُ وَرَكَعَتَا الْفَجْرُ (رواه مسلم صحيح مشكاة للألباني ا/رقم ١١٩١)

ആയിശ(റ) പറയുന്നു: "നബിയുടെ രാത്രി നമസ് കാരം പതിമൂന്ന് റക്അത്തായിരുന്നു. അതിൽ വി ത്റും സുബ്ഹിക്കു മുമ്പുള്ള രണ്ട് റക്അത്തും ഉൾ ഷെടും." (മുസ്ലിം, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് മിശ് കാത് 1/1191) ആയിഷ(റ) പറയുന്നു:

كان رسول الله صلى الله عليه وسلم يُصلِّي فِيمَا بَيْنَ أَنْ يُفْرَعَ مِنْ صَلَاةِ الْعِشَاءِ إِلَى أَنْ يَبْصَدَعَ الْفَجْرُ إِحْدَى عَشَرَةً رَخْعَةً يُسلِّمُ مِنْ كُلِّ الْتُنتَيْنِ وَيُوتِرُ بِوَاحِدَةٍ (صحيح أبوداود للألباني ٣٩/٣ رقم: ١٣٣١، صحيح النسائي ٣٨،٣ رقم: ١٣٥٨، صحيح ابن ماجهة ٢٨٣١، وقم: ١٣٥٨، صحيح الترمذي ٣٨٣، ٣ رقم: ٤٤١)

"നബി(സ) ഇശാ നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും വിരമിച്ചാൽ സുബഹിക്കു മുമ്പായി പതിനൊന്ന് റക്അത്തായിരുന്നു നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായിരുന്നത്. എല്ലാ ഈ രണ്ട് റക്അത്തുകളിലും സലാം വീട്ടുകയും ഒരു റക്അത്തുകൊണ്ട് വിത്റാക്കുകയും ചെയ്യും." (അൽബാനി സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദ് : 2/39 നമ്പർ: 1336, നസാഇ 3/30 നമ്പർ: 685. 1/432 നമ്പർ: 1358, തിർമി ദി 2/303 നമ്പർ: 440)

നബി(സ)യും സ്വഹാബികളും പതിനൊന്ന് റക്അ ത്തായിരുന്നു നമസ്കരിച്ചിരുന്നതും, നമസ്കരിക്കാ ൻ കൽഷിച്ചിരുന്നതും എന്ന് മേൽ കൊടുത്ത ഹദീ സുകളിൽ നിന്നും വ്യക്തമാകുന്നതാണ്. അത് പി ൻപററലാണ് നബിചര്യ പിന്തുടരാൻ ആഗ്രഹിക്കു ന്നവർക്ക് കരണീയമായിട്ടുളളത്. നബി(സ) കാലിൽ നീരുകെട്ടും വിധം സുദീർഘ മായിട്ടായിരുന്നു നമസ്കരിച്ചിരുന്നത്, അപ്രകാരം തന്നെയായിരുന്നു സ്വഹാബികളുടേയും നമസ്കാ രം. അത്കൊണ്ട് തന്നെ റക്അത്തുകളുടെ എണ്ണം വർദ്ധിപ്പിക്കാൻ വാശി പിടിക്കുന്നതിലല്ല പുണ്യം എ ന്ന് മനസ്സിലാക്കുക. മറിച്ച് പതിനൊന്നിനേക്കാൾ അധികരിക്കാത്ത വിധം നമുക്ക് കഴിയുന്നത്ര റക് അത്തുകൾ കൂടുതൽ ആയത്തുകൾ പാരായണം ചെയ്ത് ഈരണ്ട് റക്അത്തുകളായി ദീർഘമായി നമസ്കരിച്ച് ഒററയിൽ അവസാനിപ്പിക്കുക എന്ന താണ് നബിചര്യ. ഉറങ്ങി എഴുന്നേററ് രാത്രിയുടെ അവസാനത്തിൽ നമസ്കരിക്കാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ

الْوِتْرُ حَقُ عَلَى كُلِّ مسلِّمٍ فَمَنْ شَاءَ أَوْتَرَ بِسَبْع، فَمَنْ شَاءَ أَوْتَرَ بِسَبْع، فَمَنْ شَاءَ أَوْتَرَ بِسَبْع، فَمَنْ شَاءَ أَوْتَر بواحدة فَمن غَلْبَ فَلْيُومِئ إيماء (أبو داود ، نسائي، صحيح الجامع للألباني ١٤٧٧)

"വിത്റ് നമസ്കാരം എല്ലാ മുസ്ലിമിനും ബാധ്യത യുളളതാണ്. അതിനാൽ ഏഴോ, അഞ്ചോ, മൂന്നോ ഒന്നോ ഓരോരുത്തരും ഉദ്ദേശിക്കുന്നത്ര നമസ്ക രിക്കട്ടെ. ഉറക്കം വന്നാൽ ആംഗ്യം കാണിച്ചുകൊ ണ്ടെങ്കിലും (നിർവ്വഹിക്കട്ടെ)" അബൂദാവൂദ്, നസാ ഇ, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് 7147) قَدْ أُونْتَرَ رَسُولُ الله مِنْ أُولَ اللَّيْلِ وَأُوسَطِهِ وَآخِرِهِ قَانْتَهَى وِتُـرُهُ اللَّهِ السَّحْر (مختصر مسلم رقم: ٣٩١)

"നബി(സ) രാത്രിയുടെ ആദ്യത്തിലും മധ്യത്തിലും അവസാനത്തിലുമെല്ലാം വിത്റ് നമസ്കരിക്കാറുണ്ട്. അവാസാനത്തിലാകുമ്പോൾ അത് അത്താഴ സമ യത്തിലേക്ക് എത്താറുണ്ട്."(മുഖ്തസ്വറു മുസ്ലിം ഹദീസ് നമ്പർ: 391)

എന്നാൽ ചില റിപ്പോർട്ടുകളിൽ നബി(സ) 13 റക്അ ത്ത് രാത്രി നമസ്കരിച്ചതായി വന്നിട്ടുളളത് സുബ ഹിക്ക്മുമ്പുളള രണ്ട്റക്അത്ത് ചേർത്തുകൊണ്ടാ ണ്.

പതിനൊന്ന് റക്അത്തുകളേക്കാൾ അധികരിച്ചിക്ക ൽ നബി(സ)യുടെ പ്രവൃത്തിയോടും "ഞാൻ നമസ് കരിച്ചപോലെ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുക" എന്ന പ്ര വാചക കൽഷനയോടുമുള്ള ലംഘനമാണെന്നാണ് നാസിറുദ്ദീൻ അൽബാനിയെ ഷോലുള്ള പണ്ടഢിത ന്മാരുടെ അഭിപ്രായം. അതിനാൽ സുബഹിക്ക് മു മ്പ് രണ്ടിൽ കൂടുതൽ റക്അത്ത് സുന്നത്ത് നമസ് കാരം അനുവദനീയമല്ലാത്തത് പോലെ തറാവീഹ് നമസ്കാരവും പതിനൊന്ന് റക്അത്തിനേക്കാൾ അധികരിച്ചിക്കൽ സുന്നത്തിനോടുള്ള ധിക്കാരമാ ണ്. (അൽബാനിയുടെ സ്വലാത്തു തറാവീഹ് എന്ന ഗ്രന്ഥം കാണുക) വിത്റിലെ സൂറത്തുകൾ

كَانَ يَقْرَأُ فِي الرَّعْفِةِ الأولِي ﴿ سَبِّحِ ٱسْمَ رَبِّكَ اللَّانِيةِ ﴿ قُلْ يَنَأَيُّهَا ٱلْكَنفِرُونَ ﴾ ٱلْأَعْلَى ﴾ وَفِي التَّانِيةِ ﴿ قُلْ يَنَأَيُّهَا ٱلْكَنفِرُونَ ﴾

وَفِي الثَّالِثَةِ ﴿ قُلَ هُو آللَّهُ أَحَدُ ﴾ (النسائي ، الحاكم، صفة صلاة النبي ﷺ للألباني صفحة: ١٢٢)

"'നബി(സ) വിത്റിൽ ഒന്നാം റക്അത്തിൽ സബ്ബിഹി സ്മ റബ്ബികൽ അഅലയും, രണ്ടാം റക്അത്തിൽ ഖുൽയാഅയ്യുഹൽ കാഫിറൂനയും, മൂന്നാം റക് അത്തിൽ ഖുൽഹുവല്ലാഹു അഹദുമായിരുന്നു പാ രാണം ചെയ്തിരുന്നത്." (നസാഇ, ഹാകിം. അൽ ബാനിയുടെ സ്വിപതുസ്വലാതിന്നബിയ്യി(സ) പേജ്:122)

വിത്റിന് മുമ്പ് ഉറങ്ങിയാൽ

مَنْ نَامَ عَنْ وِتْرِهِ فَلْيُصِلِّ إِذَا أَصْبَحَ (الترمذي، صحيح الجامع ٢٥٦٣)

"ആരെങ്കിലും വിത്റ് നമസ്കരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഉറങ്ങിപ്പോയാൽ അവൻ നേരം പുലർന്ന ശേഷം ന മസ്കരിക്കട്ടെ." (തിർമിദി, അൽബാനി സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് 6563)

രാത്രിയിൽ നമസ്കരിക്കാൻ കഴിയാതെ വന്നാലി ൽ അത് ഇരട്ടയായി നമസ്കരിക്കേണ്ടതാണ്.

وكَانَ إِذَا عَلْبَهُ نَوْمُ أَو وَجعَ عَن قيام الليل صلَّى منَ النهار الثنتي عَشَرَة رَكْعة (مختصر مسلم ٣٩٠)

"അദ്ദേഹം (നബി(സ) രാത്രി നമസ്കാരം നിർവ്വഹി കുന്നതിന് മുമ്പ് ഉറക്കത്തിൽ പെട്ടുപോവുകയോ എന്തെങ്കിലും പ്രയാസം കാരണം നമസ്കരിക്കാൻ കഴിയാതെ വരികയോ ചെയ്താൽ പകൽ പന്ത്ര ണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുമായിരുന്നു." (മുഖ്ത സ്വറുമുസലിം: 390)

പന്ത്രണ്ട് റക്അത്ത് ഓരോരുത്തരുടെ കഴിവ് അ നുസരിച്ച് പന്ത്രണ്ടിൽ കൂടാതെ നമസ്കരിക്കാവു ന്നതാണ്. എന്നാൽ അത് ഇരട്ടയാക്കണം എന്ന് മാത്രം.

3. സ്വലാന്ന്റ്റൽ ഇസ്നിഖാറ:

ഉത്തമമായ കാര്യം വെളിപ്പെടാനുള്ള നമസ്കാര വും പ്രാർത്ഥനയും.

ജാബിർ(റ) പറയുന്നു: പ്രവാചകൻ(സ) ഖുർആൻ സൂറത്തുകൾ പഠിഷിച്ചിരുന്നത് പോലെ എല്ലാ കാര്യ ങ്ങളിലും ഇസ്തിഖാറത്ത് ചെയ്യുവാൻ ഞങ്ങളെ പ ഠിഷിക്കുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: നിങ്ങളാ രെങ്കിലും ഒരു കാര്യം ഉദ്ദേശിക്കുകയും അതിൽ നി ങ്ങൾക്ക് തീരുമാനത്തിലെത്താൻ കഴിയാതെ വരി കയും ചെയ്താൽ അവൻ രണ്ട് റക്അത്ത് (സുന്ന ത്ത്) നമസ്കരിക്കുകയും ശേഷം ഇങ്ങിനെ പ്രാർ ത്ഥിക്കുകയും ചെയ്യട്ടെ" (ബുഖാരി) (അല്ലാഹു ഉത്ത മമായത് കാണിച്ചുതരുന്നതാണ്.

اللهُمَّ إِنِّي اسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ ، واسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ ، واسْالُكَ مِنْ فَضَلِكَ الْعَظِيمْ، فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلا اقْدِرُ، وتَعْلَمُ وَلااعْلَمُ وَالْتَ عَسِلاًمُ الْغَيُوبِ اللهُمَّ إِنْ كُنْتَ تَعْلَمُ أَنَّ هَذَا الأَمْرَ (.....) خَيْرُ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي فَاقَدُرْهُ لِي وَيَسِرِّهُ لِي ثَيْرُ لِي فَيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمْ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (.....) لِي شِيهِ فِيهِ. وَإِنْ كُنْتَ تَعْلَمْ أَنَّ هَذَا الْأَمْرَ (.....) شَرَّ لِي فِيهِ وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أَمْرِي قَاصِرْقَهُ عنِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةٍ أَمْرِي قَاصِرْقَهُ عنِي وَاصْرَقْهُ عنِي وَاصْرَقْهُ عنِي وَاصْرِقْهُ عنِي وَاصْرِقْهُ عنِي وَاصْرِقْهُ عنِي وَاصْرِقْهُ عنِي وَاسْرِقْهُ عَنِي وَاسْرَقْهُ عَنِي وَالْمَدْرِ وَيَنْ كَانَ ثُمَّ رَضَنِي بِهِ وَالْمُدْرِي وَالْمُذِي كَانَ ثُمَّ رَضَنِي بِهِ وَالْمِدُارِي)

(അല്ലാഹുമ്മ ഇന്നീ അസ്തഖീറുക ബി ഇൽമിക, വ അസ്തഖ്ദിറുക ബി ഖുദ്റതിക, വ അസ്അലുക മി ൻ ഫദ്ലികൽ അളീം, ഫഇന്നക തഖ്ദിറു വലാ അഖ് ദിറു, വതഅലമു വലാ അഅലമു, വഅൻത അല്ലാ മുൽ ഗുയൂബ്. അല്ലാഹുമ്മ ഇൻ കുൻത തഅലമു അന്ന ഹാദൽ അംറ (ഏത് കാര്യമെന്ന് പറയുക) ഖയ്റുൻ ലീ ഫീ ദീനീ വ മആശീ വ ആഖിബതി അംരീ ഫഖ്ദുർഹു ലീ, വയസ്സിർഹു ലീ, ഥുമ്മ ബാരി ക് ലീ ഫീഹി. വഇൻ കുൻത തഅലമു അന്ന ഹാദ ൽ അംറ (ഏത് കാര്യ മെന്ന് പറയുക) ശർറുൻ ലീ ഫീ ദീനീ, വ മആശീ, വ ആഖിബതി അംരീ ഫസ്വ്രി ഫ്ഹു അന്നീ വസ്വ്രിഫ്നീ അൻഹു. വഖ്ദുർലിയൽ ഖൈറ ഹൈഥു കാന. ഥുമ്മ റദ്ളിനീ ബിഹി.(ഹദീ സ് ബുഖാരി)

"അല്ലാഹുവേ നിൻെറ അറിവിൻെറ അടിസ്ഥാന ത്തിൽ ഞാൻ നിന്നോട് നന്മയേതെന്ന് ചോദിക്കു ന്നു, നിൻെറ കഴിവിൻെറ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഞാ ൻ നിന്നോട് കഴിവ് ചോദിക്കുന്നു, നിൻെറ മഹ ത്തായ ഔദാര്യത്തിൽനിന്നും ഞാൻ നിന്നോട് തേ ടുകയും ചെയ്യുന്നു. കാരണം നിനക്ക് കഴിയും എനിക്ക് കഴിയുകയില്ല. നീ അറിയുന്നു ഞാൻ അ റിയുന്നില്ല. നീ എല്ലാ രഹസ്യങ്ങളും അതിസൂക്ഷ്മ മായി അറിയുന്നവനുമാണല്ലൊ. അല്ലാഹുവേ എ ൻെറ ഈ കാര്യം (കാര്യം ഏതെന്ന് പറയുക) എനി ക്ക് എൻെറ മതത്തിൻെറ വിഷയത്തിലും ജീവിത വിഷയത്തിലും എൻെറ കാര്യത്തിൻെറ അന്തിമമാ യ വിശകലനത്തിലും നന്മയായി നീ അറിയുന്നു വെങ്കിൽ അതെനിക്ക് വിധിക്കുകയും അതിനെ എ നിക്ക് എളുഷമാക്കി തരികയും പിന്നീട് എനിക്ക തിൽ അനുഗ്രഹം ചൊരിയുകയും ചെയ്യേണമേ.

ഈ കാര്യം (കാര്യം ഏതെന്ന് പറയുക) എൻെറ മ തത്തിൻെറ വിഷയത്തിലും എൻെറ ജീവിത വിഷയ ത്തിലും എൻെറ കാര്യത്തിൻെറ അന്തിമമായ വി ഷയത്തിലും എനിക്ക് ദോഷകരമായാണ് നീ അറി യുന്നതെങ്കിൽ അതിനെ എന്നിൽ നിന്നും നീ തിരി ച്ചുവിടേണമേ, എന്നെ അതിൽ നിന്നും നീ തിരിച്ചു വിടേണമേ. നന്മ എവിടെയാണോ അതെനിക്ക് വി ധിക്കുകയും ശേഷം അതിനെ എനിക്ക് നീ തൃപ്തി ഷെടുത്തുകയും ചെയ്യേണമേ." (ബുഖാരി)

4. തഹിയ്യത്ത് നമസ്കാരം

പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ച ഉടനെ ഇരിക്കുന്നതിന് മുമ്പാ യി നിർവ്വഹിക്കേണ്ട നമസ്കാരമാണിത്. ഇത് രണ്ട് റക്അത്താണ് നമസ്കരിക്കേണ്ടത്.

നബി(സ) പറയുന്നു:

്നിങ്ങൾ പള്ളിയിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ രണ്ട് റക്അത്ത് തഹിയ്യത്ത് നമസ്കരിക്കുന്നതിന് മുമ്പ് ഇരിക്കരു ത്. " (മുഖ്തസ്വറു മുസ്ലിം: 248)

നബി(സ) വെള്ളിയാഴ്ച ഖുത്വുബ നിർവ്വഹിക്കുന്ന തിനിടയിൽ കടന്നുവന്ന് തഹിയ്യത്ത് നമസ്കരി ക്കാതെ ഇരുന്ന സുലൈകുൽ ഗത്വ്ഫാനി(റ)വി നോട് ഖുത്വുബക്കിടയിൽ എഴുന്നേററ് നമസ്കരി ക്കാൻ പറഞ്ഞ സംഭവത്തിൽ നിന്നും തഹിയ്യത്ത് നമസ്കാരത്തിൻെറ ഗൗരവം മനസ്സിലാൻ കഴിയും.

جَاءَ سُلَيْكُ الغطْڤانِي وَرَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم يَخْطُبُ فَقَالَ لهُ أَصَلَيْنَ تَجَوِّزْ يَخْطُبُ فَقَالَ لهُ أَصَلَيْتَ شَيَئًا قَالَ لاَ قَالَ صَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَجَوِّزْ فِيهِمَا (صحيح أبو داود للألباني ٢٩١/١ رقم ١١١٦)

"നബി(സ) ഖുത്വുബ നിർവ്വഹിക്കെ സുലൈകുൽ ഗത്വ്ഫാനി വന്ന് (ഇരുന്നു) അന്നേരം നബി(സ) ചോദിച്ചു: നീ നമസ്കരിച്ചോ ? അദ്ദേഹം ഇല്ലെന്ന് മറുപടി പറഞ്ഞപ്പോൾ; നീ രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ് കരിക്കുക, വേഗത്തിൽ നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്യു ക എന്ന് നബി(സ) പറഞ്ഞു." (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് അബുദാവുദ്: 1/291 നമ്പർ 1116)

എന്നാൽ ഏതെങ്കിലും ഒരു നമസ്കാരത്തിൻെറ സമയത്താണ് പള്ളിയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതെങ്കിൽ അവിടെ തഹിയ്യത്ത് എന്ന നിലയിൽ വേറെ പ്രത്യേ കം നമസ്കരിക്കേണ്ടതില്ല.

ട. ഗ്രഹണ നമസ്കാരം

സൂര്യനോ ചന്ദ്രനോ ഗ്രഹണ ബാധിക്കുന്ന അവ സരങ്ങളിൽ മുസ്ലിം സമൂഹം പള്ളികളിൽ കേന്ദ്രീക രിച്ച് നമസ്കരിക്കാരം നിർവ്വഹിക്കുക എന്നത് പ്ര വാചകൻ (സ)യുടെ സുന്നത്തിൽ പെട്ടതാണ്. ഗ്രഹണ നമസ്കാരം ബാങ്കോ ഇഖാമത്തോ കൂടാതെ രണ്ടു റക്അത്താണ് നമസ്കരിക്കേണ്ടത്. മ ററു നമസ്കാരങ്ങളിൽ നിന്ന് വ്യത്യസ്ഥമായി ഓരോ റക്അത്തിലും രണ്ട് ഖിയാമും രണ്ട് റുകൂളകളും ഉണ്ടായിരിക്കുമെന്നതാണ് ഗ്രഹണനമസ്കാരത്തിന്റെ പ്രത്യേകത. ഫാതിഹയും ദീർഘമായി ഖുർആൻ പാരായണവും നിർവ്വഹിച്ച ശേഷം ദീർഘമായി റുകൂഅ് ചെയ്യണം. പിന്നീട് വീണ്ടും ഫാതിഹയും ദീർഘമായി ഖുർആൻ പാരായണവും നിർവ്വഹിക്കണം. അതിന് ശേഷം സുജൂദുകൾ നിർവ്വഹിക്കണം. അതിന് ശേഷം സുജൂദുകൾ നിർവ്വഹിച്ച് രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തിലും മേൽപറഞ്ഞ പ്രകാരം നിർവ്വഹിക്കണം. ഫാതിഹയും സൂറത്തും ഉറക്കെയാണ് പാരായണം. ചെയ്യേണ്ടത്. നമസ്കാര ശേഷം ഇമാം ഖുത്വുബ നിർവ്വഹിക്കുകയും വേണം.

6. ളാപാ നമസ്കാരം

സൂര്യൻ ഉദിച്ചുയർന്നതിന് ശേഷം ഉച്ചയുടെ മുമ്പാ യിട്ടാണ് ഈ നമസ്കാരത്തിൻെറ സമയം. സൂര്യൻ ഉദിച്ചുയർന്ന് ചൂടുപിടിച്ചു തുടങ്ങുമ്പോഴാണ് ഏററ വും ശ്രേഷ്ഠമായ സമയം. ഇത് ചുരുങ്ങിയത് രണ്ട് റക്അത്തും കൂടിയാൽ എട്ട് റക്അത്തുവരെയുമാ കാം. ഈ നമസ്കാരത്തിന് തന്നെ ഹദീസുഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ സ്വലാതുൽ അവ്വാബീൻ صلاة الأوّابين എന്നും ചെർട് സ്വലാതുൽ ഇശ്റാഖ് എന്നും പേരുളള തായി കാണാവുന്നതാണ്.

ഇക്കാര്യം താഴെ പറയുന്ന നബിവചനത്തിലൂടെ മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്.

അബൂഹുറൈറ(റ) പറയുന്നു:

وعن أبي هريرة رضي الله عنه وصاني خليلي صلى الله عليه وعن أبي هريرة رضي الله عنه وصاني خليلي صلى الله عليه وسلم بثلاث لمستث بتاركهن أن لا أنام إلا على وتر وأن لا أدع ركعتي الضّحى فإنَّها صلاة الأوَّاسين وصييام ثلاثة أيَّام مِنْ كُلِّ شَهْر (صحيح ابن خزيمة للألباني)

" എൻെറ പ്രിയഷെട്ട (പ്രവാചകൻ(സ) എന്നോട് മൂ ന്ന് കാര്യങ്ങൾ കൽപിക്കുകയുണ്ടായി. ഞാനൊരി ക്കലും അവ ഉപേക്ഷിക്കാറില്ല. വിത്റ് നമസ്കരിച്ചു കൊണ്ടല്ലാതെ ഉറങ്ങാതിരിക്കുക, രണ്ട് റക്അത്ത് ളുഹാ നമസ്കാരം ഉപേക്ഷിക്കാതിരിക്കുക. അത് അവ്വാബീൻ നമസ്കാരമാണ്, എല്ലാ മാസങ്ങളിലും മൂന്ന് ദിവസം നോമ്പ് അനുഷ്ഠിക്കുക എന്നിവയാ ണവ." (അൽംവാനി സ്വഹീഹ് ഇബ്നു ഖുസൈമ)

ം. രണ്ട് പെരുന്നാൾ നമസ്കാരങ്ങൾ

മുസ്ലിംകളുടെ രണ്ട് ആഘോഷ സുദിനങ്ങളാണ് ഈദുൽ ഫിത്വ്റും (ചെറിയ പെരുന്നാളും) ഈദുൽ അള്പ്ഹ (ബലി പെരുന്നാളും) യും. വിശ്വാസികളുടെ ആഘോഷങ്ങളും ആരാധനയുടെ ഭാഗമാണ്. അതി നാൽ പെരുന്നാളുകളിൽ വിശ്വാസികൾ നിർവ്വഹി ക്കേണ്ട പ്രധാന കർമ്മങ്ങളിൽ ഒന്നാണ് പെരുന്നാ ൾ നമസ്കാരം عَلَاثُهُ الْعِلْمُ .

പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം ആബാല വൃദ്ധം ജനങ്ങ ളും സ്ത്രീകൾ ഉൾപ്പടെ മൈതാനത്ത് വെച്ച് നിർവ്വ ഹിക്കലാണ് നബിചര്യ. സൂരോദയത്തിനു ശേഷം അധികം വൈകാതെയായിരുന്നു പ്രവാചകൻ(സ) പെരുന്നാൾ നമസ്കരിച്ചിരുന്നത്. പെരുന്നാൾ നമ സ്കാരം രണ്ട് റക്അത്താണ്. ഒന്നാം റക്അത്തിൽ തക്ബീറതുൽ ഇഹ്റാമിന് ശേഷം ഏഴ് തക്ബീറുക ളും രണ്ടാം റക്അത്തിൽ ഫാതിഹയും സൂറത്തും പാരായണം ചെയ്യുന്നതിന് മുമ്പ് അഞ്ച് തക്ബീറു കളും ചൊല്ലൽ ഈ നമസ്കാരത്തിൻെറ പ്രത്യേക തയാണ്. തക്ബീറുകളോടൊപ്പം തക്ബീറതുൽ ഇഹ്റാമിൻെറ അവസരത്തിൽ നിർവ്വഹിക്കുന്ന പോ ലെ കൈകൾ ഉയർത്തി വീണ്ടും നെഞ്ചിൽ കെട്ടേ അതാണ്. നമസ്കാരത്തിൽ ഫാതിഹയും സൂറ റതുൽ 'അഅ്ല'യും 'ഗാശിയ'യും അതല്ലെങ്കിൽ 'ഖാഫും' 'ഖമറും' പാരായണം ചെയ്യൽ സുന്നത്താ ണ്. നമസ്കാര ശേഷം ഇമാം ഖുത്വുബ നിർവ്വഹി ക്കേണ്ടതുമാണ്. പെരുന്നാൾ നമസ്കാരത്തിന് ബാങ്കോ ഇഖാമത്തോ, നമസ്കാരത്തിന് മുമ്പോ ശേഷമോ സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങളോ നബിചര്യ യിൽ ഉൾഷെട്ടതല്ല.

7. മഴക്കുവേണ്ടിയുള്ള നമസ്കാരം

ചെെഹിക ജീവിതം ഒരു പരീക്ഷണമാണ്. അല്ലാഹു മനുഷ്യനെ പല വിധേനെയും പരീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടിരി ക്കും. അക്കൂട്ടത്തിൽ പെട്ടതാണ് വരൾച്ചയും ക്ഷാ മവും മുഖേനെയുള്ള പരീക്ഷണങ്ങൾ. ഇത്തരം ഘട്ട ങ്ങളിൽ മനുഷ്യർ തെററുകളിൽ നിന്ന് മുക്തരായി അല്ലാഹുവിലേക്ക് പശ്ചാത്തപിച്ച് വിനയാന്വിതരാ യി പ്രാർത്ഥനകളിൽ മുഴുകുകയും നമസ്കരിക്കു കയുമാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. മഴ കിട്ടാതെ പ്രയാസപ്പെ ടുന്ന സന്ദർഭങ്ങളിൽ നിർവ്വഹിക്കേണ്ട നമസ്കാര മാണ് ഉപ്പ്പ്പ് റിയ്യ്യത്തുൽ ഇസ്തിസ്ഖാഅ്.

സ്വലാതുൽ ഇസ്തിസ്ഖാഅ് (മഴയെ തേടിയുള്ള ന മസ്കാരം) പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം പേലെയാണ് നമസ്കരിക്കേണ്ടത്.

ഇബ്നു അബ്ബാസ്(റ) പറയുന്നത് കാണുക:

خَرَجَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم مُتَوَاضِعًا مُتَبَدُّلاً مُتَخَشِّعًا مُتَبَدُّلاً مُتَخَشِّعًا مُتَبَدِّ لأَ مُتَخَشِّعًا مُتَضَرِّعًا فَصلَّى رَكْعَتَيْنِ كَمَا يُسصلِّي فِسي الْعِيدِ (صحيح ابن خزيمة وابن ماجة للالباني)

"നബി(സ) താഴ്മയോടും വിനയത്തോടും ഭക്തി യോടും കൂടി പുറപ്പെടുകയും ശേഷം പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം പോലെ രണ്ടു റക്അത്ത് നമസ്കരി ക്കുകയും ചെയ്തു." (അൽബാനി സ്വഹീഹ് ഇബ് നു ഖുസൈമ, ഇബ്നുമാജ)

അലി(റ) വിൻെറ പ്രവർത്തനം ഇമാം ശാഫിഈ (റ) തൻെറ മുസ്നദിൽ ഇപ്രകാരം ഉദ്ധരിച്ചതായി കാ ണാം:

إبراهيمُ بن محمد حدثني: جَعْقر عن أبيه عن علي بن أبي طالب رضي الله عنه -: أنه كبَّر في العيدين والاستسقاء سبعًا وخمسًا وجَهَرَ بالقراءة (مسند الشافعي ترتيب السندي صفحة ٤٨٥)

"അലി(റ), അദ്ദേഹം പെരുന്നാൾ നമസ്കാരം പോ ലെത്തന്നെ ഇസ്തിസ്ഖാഇലും ഏഴും അഞ്ചും ത ക്ബീറുകൾ ചൊല്ലുകയും ഉറക്കെ പാരായണം ചെ യ്യുകയും ചെയ്തു." (മുസ്നദു ശാപിഇ പേജ്: 485)

അതുകൊണ്ട് തന്നെ ഈ നമസ്കാരം പെരുന്നാൾ നമസ്കാരംപോലെ മൈതാനത്ത് വെച്ച് രണ്ട് റക് അത്താണ് നമസ്കരിക്കേണ്ടത്. നമസ്കാരം നിർവ്വ ഹിച്ച ശേഷം ഇമാം ഖുത്വുബ നിർവ്വഹിക്കഹിക്കുക യും ചെയ്യേണ്ടതാണ്. നമസ്കാരത്തിന് വിളംബരം ചെയ്യുമ്പോൾ തന്നെ പശ്ചാതാപത്തോടെയും വി നയത്തോടെയും പുറപ്പെടാനും ആളുകളുമായുള്ള ഇടപാടുകൾ പൂർത്തിയാക്കാനും ഓർമ്മപ്പെടുത്തേ ണ്ടതാണ്.

നമസ്കാരത്തിനു ശേഷം നബി(സ) ദീർഘമായി കൈകൾ ഉയർത്തി പ്രാർത്ഥിക്കുകയും പ്രാർത്ഥന യുടെ അവസാനത്തിൽ നബി(സ) താൻ ചുമലിലിട്ടി രുന്ന മുണ്ട് പാട് മാററി ഇടതു ഭാഗം വലത്തോട്ടും വലതു ഭാഗം ഇടത്തോട്ടുമാക്കി ധരിക്കുകയും ഖി ബ്ലക്ക് അഭിമുഖമായി നിന്ന് പ്രാർത്ഥിച്ചതായും അതിനെ അനുകരിച്ച് `സ്വഹാബികളും അപ്രകാരം നിർവ്വഹിച്ചതായും ഹദീസുകളിൽ വന്നിട്ടുണ്ട്.

8. വുളുവിന് ഭശഷമുള്ള നമസ്കാരം

مَا مِنْ مُسْلِمٍ يتوَضَاً فَيُحْسِنُ وُصُوءَهُ ثُمَّ يَقُومُ فَيُصَلِّي رَكْعَتَيْنِ مُقْبِلٌ عَلَيْهِمَا بِقَلْبِهِ وَوَجْهِهِ إِلاَّ وَجَبَتْ عَلَيْهِ الْجَنَّةُ (مختصر مسلم رقم: ١٤٣)

"ഏതൊരു മുസ്ലിമാണോ നന്നായി വുളു എടു ത്ത് മനസ്സും ശരീരവും അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് രണ്ട് റക് അത്ത് നമസ്കരിക്കുന്നത് അവന് സ്വർഗ്ഗം നിർബ ന്ധമായും ലഭിക്കുന്നതാണ് "(മുഖ്തസ്വറു മുസ്ലിം ഹദീസ് നമ്പർ 143)

قالَ رسول الله صلى الله عليه وسلم لبلال عِنْدَ صلاةِ الْعُداةِ يَا بِلالُ حَدِّثَنِي بَارْجَى عَمَلَ عَمِلْتَ هُ عِنْدُكَ فِي الْإسْلامِ مَنْدَ هَعْ فَانِي سمَعِثُ اللَّيْلَة خَشْفَ نَعْلَيْكَ بَيْنَ يَدَي فِي الْإسْلامِ الْجَنَّةِ قَالَ بِلالُ مَا عَمِلْتُ عَمَلا فِي الإسسْلامِ أَرْجَى عِنْدِي مَنْقَعَة مِنْ إنِّي لا أَتَطَهَّرُ طَهُورًا تَامًا فِي سَاعَةٍ مِنْ لَيْلُ وَلا نَهَارِ إلا صلَّيْتُ بِذَلِكَ الطَّهُورِ مَا كَتَبُ اللهُ لِي أَنْ أصَلَّي أَنْ أصَلَّي مَعْلاً فِي اللهُ لِي أَنْ أصَلَّي نَهَارِ إلا صلَّيْتُ بِذَلِكَ الطَّهُورِ مَا كَتَب اللهُ لِي أَنْ أصَلَّي (مختصر مسلم حديث رقم: ١٦٨٣)

നബി(സ) ഒരിക്കൽ ബിലാൽ(റ) വിനോട് ചോദിച്ചു: ഇന്നലെ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ ഞാൻ താങ്കളുടെ ചെരിഷടി ശബ്ദം കേട്ടു. എന്താണ് നിങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്ന പുണ്യകർമ്മം അദ്ദേഹംപറഞ്ഞു: ഞാൻ രാത്രിയോ പകലോ എപ്പോൾ ശുദ്ധിവരുത്തിയാലും (വുളു എ ടുത്താലും രണ്ട് റക്അത്ത്) നമസ്കരിക്കും. (മുഖ് തസ്വറു മുസ്ലിം നമ്പർ: 1682)

ം മെയ്യിത്ത് നമസ്കാരം

മയ്യിത്ത് നമസ്കാരം വളരെയേറെ പ്രതിഫലാർഹ മായ കർമ്മമാണ്. എല്ലാവർക്കും നിർബന്ധമാണ്. എന്നാൽ അത് ആരെങ്കിലും നിർവ്വഹിച്ചാൽ എല്ലാ വരുടേയും കുററം ഒഴിവാവുകയും നിർവ്വഹിച്ചവർ മാത്രം പ്രതിഫലാർഹരാവുകയും ചെയ്യുന്ന, ഫർള് കിഫ (സാമൂഹ്യ ബാധ്യത) യിൽ പെട്ടതാണ് അത്.

"ഇമാം നിൽക്കേണ്ടത് മയ്യിത്ത് പുരുഷന്റേറതാണെ കിൽ തലഭാഗത്തും സ്ത്രീയുടെ മയ്യത്താണ് എങ്കി ൽ മധ്യഭാഗന്നും ആയിരിക്കണം." (അബുദാവുദ്)

നാല് തക്ബീറുകളാണ് ഈ നമസ്കാരത്തിന് ഉ ഉളത് ഓരോ തക്ബീറിനോടൊപ്പവും മററു നമസ് കാരത്തിൽ തക്ബീറത്തുൽ ഇഹ്റാം നിർവ്വഹിക്കാ റുളളത് പോലെ രണ്ട് കൈകൾ ചുമലുകൾക്ക് നേ രെ ഉയർത്തിയ ശേഷം നെഞ്ചുകളിൽ വെക്കേണ്ട താണ്.

ഒന്നാം തക്ബീറിന് ശേഷം സൂറത്തുൽ ഫാതിഹ: ഓതുക: തുടർന്ന് കൈകൾ മുകളിൽ പറഞ്ഞ പോ ലെ അഴിച്ചുകെട്ടി നബി(സ)യുടെ പേരിൽ സ്വലാ ത്ത് ചൊല്ലുക:

اللهُمَّ صلِّ عَلَى مُحَمَدِ وَعَلَى آلِ مُحَمَدِ كَمَا صَلَيْتَ عَلَى اللهُمَّ صلِّ عَلَى مُحَمَدِ اللهُمَّ على إبراهيم وعلى آل إبْراهيم أَلِكَ حَمِيدُ مَجِيدُ وَبَارِكُ عَلَى مُحَمَدِ وَعَلَى آلِ إبْراهِيمَ وَعَلَى آلِ إبْراهِيمَ اللهُ الْبُراهِيمَ وَعَلَى آلِ إبْراهِيمَ إلْكَ حَمِيدُ مَجِيدُ

(അല്ലാഹുമ്മ സ്വല്ലി അലാമുഹമ്മദിൻ വഅലാ ആലി മുഹമ്മദിൻ കമാ സ്വല്ലയ്ത അലാ ഇബ്റാഹീമ വ അലാ ആലി ഇബ്റാഹീമ ഇന്നക ഹമീദുൻ മജീദ്, വ ബാരിക് അലാ മുഹമ്മദിൻ വഅലാ ആലിമുഹമ്മദി ൻ കമാ ബാറക്ത അലാ ഇബ്റാഹീമ വഅലാ ആ ലി ഇബ്റാഹീമ ഇന്നക ഹമീദുൻ മജീദ്)

"അല്ലാഹുവേ ഇബ്റാഹീം നബി(അ)ക്കും അദ്ദേഹ ത്തിന്റെ കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം നൽകിയ പോലെ മുഹമ്മദ് നബി(സ)ക്കും കുടുംബത്തിനും നീ ഗുണം നൽകേണമേ തീർച്ചയായും നീ എററ വും സ്തുത്യർഹനും ശ്രേഷ്ഠവാനുമാകുന്നു, ഇബ് റാഹീം നബി(അ)ക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെറ കുടുംബ ത്തിനും നീ അനുഗ്രഹം നൽകിയപോലെ മുഹമ്മദ് നബി(സ)ക്കും കുടുംബത്തിനും നീ അനുഗ്രഹം ന ൽകേണമേ തീർച്ചയായും നീ എററവും സ്തുത്യർ ഹനും ശ്രേഷ്ഠവാനുമാകുന്നു".

മൂന്നാം തക്ബീറിന്ന് ശേഷം മയ്യത്തിന് വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുക: പ്രാർത്ഥന വ്യത്യസ്ത രൂപത്തിൽ ഹദീ സുകളിൽ കാണാവുന്നതാണ്. ഒരു രൂപം താഴെ ചേർക്കുന്നു:

اللهم اغْفِرْلُهُ وَارْحَمْهُ وَعَافِهِ وَاعْفُ عَنْهُ وَأَكْرِمْ ثُرُلُهُ وَوَسِيعٌ مُدْخَلَهُ واغْمِلُهُ وأَكْرِمْ ثُرُلُهُ وَوَسِيعٌ مُدْخَلَهُ واغْمِلُهُ بِالْمَاءِ والثَّلْجِ وَالْبَرَدِ وَنَقِّهِ مِنَ الْخَطَابَيَا كَمَا يُنَقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ يُنَقَى الثَّوْبُ الْأَبْيَضُ مِنَ الدَّنَسِ وَأَبْدِلْهُ دَارًا خَيْرًا مِنْ دَارِهِ

وَأَهْلاً خَيْرًا مِنْ أَهْلِهِ وَزَوْجًا خَيْرًا مِنْ زَوْجِهِ وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةُ وَأَعِدُهُ مِنْ عَدَابِ الْقَبْرِ وَعَدَابِ النَّارِ (صحيح مسلم)

"അല്ലാഹുമ്മ ഗ്ഫിർ ലഹു വർഹംഹു വ ആഫിഹി വ അ്പു അൻഹു വഅക്രിം നുസ്ലഹു വവസ്സിഅ് മ ദ്ഖലഹു വഗ്സിൽഹു ബിൽമാഇ വഥ്ഥൽജി വൽ ബർദ് വനഖ്വിഹി മിനൽ ഖത്വായാ കമാ യുനഖ്വഥ് ഥൗബുൽ അബ്യളു മിനദ്യനസ് വഅബ്ദിൽഹു ദാ റൻ ഖയ്റൻ മിൻ ദാരിഹി, വഅഹ്ലൻ ഖയ്റൻ മി ൻ അഹ്ലിഹി, വസൗജൻ ഖൈറൻ മിൻ സൗജിഹി വഅദ്ഖിൽഹുൽ ജന്നത്ത വഅഇദ്ഹു മിൻ അദാ ബിൽ ഖബ്രി വഅദാബിന്നാർ." (മുസ്ലിം)

നാലാം തക്ബീറിന് ശേഷവും നബി(സ) മയ്യത്തിനു വേണ്ടി പ്രാർത്ഥിക്കുമായിരുന്നു.

اللَّهُمَّ لاَ تُحَرِّمُنَا أَجْرَهُ وَلاَ تَقْتِنَّا بَعْدَهُ . رواه أحمد وأبو داود والترمذي وابن ماجه

"അല്ലാഹുമ്മ ലാ തുഹർരിംനാ അജ്റഹു വലാ തഫ് തിന്നാ ബഅ്ദഹു (അല്ലാഹുവേ ഇതിൻെറ പ്രതിഫ ലം നീ ഞങ്ങൾക്ക് തടയരുതേ, ഇദ്ദേഹത്തിനു ശേ ഷം നീ ഞങ്ങളെ നാശത്തിലാക്കുകയും അരുതേ" (അഹ്മദ്, അബൂദാവൂദ്, തിർമിദി, ഇബ്നുമാജ) എന്ന് നബി(സ) മയ്യത്തു നമസ്കാരത്തിൽ പ്രാർ ത്ഥിച്ചിരുന്നതായി ഹദീസുകളിൽ വന്നതിനാൽ ഇ തുപോലുള്ള പ്രാർത്ഥനകൾ നാലാം തക്ബീറിന് ശേഷം പ്രാർത്ഥിക്കാവുന്നതാണ്. ശേഷം അസ്സലാ മുഅലൈക്കും വറഹ്മത്തുല്ലാ എന്ന് പറഞ്ഞുകൊ ണ്ട് സലാം വീട്ടുകയും ചെയ്യുക.

ഒരു പ്രദേശത്ത് ഒരാൾ മരണപ്പെടുകയും അയാ ൾക്ക് വേണ്ടി ആരും മയ്യിത്ത് നമസ്കാരം നിർവ്വഹി ച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ മാത്രം അഭൃശ്യമായി (മയ്യിത്ത് മുന്നി ലില്ലാതെ) നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. അതുമാത്ര മാണ് നബിചര്യയിൽ മാതൃകയുള്ളത്. അല്ലാത്ത സന്ദർഭങ്ങളിൽ ആർക്കെങ്കിലും, തനിക്കു വേണ്ടപ്പെ ട്ടവർക്കായി മയ്യിത്ത് നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കാൻ കഴിഞ്ഞില്ലെങ്കിൽ അയാളുടെ ഖബറിനടുത്ത് വെച്ച് നമസ്കരിക്കലാണ് നബിചര്യ.

io. ഫഞ്ജ് ഉംഭകളുടെ പ്രതിഫലം

مَنْ صَنَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ثُمَّ قَعَدَ يَــدَّكُرُ اللهَ حَتَــى تَطَلَّـعُ الشَّمْسُ ثُمَّ صَنَّى رَكْعَتَيْنِ كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَ عُمْرَةٍ تَامَّةً تَامَّةً تَامَّةً تَامَّةً تَامَّةً (الترمذي، صحيح الجامع ٦٣٤٧)

"ആരെങ്കിലും സുബ്ഹി നമസ്കാരം ജമാഅത്താ യി നമസ്കരിച്ച ശേഷം സൂര്യോദയംവരെ അല്ലാ ഹുവിനെ പ്രകീർത്തിച്ചുകൊണ്ട് ഇരിക്കുകയും പി ന്നീട് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുകയും ചെ യ്താൽ അവന് ഒരു ഹജ്ജിൻേറയും ഉംറയുടേയും പ്രതിഫലം പൂർണ്ണമായ ലഭിക്കുന്നതാണ്. പൂർണ്ണ മായും, പൂർണ്ണമായിത്തന്നെ ലഭിക്കും." ത്രിർമിദി, അൽബാനി സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് 6347)

။. ഇംനയുടെ പ്രതിഫലമുള്ള നമസ്കാരം

നബി(സ) ആദ്യമായി നിർമ്മിച്ച പള്ളിയായ മദീനയി ലെ ഖുബാഅ് പള്ളിയിൽ വെച്ചുള്ള നമസ്കാരത്തി ന് ഉംറയുടെ പ്രതിഫലമാണ്.

الصلاة في مسجد قُبَاء كَعُمْرَة (أحمد، ابن ماجه، الحاكم صحيح الجامع للألباني ٣٨٧٢)

"ഖുബാഅ് മസ്ജിദിൽ വെച്ചുളള നമസ്കാരം ഉംറ പോലെയാണ്." (അഹ്മദ്, ഇബ്നുമാജ, ഹാകിം. അൽബാനി സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ്: 3872)

12. ത്വവാഫിതൻറ നമസ്കാരം

ഹജ്ജിൻെറയും ഉംറയുടേയും റുക്നായോ അല്ലാത്ത നിലയിലോ ത്വവാഫ് നിർവ്വഹിക്കുന്ന വ്യക്തി ത്വവാഫ് ഏഴ് ചുററൽ പൂർത്തിയായിക്കഴിഞ്ഞാൽ മഖാമ് ഇബ്റാഹീം തൻെറ മുന്നിലായിവരത്തക്ക നിലയിൽ (ത്വവാഫ് ചെയ്യുന്ന മററുള്ള ആളുകൾക്ക് പ്രയാസമാകാത്ത നിലക്ക്) രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്

കരിക്കൽ സുന്നത്താണ്. ഇതിൽ ഒന്നമത്തെ റക് അത്തിൽ ഫാതിഹക്ക് ശേഷം 'സൂറത്തുൽ കാപിറൂ ന'യും രണ്ടാം റക്അത്തിൽ 'സൂറതുൽ ഇഖ്ലാ സും' പാരായണം ചെയ്യൽ സുന്നത്താണ്.

ദാ. യാന്ത്രയുടെ നമസ്കാരം

ചര്യയിൽ കാണാവുന്നതാണ്.

നബി(സ) യാത്രയുടെ മര്യാദകൾ പഠിപ്പിച്ച കൂട്ടത്തി ൽ ഇപ്രകാരം കാണാം:

إِذَا خَرَجْتَ مِنْ مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَمْنَعَائِكَ مَخْرَجَ السُّوءِ ، وَإِذَا دَخَلْتَ إِلَى مَنْزِلِكَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْنِ تَمْنَعَانِكَ مَدْخَلَ السسُّوءِ (حديث حسن، رواه البزار و البيهقي في شسعب الإيمان، صحيح الجامع للألباني رقم: صحيح الجامع للألباني رقم: ٥٠٥، سنسنة الصحيحة رقم: (٣٢٣)

"നീ നിൻെറ വീട്ടിൽ നിന്നും പുറപ്പെടുമ്പോൾ രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുക. അത് യാത്രയിലെ ദൂ ഷ്യങ്ങളെ തടുക്കുന്നതാണ്. തിരിച്ചെത്തി വീട്ടിൽ പ്ര വേശിച്ചാലും രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുക. അ ത് പ്രവേശനത്തിലെ ദൂഷ്യങ്ങളെ തടുക്കുന്നതാണ്." ബ്രസ്സാർ, ബൈഹഖി, അൽബാനി സ്വഹീഹുൽ ജാ മിഅ് നമ്പർ: 505, സിൽസിലതു സ്വഹീഹ: 1323) യാത്ര കഴിഞ്ഞ് നാട്ടിൽ തിരിച്ചെത്തുമ്പോൾ പളളി

യിൽ വെച്ച് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കലും നബി

14. മണിയറയിലെ നമസ്കാരം

വിവാഹ ദിവസം ദമ്പതിമാർ തമ്മിൽ ആദ്യം കണ്ടു മുട്ടുമ്പോഴുള്ള പ്രാർത്ഥന നിർവ്വഹിച്ച ശേഷം രണ്ടു പേരും ഒരുമിച്ച് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കണ മെന്ന നിർദ്ദേശം പ്രവാചക നിർദ്ദേശങ്ങളിൽ കാ ണാം:

അബൂ ഉസൈദിൻെറ അടിമയായ അബൂ സഈ ദ്(റ) പറയുന്നു: ഞാൻ അടിമയായിരിക്കുന്ന അവ സരത്തിലാണ് വിവാഹിതനായത്. വിവാഹം കഴിഞ്ഞ് പ്രമുഖ സ്വഹാബികളായ ഇബ്നുമസ്ഊദ്, അബൂദർറ്, ഹുദൈഫ (റ) എന്നിവർ ഉൾപ്പെടെയുള്ള വരെ എൻറ വീട്ടിലേക്ക് ക്ഷണിച്ചു. അന്നേരം അവർ എന്നോട് ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു:

إِذَا دَخَلَ عليك أَهْلُكَ فَصَلِّ رَكْعَتَيْن تُمَّ سَلَ اللهَ مِنْ خَيْسِر مَا دَخَلَ عَلَيْكَ وَشَانُ أَهْلِكَ (مُصَنَّفُ ابْنَ أَبِي عَلَيْكَ (مُصَنَّفُ أَنْكَ وَشَانُ أَهْلِكَ (مُصَنَّفُ ابن أبي شيبة ، آداب الزفاف اللباني صحف : ٤ ٩)

"നിൻെറ ഭാര്യ നിൻെറ അടുത്തേക്ക് കടന്നു വ ന്നാൽ നീ അവളേയും കൊണ്ട് രണ്ട് റക്അണ്ട് നമ സ്കരിക്കുകയും ശേഷം നിന്നിലേക്ക് വന്നവളിലെ നന്മയെ ചോദിച്ചും തിന്മയിൽ നിന്ന് രക്ഷ ചോദി ച്ചും പ്രാർത്ഥിക്കുക, തുടർന്ന് നിൻെറയും നിൻെറ ഇണയുടെ കാര്യത്തിലും." (മുസ്വന്നഫ് അബീശൈബ, അൽബാനിയുടെ ആദാബുസ്സിഫാഫ് പേജ്: 94) അബ്ദുല്ലാഹി ബ്നു മസ്ഊദ് (റ) തൻെറയടുക്കൽ വിവാഹിതനായ വിവരം പറഞ്ഞ് ഭാര്യയിൽ നിന്നും വരു യുട്ടുക്കുന്നു. കാര്യങ്ങൾ സംഭവിക്കാതിരിക്ക

വിവാഹിതനായ വിവരം പറഞ്ഞ് ഭാര്യയിൽ നിന്നും വെറുഷുണ്ടാക്കുന്ന കാര്യങ്ങൾ സംഭവിക്കാതിരിക്ക ട്ടെ എന്ന് പറഞ്ഞ ഒരു വ്യക്തിയോട് ഇപ്രകാരം പ റഞ്ഞുകൊടുത്തു:

ഇണക്കം അല്ലാഹുവിൽ നിന്നും, വെറുഷ് പിശാചി ൽ നിന്നുമാണ്. അല്ലാഹു നിങ്ങൾക്ക് അനുവദിച്ചു തന്നതിൽ നിങ്ങൾക്ക് വെറുഷ് ഉണ്ടാക്കാനാണ് പി ശാച് ശ്രമിക്കുക. അതിനാൽ നിൻെറ ഇണ നി ൻെറ അടുക്കൽ പ്രവേശിച്ചാൽ നീ അവളോട് നി ൻെറ പിന്നിലായി നിന്ന് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്ക രിക്കാൻ പറയുകയും ശേഷം ഇങ്ങിനെ പ്രാർത്ഥി ക്കുകയും ചെയ്യുക:

اللهم بارك لي في أهلي وبارك لهم في اللهم اجْمَع بيئنا ما جَمَع بيئنا ما جَمَع بيئنا ما جَمَع بيئنا وأرق بيئنا إذا فرقت إلى خير (مصنف عبد الرزاق، الطبراني في الأوسط، آداب الزفاف للألباني صحفة (٩٦)

"അല്ലാഹുമ്മ ബാരിക് ലീ ഫീ അഹ്ലീ, വ ബാരിക് ലഹും പിയ്യ, അല്ലാഹുമ്മജ്മഅ് ബയ്നനാ മാ ജമ അ്ത ബി ഖയ്രിൻ വഫർരിഖ് ബയ്നനാ ഇദാ ഫർറ ഖ്ത ഇലാ ഖയ്ർ. (അല്ലാഹുവേ എനിക്ക് എൻെറ ഇണയിലൂടെ നീ അനുഗ്രഹം ചൊരിയേണമേ, എ ന്നിലൂടെ അവൾക്കും. അല്ലാഹുവേ ഞങ്ങളെ നീ ഒ രുമിച്ച് ചേർത്തത് നീ നന്മയിൽ ഒരുമിച്ചു കൂട്ടുക യും, നീ ഞങ്ങളെ വേർപിരിക്കുമ്പോൾ നന്മയിലേ ക്ക് ഞങ്ങളെ നീ വേർപിരിക്കുകയും ചെയ്യേണ മോ."(മുസ്വന്നഫ് അബ്ദുർറസാഖ്, ത്വബ്റാനിയുടെ ഔസത്വ്, അൽബാനി ആദാബുസ്സിഫാഫ് പേജ്: 96)

ടെ. തൗബയുടെ നമ്സ്കാരം

الله ﴿ آل عمران: ١٣٥) إلى آخر الآية (النسائي وابن ماجه وابن حبان والبيهقي ابن خزيمة ألباني صحيح الترغيب والترهيب ١/رقم ٦٨٠، صحيح أبو داود ٨٦/٨ رقم ١٣٢١، صحيح الترمذي ٢٨٧/٢ رقم ٢٨٧/٢ رقم ٢٠٧٤)

"അബൂബക്കർ(ന) പറയുന്നു നബി(സ) ഇപ്രകാരം പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു: ഏതൊരു മനുഷ്യനാ ണോ തെററ് സംഭവിക്കുകയും ശേഷം നല്ല നിലയി ൽ വുളു നിർവ്വഹിച്ച് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ച് അല്ലാഹുവിനോട് പാപമോചനം തേടുന്നത്, അല്ലാ ഹു അവന് പൊറുത്ത് കൊടുക്കാതിരിക്കുകയില്ല. ശേഷം അദ്ദേഹം സൂറ: ആലുഇംറാനിലെ താഴെ പറയുന്ന ആയത്ത് ഓതുകയും ചെയ്തു:

﴿ وَٱلَّذِينَ إِذَا فَعَلُواْ فَنحِشَةً أَوْ ظَلَمُواْ أَنفُسَهُمْ ذَكَرُواْ ٱللَّهُ فَٱسْتَغْفَرُواْ لِذُنُوبِ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمْ فَالسَّعُفُرُ الذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمْ يُعْفِرُ ٱلذُّنُوبَ إِلَّا ٱللَّهُ وَلَمْ يُعْلَمُونَ ﴾ (آل عسان:١٣٥)

(വല്ല നീചകൃത്യവും ചെയ്തുപോയാൽ അഥവാ സ്വ ന്തത്തോട് തന്നെ വല്ല ദ്രോഹവും ചെയ്തുപോയാ ൽ അല്ലാഹുവെ ഓർക്കുകയും തങ്ങളുടെ പാപങ്ങ ൾക്ക് മാഷു തേടുകയും ചെയ്യുന്നവർക്ക് വേണ്ടി പാ പങ്ങൾ പൊറുക്കാൻ അല്ലാഹുവല്ലാതെ ആരാണു ഉളത് ? ചെയ്തുപോയ ദുഷ്പ്രവൃത്തിയിൽ ഉറച്ചു നിൽക്കാത്തവരുമാണവർ (ആലു ഇംറാൻ : 135) " ന്രസാഇ, ഇബ്നുമാജ, ഇബ്നുഹിബ്ബാൻ, ബൈഹ ഖി, ഇബ്നു ഖുസൈമ, അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് തർഗീബ് വത്തർഹീബ് 1/നമ്പർ: 680, സ്വഹീഹ് അ ബൂദാവൂദ് 2/86 നമ്പർ : 1521, സ്വഹീഹ് മിശ്കാത് 1/നമ്പർ: 1324, സ്വഹീഹ് തിർമിദി 2/287 നമ്പർ: 406)

സുന്നത്തുകൾ മീട്ടിൽ വെച്ച്

സുന്നത്തു നമസ്കാരങ്ങൾ (നബി(സ) ജമാഅത്താ യി (സംഘമായി) നമസ്കരിച്ച് മാതൃക കാണിച്ച തല്ലാത്ത നമസ്കാരങ്ങൾ വീടുകളിൽ വെച്ച് നമസ് കരിക്കലാണ് ഉത്തമം. ഇക്കാര്യം താഴെ പറയുന്ന ഹദീസുകളിൽ നിന്നും ഗ്രഹിക്കാം.

عَلَيْكُمْ بِالصَلَاةِ فِي بُيُوتِكُمْ قَإِنَّ خَيْرَ صَلَاةِ الْمَرْءِ فِي بِيْتِهِ إِلاَّ الْمَكْتُوبَة (مسلم، إرواء الغنيل ٢/حديث: ٤٤٣)

"നിങ്ങൾ വീടുകളിൽ വെച്ച് നമസ്കരിക്കുക. കാ രണം ഒരു മനുഷ്യന്റെ നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഉത്തമ മായത് വീടുകളിൽ വെച്ച് നമസ്കരിക്കുന്നതാണ്. നിർബന്ധമല്ലാത്തവമാത്രം" (മുസ്ലിം, അൽബാനി യുടെ ഇർവാഉൽ ഗലീൽ: 2/ഹദീസ് നമ്പർ : 443)

اجْعَلُوا فِي بُيُوتِكُمْ مِنْ صَلَاتِكُم وَلاَ تَتَّخِدُوهَا قُبُورًا (البخاري)

"നിങ്ങളുടെ നമസ്കാരങ്ങളിൽ ചിലത് വീടുകളിൽ വെച്ച് നിർവ്വഹിക്കുക. വീടുകൾ നിങ്ങൾ ഖബർ സ്ഥാൻ പോലെയാക്കരുത്" (ബുഖാരി)

إِذَا قَضَى أَحَدُكُمْ الصَّلَاةَ فِي مَسْجِدِهِ قَلْيَجْعَلْ فِي بَيْتِهِ نَـصِيبًا فَإِنَّ اللهَ جَاعِلُ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلَاتِهِ خَيْرًا (مسلم)

"നിങ്ങളുടെ നമസ്കാരങ്ങൾ നിങ്ങൾ പള്ളിയിൽ വെച്ച് നിർവ്വഹിക്കുമ്പോൾ ഒരു പങ്ക് വീട്ടിൽവെച്ചും നമസ്കരിക്കുക. അല്ലാഹു അതുമൂലം വീട്ടിൽ ന ന്മ നൽകുന്നതാണ്" (മുസ്ലിം)

ഇഖാമത്തിനു ശേഷം സുന്നത്ത് പാടില്ല.

ഇഖാമത്ത് വിളിക്കപ്പെട്ടാൽ പിന്നീട് സുന്നത്തു നമ സ്കരിക്കരുത്.

إذا أقيمت الصلاة فلا صلاة إلا المكتوبة (سنن النسسائي للألباني ١٨٢/٢ رقم: ٨٦٦ والترمذي ٢٨٢/٢ رقسم الحديث ٢٢١)

"ഇഖാമത്ത് വിളിക്കപ്പെട്ടാൽ പിന്നെ ഫറള് നമസ്കാ രമല്ലാതെയില്ല.) (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് നസാ ഇ 2/116 ഹദീസ് 866, തിർമിദി: 2/282 ഹദീസ്:421)

സാന്നത്ത് സ്ഥലം മാറിരക്കാണ്ട്

മുആവിയ (റ) പറഞ്ഞതായി സാഇബ്ബ്നു ഉഖ്ത് (റ) പറയുന്നു: അദ്ദേഹം ജുമുഅ നമസ്കരിച്ച ഉട നെ സുന്നത്ത് നമസ്കരിച്ചു. അന്നേരം അദ്ദേഹം പ റഞ്ഞു: "ഇത് ഇനി ആവർത്തിക്കരുത്. ശേഷം ഇപ്ര കാരം അറിയിച്ചു:

فإنَّ رَسُولَ اللهِ ﷺ أمرَنَا بذلكَ أنْ لا نُوصلَ صَلَاةً بِصَلاَةٍ حَتَى نَتَكَلَّمَ أَوْ نَخْرُجَ (مسلم)

നബി(സ) അപ്രകാരം ഞങ്ങളോട് കൽപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്: ഒ രു നമസ്കാരം നിർവ്വഹിച്ച് സ്ഥലം മാറുകയോ (എ ന്തെങ്കിലും) സംസാരിക്കുകയോ ചെയ്യാതെ മറെറാ രു നമസ്കാരം അതിനോട് തുടർത്തരുത്." (മുഖ് തസ്വറു മുസ്ലിം നമ്പർ: 425)

ഇത് ജുമുഅ നമസ്കാരത്തിൽ മാത്രം പരിമിതപ്പെ ടുത്താതെ മറെറല്ലാ നമസ്കാരങ്ങൾക്കും ശ്രദ്ധി ക്കേണ്ട വിഷയം കൂടിയാണ്.

ന്ദ്രാലക്ഷ്യ നയാട്രില്ലാത്ത നുകാരക്കാൾ

i. ജുമുന്തു ബാങ്കിനുശേഷമുള്ള maസ്കാരം

വെള്ളിയാഴ്ച ഖത്വീബ് മിമ്പറിൽ കയറിയ ശേഷം ബാക് വിളിക്കലാണ് നബിചര്യ. അതോടുകൂടി ഖു തുബ ആരംഭിക്കുകയും ചെയ്യും. ഖുതുബസമയം അത് ശ്രദ്ധാ പൂർവ്വം കേൾക്കൽ നിർബന്ധവുമാ ണ്. എന്നാൽ മിക്ക പ്രദേശങ്ങളിലും വെള്ളിയാഴ്ച ബാങ്ക് കൊടുത്താൽ പാമര ജനങ്ങൾ എഴുന്നേററ് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിക്കുന്നത് കാണാം. ഇത് നബിചര്യക്ക് വിരുദ്ധവും തീർത്തും അനാചാരവു മാണ്. അടിസ്ഥാനമില്ലാത്തതാണെന്ന് അറിഞ്ഞ ശേഷം പ്രവർത്തിക്കുന്നത് കുററകരവുമാണ്. അത് മസ്ജിദുൽ ഹറമിൽ വെച്ചാണ് നമസ്കരിക്കുന്നെ തെങ്കിൽ പോലും ശരിയല്ല. ജുമുക്ക് മുമ്പ് തഹിയ്യ ത്ത് നമസ്കാരമല്ലാതെ പ്രത്യേകം സുന്നത്ത് നമസ്

2. ബൊത്ത് നമസ്കാരം

ശഅബാൻ പതിനഞ്ചിന് പ്രത്യേകം നോമ്പനുഷ്ഠി ക്കുകയും അന്ന് രാത്രി പ്രത്യേകമായി സുന്നത്ത് നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്യൽ നബിചര്യയിൽ മാതൃ കയില്ലാത്തതാണ്.

ദ. സ്വലാന്തുൽ ഫാജത്

ഒരാൾക്ക് അല്ലാഹുവിലേക്കോ മനുഷ്യരിലേക്കോ വല്ല ആവശ്യവും നേരിടുമ്പോൾ അയാൾ വുളു നിർ വ്വഹിച്ച് രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ച് അല്ലാഹുവി നെ സ്തുതിച്ച് നബി(സ)യുടെ പേരിൽ സ്വലാത്ത് ചൊല്ലി താഴെ പറയും വിധം പ്രാർത്ഥിച്ചാൽ അ യാളുടെ ആവശ്യം പൂർത്തീകരിക്കപ്പെടുന്നതാണ് എന്ന് പറയുന്ന ഹദീസുകൾ അബൂദാവൂദും തിർ മിദിയും ഹാകിമുമെല്ലാം റിപ്പോർട്ട് ചെയ്തത് വ്യാ ജനിർമ്മിതവും ദുർബലവുമാണ്. (അൽബാനിയുടെ ഉഈപുൽ ജാമിഅ് നമ്പർ: 5809, മിശ്കാതുൽ മ സാബീഹ് 1/1327 നമ്പറിൽ വ്യാജനിർമ്മിത ഹദീസാ യിട്ടാണ് രേഖപ്പെടുത്തിയിട്ടുളളത്.)

لا إله إلا الله الحليم الكريم سبحان الله رب العرش العظيم الحمد لله رب العالمين اللهم إني أسألك موجبات رحمتك وعزائم مغفرتك والغنيمة من كل بر والسلامة من كل إشم أسألك ألا تدع لي ذنبا إلا غفرته ولا هما إلا فرجته ولا حاجة هي لك رضا إلا قضيتها لي ثم يسأل الله من أمر الدنيا والآخرة ما شاء فإنه يقدر (ضعيف ابن ماجة ٢/١٠ رقم: ٢٩٣ ، ضعيف الترمذي ٣/١٥ رقم : ٣٣، الحاكم ضعيف الجامع للألباني رقم: ٥٨٠٩)

4. മഗ്രിബിൻേനയും ഇശാഇൻേറയും ഇടക്ക് പ്രത്വേക നമസ്കാരം

മഗ്രിബിൻേറയും ഇശാഅ്ൻേറയും ഇടക്ക് ഉള്ളതാ യി പറയപ്പെടുന്ന ആറ് റക്അത്ത് നമസ്കാരവും സ്വഹീഹായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടില്ല. ആരെങ്കിലും മഗ്രിബിൻേറയും ഇശാഇൻേറയും ഇടക്ക് ആറ് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചാൽ അവന് പ ന്ത്രണ്ട് കൊല്ലം ഇബാദത്ത് ചെയ്തതിന് തുല്യമാ യ പ്രതിഫലം ലഭിക്കുന്നതാണ് എന്ന് പറയുന്ന വാ ചകങ്ങൾ ഹദീസ് ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ വന്നിട്ടുളളത് അ ങ്ങേയററം ദുർബലമാണ് (അൽബാനിയുടെ സിൽ സിലതു ളഈഫ 1/681 നമ്പർ: 469, ഉഈഫുത്തർഗീ ബ് വത്തർഹീബ് : 1/നമ്പർ: 331, ഉഈഫുൽ ജാമി അ: 5661)

ട. മഗ്രിബിന് ശേഷം ഇരുപത് റക്അത്ത്

ആരെങ്കിലും മഗ്രിബിനും ഇശാഇന്നുമിടയിൽ ഇ രുപത് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചാൽ അല്ലാഹു അവ നായി സ്വർഗ്ഗത്തിൽ ഒരു വീട് പണിയുന്നതാണ് എ ന്നും, എല്ലാ റക്അത്തുകളിലും ഫാതിഹയും ഇഹ് ലാസും പാരായണം ചെയ്ത് ഇരുപത് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചാൽ അവനും അവൻെറ സമ്പത്തും സ ന്താനങ്ങളും ഇഹത്തിലും പരത്തിലും അല്ലാഹുവി ൻെറ സംരക്ഷണത്തിലായിരിക്കും എന്നെല്ലാം വ ന്നിട്ടുള്ള ചില പരാമർശങ്ങൾ ഹദീസുഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ കാണുന്നവ ദുർബലവും വ്യാജ നിർമ്മിതവുമാണ് . (അൽബാനിയുടെ മിശ്കാത്ത്: 1/നമ്പർ 1174, ഉഈ ഫുൽ ജാമിഅ് : 5662, സിൽസിലതു ഉഈഫ: 7/ ഹ

ം. റജബ് മാസത്തിൽ പ്രത്വേക നമസ്കാരം

റജബ് മാസത്തിൽ പൊതുവെയും ആദ്യ വെള്ളി യാഴ്ച രാവിൽ പ്രത്യേകമായും നമസ്കരിക്കാൻ പ റയപ്പെടുന്ന നമസ്കാരങ്ങളും അടിസ്ഥാനമില്ലാത്ത തും നിർവ്വഹിക്കൽ കുററകരമായതുമാണ്.

7. ഇഫ്നാമിനെന്ന നമസ്കാരം

ഹജ്ജിനോ ഉംറക്കോ ഇഹ്റാമിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതി നായി പ്രത്യേകം നമസ്കാരം നബി(സ) നിർദ്ദേശി ച്ചിട്ടില്ല. എന്നാൽ ഏതെങ്കിലും നമസ്കാരസമയം അടുത്തു വന്നാൽ നമസ്കാരത്തിന് ശേഷം ഇഹ് റാമിൽ പ്രവേശിക്കുന്നത് നല്ലതാണ്. ഇഹ്റാമിന് എന്ന നിലക്ക് പ്രത്യേകം നമസ്കാരം സുന്നത്തില്ല. (അൽബാനിയുടെ ഹജ്ജുന്നബിയ്യി പേജ്: 94)

ം ഗ്രിൻക്കിന്റെ നമസ്കാരം

അല്ലാഹു ഒരിക്കലും പൊറുക്കാത്ത മഹാപാപമായ ശിർക്കിൻെറ ഇനത്തിൽ പെട്ടതാണ് അല്ലാവോടല്ലാ തെ പ്രാർത്ഥിക്കുകയെന്നത് . എന്നാൽ മുഹ്യിദ്ദീ ൻ ശൈഖിനെ വിളിച്ചു പ്രാർത്ഥിക്കാനായി നിർമ്മി ച്ചുണ്ടാക്കപ്പെട്ട ഖുതുബിയ്യത്ത് പാരായണം ചെയ്യു ന്നതിന് മുമ്പായി പന്ത്രണ്ട് റക്അത്ത് നമസ്കരിച്ചു കൊണ്ടായിരിക്കണം പ്രസ്തുത കൃത്യം നിർവ്വഹി കേണ്ടതെന്നാണ് തൽ പരകക്ഷികളുടെ മതം. ആ യതിനാൽ മേൽപറഞ്ഞ നമസ്കാരം മാത്രമല്ല ഖു തുബിയ്യത്ത് തന്നെ വർജ്ജിക്കേണ്ടതാണ്. തെററാ ണെന്ന് അറിഞ്ഞുകൊണ്ട് ഒരാൾ അത് നിർവ്വഹി ക്കുകയോ അത്തരം വിഷയത്തിൽ സഹകരിക്കുക യോ ചെയ്താൽ അവർക്ക് സ്വർഗ്ഗം നിഷിദ്ധമാക്ക പ്രെടുകയും ശാശ്വതമായി നരകത്തിൽ കഴിയേണ്ടി വരികയും ചെയ്യുന്നതാണ്.

ഒമ്പത്

യാത്ര എന്നത് ഇക്കാലത്ത് ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്ത ഒന്നായി മാറിയിരിക്കുകയാണ്. വാഹനങ്ങളുടെ ല ഭ്യതയും സൗകര്യങ്ങളും വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിലും യാ ത്ര എന്നത് ഒരു തരത്തിലുള്ള ദുരിതം തന്നെയാ ണ്. അതുകൊണ്ടായിരിക്കാം പ്രവാചകൻ(സ) യാ ത്രയെ സംബന്ധിച്ച് فَطْعَةُ مِنَ الْعَـدُابِ (ശിക്ഷയുടെ ഒരു തുണ്ടമാണ്) എന്ന് പറഞ്ഞത്.

യാത്ര എത്ര ക്ലേശകരമാണെങ്കിലും നമസ്കാരം ഒഴിവാക്കാൻ പാടില്ലാത്തതാണ്. എന്നാൽ മനുഷ്യ പ്രകൃതി അറിയുന്ന പടച്ചവൻ യാത്രക്കാരന് നമസ് കാരത്തിൻെറ വിഷയത്തിൽ പല ഇളവുകളും നൽ കിയിട്ടുണ്ട് . അവയിൽ പ്രധാനപ്പെട്ടതാണ് രണ്ട് ന മസ്കാരങ്ങൾ ഒരുമിച്ച് കൂട്ടി നമസ്കരിക്കാൻ അ നുവദിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇതിന് بالمناسبة المناسبة الم

ജംഅ് (കൂട്ടി നമസ്കരിക്കൽ)

യാത്രയിലും മററ് അത്യാവശ്യ ഘട്ടങ്ങളിലും ഇസ് ലാം അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള ഇളവുകളിൽ പെട്ടതാണ് ര ണ്ട് നമസ്കാരങ്ങൾ ഏതെങ്കിലും ഒരു നമസ്കാര ത്തിൻെറ സമയത്ത് ഒരുമിച്ചു നമസ്കരിക്കാൻ അ നുവദിച്ചത്.

ജംആക്കി നമസ്കരിക്കാൻ അനുവദിച്ചിട്ടുള്ള നമസ് കാരങ്ങൾ ളുഹറും അസ്വറും അതുപോലെ മഗ്രി ബും ഇശാഉം മാത്രമാണ്.

ജംഅ് രണ്ട് വിധമുണ്ട്.

- انقدیم ജംഉത്തഖ്ദീം (മുന്തിച്ചു ജംആക്കൽ) രണ്ടാമത്തെ നമസ്കാരത്തെ ആദ്യ നമസ്കാര സ മയത്തേക്ക് മുന്തിച്ചു നമസ്കരിക്കുന്ന രീതിയാണി ത്. ളുഹറിൻെറ സമയത്ത് ആദ്യം ളുഹർ നമസ്കരി ച്ച് ഉടനെത്തന്നെ അസ്വറും നമസ്കരിക്കുക. അതു പോലെ മഗരിബിൻറ സമയത്ത് മഗ്രിബ് നമസ്കരിച്ച് അപ്പോൾ തന്നെ ഇശാഉം നമസ്കരിക്കുക. ഇതാണ് ജംഉത്തഖ്ദീം.
- 2. جمع التأخير ജംഉത്തഅ്ഖീർ (പിന്തിച്ച് ജംആക്കൽ) ആദ്യ നമസ്കാരത്തെ ശേഷമുള്ള നമസ്കാര സമ യത്തേക്ക് പിന്തിച്ചു നമസ്കരിക്കലാണത്. ളുഹറും അസ്വറും കൂടി അസ്വറിൻെ സമയത്ത് നമസ്കരി

ക്കുന്നതും, മഗ്രിബും ഇശാളം കൂടി ഇശാഇന്റെറ സമയത്ത് നമസ്കരിക്കുന്നതും ജംഉത്തഅ്ഖീറി ൻെറ രൂപമാണ്.

നബി(സ) മേൽ പറയപ്പെട്ട രണ്ട് രീതിയും സന്ദർഭ ത്തിനനുസരിച്ച് നിർവ്വഹിച്ചിരുന്നതായി ഹദീസുകളി ൽ സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

عن معاذ بن جبل هذان رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم كان في غزوة تَبُوكِ إِذَا زَاعْتِ الشّمَسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَجِلَ جَمَعَ بَيْنَ الطّهْرِ وَالْعَصْرِ وَإِنْ يَرْتَجِلَ قَبْلَ أَنْ تَزِيغٌ السشّمَسْ أَخَرَ الظّهْرَ حَتَى يَنْزَلَ لِللّعَصْرِ وَفِي الْمَعْرِبِ مِثْلَ ذَلِكَ إِنْ غَابَتِ الشّمَسُ قَبْلَ أَنْ يَرْتَجِلَ جَمَعَ بَيْنَ الْمَعْرِبِ مِثْلَ ذَلِكَ إِنْ عَابَتِ الشّمَسُ أَخَرَ الْمَعْرِبِ وَالْعِسْنَاءِ وَإِنْ يَرْتَجِلَ قَبْلَ أَنْ يَرْتَجِلَ جَمَعَ بَيْنَ الْمَعْرِبِ وَالْعِسْنَاءِ وَإِنْ يَرْتَجِلَ قَبْلَ أَنْ تَغِيبَ الشّمَسُ أَخَرَ الْمَعْرِبَ حَتَى يَنْدِلَ وَإِنْ يَرْتَجِلَ قَبْلَ أَنْ تَغِيبَ الشّمَسُ أَخَرَ الْمَعْرِبَ حَتَى يَنْدِلَ لَلْعِشْنَاءِ ثُمَّ جَمَعَ بَيْنَهُمَا (سنن أبو داود للألباني ٢/٥ رقم: للإيماني ٢/٥ رقم:

"മുആദു ബ്നു ജബൽ(റ) വിൽ നിന്ന്, നബി(സ) ത തബൂക്ക് യുദ്ധാവസരത്തിൽ സൂര്യൻ മദ്ധ്യത്തിൽ നിന്ന് തെററിയ ശേഷമാണ് യാത്രയെങ്കിൽ ളുഹ റും അസ്വറും നമസ്കരിച്ച് യാത്ര പുറപ്പെടുമായി രുന്നു. സൂര്യൻ മദ്ധ്യത്തിൽ നിന്ന് തെററുന്നതിനു മുമ്പ് യാത്ര പുറപ്പെട്ടാൽ ളുഹറിനെ അസ്വറിൻെറ സമയത്തേക്ക് പിന്തിച്ചു അസറിൻെറ കൂടെ നമസ് കരിക്കുമായിരുന്നു. അപ്രകാരം തന്നെ മഗ്രിബും. യാത്രക്ക് മുമ്പ് സൂര്യൻ അസ്തമിച്ചാൽ മഗ്രിബും ഇശാളം നമസ്കരിക്കും. അസ്തമിക്കുന്നതിനു മു മ്പാണ് യാത്രയെങ്കിൽ മഗ്രിബിനെ ഇശാഇൻെറ സമയത്തേക്ക് പിന്തിച്ച് ഇശാഇൻെറ സമയത്ത് ഇറ ങ്ങി മഗ്രിബും ഇശാളം നമസ്കരിക്കലുമായിരുന്നു ചെയ്യാറുണ്ടായിരുന്നത്." (അൽബാനിയുടെ സുന നു അബൂദാവൂദ് 2/5/ നമ്പർ: 1208)

ഇവിടെ പറയപ്പെട്ട സംഭവം നബി(സ) യാത്രയിൽ നിർവ്വഹിച്ച രീതിയാണ്. യാത്രകളിൽ അല്ലാതെ യും മഴയോ മററു പ്രയാസങ്ങളോ നേരിടുന്ന അവ സരങ്ങളിലും ജംആക്കി നമസ്കരിക്കാവുന്നതാണ്. ഇബ്നു അബ്ബാസ്(റ) പറയുന്നത് കാണുക:

صلّى رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم الظهر وَالْعَصر جَمِيعًا وَالْمَعْرِبَ وَالْعِشْاءَ جَمِيعًا فِي غَيْرِ خَوْفٍ وَلا سَـفُر قالَ مَالِكُ أَرَى ذَلِكَ كَانَ فِي مَطْرِ (سنن أبو داود للألباني ٢/٢ رقم: ١٢١٠)

"നബി(സ) ളുഹറും അസ്വറും ഒരുമിച്ചും മഗ്രിബും ഇശാളം ഒരുമിച്ച് യാത്രയോ ഭയം കാരണമോ അ ല്ലാതെത്തന്നെ ജംആക്കി നമസ്കരിക്കാറുണ്ടായി രുന്നു. മാലിക് പറയുന്നു: അത് മഴമൂലമായിരി ക്കും എന്നാണ് എൻെറ അഭിപ്രായം." (അൽബാ നിയുടെ സുനനു അബൂദാവൂദ് 2/6/ നമ്പർ: 1210) മററു ഹദീസുകളിൽ മഴ കൂടാതെത്തന്നെ ജംആ ക്കി നമസ്കരിച്ചതായി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.

جَمَعَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم الظَهْرَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا وَالْمَعْرِبَ وَالْعَصْرَ جَمِيعًا وَالْمَعْرِبَ وَالْعَصْرَ خَمِيعًا لَالْمَ فَالْمَعْرِبَ وَالْعِشَاءَ بِالْمَدِينَةِ مِنْ غَيْرِ خَوْفٍ وَلاَ مَطْرِ فَقِيلًا لاَبْنِ عَلَيْهِ عَلَيْهِ اللهِ اللهِ اللهُ قَالَ أَرَادَ أَنْ لاَ يَحْرُجُ اَمَّتَهُ (مسلم ،سنن أبو داود للألباني ٢/٢ رقم: ١٢١١٠)

"നബി(സ) മദീനയിൽ വെച്ച് ളുഹറും അസ്വറും, മഗ് രിബും ഇശാളും ഭയമോ മഴയോ ഇല്ലാത്തപ്പോൾ ജംആക്കി നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്. അന്നേരം അതിൻെറ കാരണത്തെ സംബന്ധിച്ച് ഇബ്നു അബ്ബാസ്(റ) വിനോട് ചോദിക്കപ്പെട്ടപ്പോൾ തൻെറ സമദായത്തി ന് പ്രയാസമില്ലാതിരിക്കാൻ എന്നാണ് അദ്ദേഹം പ റഞ്ഞത്." (മുസ്ലിം, അൽബാനിയുടെ സുനനു അ ബൂദാവൂദ് 2/6/ നമ്പർ: 1211)

ഓരോ നമസ്കാരത്തിനും വുളു നിർവ്വഹിച്ച് നമസ് കരിക്കാൻ പ്രയാസമുളള രക്തസ്രാവമുളള സ്ത്രീ കൾ, മൂത്രവാർച്ചയുളളവർ എന്നിവർക്ക് രണ്ട് നമ സ്കാരങ്ങൾ അതാതിൻെറ സമയങ്ങളിൽ തന്നെ ആകുംവിധം ജംആക്കി നമസ്കരിക്കാനും ഇസ് ലാം അനുവദിക്കുന്നുണ്ട്. ഇതും ജംഇൻെറ ഗണ ത്തിൽ ഉൾഷെടുത്തി എണ്ണാറുണ്ട്. അത്തരത്തിലു ഉളവർ ശുദ്ധിയായി ളുഹറിൻെറ അവസാന സമയം ളുഹറും ഉടനെ അസ്വറിൻെറ ആദ്യ സമയത്തായി അസ്വറും നമസ്കരിക്കുകയാണ് വേണ്ടത്. അപ്ര കാരം തന്നെ മഗ്രിബും ഇശാളം അതാതിൻെറ സ മയങ്ങളിൽ ആകുംവിധം മഗ്രിബും ഇശാളം ജംആ ക്കി നമസ്കരിക്കുകയുമാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. നബി (സ)യുടെ അടുത്ത് രക്തസ്രാവ രോഗം കൊണ്ട് പ്രയാസപ്പെടുന്ന അവസരങ്ങളിലെ നമസ്കാരത്തെ സംബന്ധിച്ച് ചോദിച്ച സ്വഹാബവനിതയായ ഹംന (റ) യോട് പറഞ്ഞതായ ഹദീസുകളിൽനിന്ന് ഇക്കാ ര്യം മനസ്റ്റിലാക്കാവുന്നതാണ്.

ജംആക്കി നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ ആദ്യത്തിൽ മാത്രം ബാങ്ക് കൊടുക്കുകയും ഓരോ നമസ്കാരത്തിനും ഇഖാമത്ത് വേറെ വേറെ നിർവ്വഹിക്കുകയുമാണ് ചെയ്യേണ്ടത്. ളുഹറും അസ്വറും ജംആക്കി നമസ്ക രിക്കുമ്പോൾ ളുഹർതന്നെ ആദ്യം നിർവ്വഹിക്കുക യും വേണം.

ഖസ്വ്റ് (ചുരുക്കി നമസ്കരിക്കൽ)

നാല് റക്അത്തുള്ള നമസ്കാരങ്ങൾ മാത്രം രണ്ട് റ ക്അത്താക്കി ചുരുക്കി നമസ്കരിക്കാനുള്ള അനു വാദമാണ് ഖസ്റ്. ഇത് യാത്രക്കാർക്ക് മാത്രം നൽ കപ്പെട്ട ഇളവാണ്. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

﴿ وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي ٱلْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُرْ جُنَاحٌ أَن تَقْصُرُواْ مِنَ ٱلصَّلَوٰةِ ﴾ (سورة النساء: ١٠١)

"നിങ്ങൾ ഭൂമിയിൽ യാത്ര ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ നമസ്കാരം ചുരുക്കി നമസ്കരിക്കുന്നതിൽ നിങ്ങ ൾക്ക് കുററമില്ല." (സൂറ നിസാഅ് : 101)

എന്നാൽ യാത്രയിൽ ഖസ്വറ് മാത്രമാണുള്ളത് എ ന്നാണ് ഒരു വിഭാഗം പൺഢിതന്മാരുടെ അഭിപ്രാ യം. കാരണം നാല് റക്അത്ത് നമസ്കാരം യാത്ര യിൽ ഇല്ല എന്ന് വരെ ഹദീസുകളിൽ നിന്നും മന സ്സിക്കാൻ കഴിയും.

وعن ابن عباس قال فرَضَ الله الصلاة على لِسسَان نَبِيكُمْ صلى الله عليه وسلم في الْحَضَر أرْبَـعًا وَفِي السَفَر رَكْعَتَيْن وَفِي الْخَوْف رَكْعَة (رواه مسلم، صحيح مسشكاة الحديث ١٣٤٩)

"ഇബ്നു അബ്ബാസ്(റ) പറയുന്നു; നമസ്കാരം സ്വ ദേശത്ത്വെച്ച് നാല് റക്അത്തും യാത്രയിൽ ര ണ്ട് റക്അത്തും ഭയത്തിന്റെ (യുദ്ധത്തിന്റെ)അ വസരത്തിൽ ഒരു റക്അത്തും നമസ്കരിക്കുവാൻ നിങ്ങളുടെ പ്രവാചകൻ(സ)യുടെ നാവിലൂടെ അ ല്ലാഹു നിർബന്ധമാക്കിയിരിക്കുന്നു."(മുസ്ലിം. അ ൽബാനി മിശ്കാത്ത് 1/ഹദീസ് നമ്പർ: 1349)

ഖസ്വ്റാക്കുന്നതിന് നിശ്ചിത ദൂരമോ നിർണ്ണിത കാലമോ നബിവചനങ്ങളിൽ വന്നിട്ടില്ല. ഒരു യാത്ര എന്ന ഒരുക്കത്തോടുകൂടി പുറപ്പെടുകയും എത്തി പ്പെട്ട സ്ഥലത്ത് സ്ഥിരതാമസമാക്കുകയാണ് എന്ന ഉദ്ദേശമില്ലാതെ തങ്ങേണ്ടതായിവരികയും ചെയ്യു ന്ന കാലയളവിൽ രണ്ട് റക്അത്ത് നിർവ്വഹിക്കലാ ണ് നബിചര്യ. അതാകട്ടെ ദിവസങ്ങളോളം തങ്ങേ ണ്ടതായി വന്നാൽ പോലും.

യാത്രയിൽ നാം എത്തിഷെടുന്ന സ്ഥലത്ത് നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ജമാഅത്തിൽ തുടർന്ന് നമസ്ക രിക്കുമ്പോൾ അതിന് നേതൃത്വം കൊടുക്കുന്ന ഇ മാമിനെ തുടർന്ന് പൂർണ്ണമായിത്തന്നെ നമസ്കരി ക്കുകയും ചെയ്യേണ്ടതാണ്.

പത്താ്

നമസ്കാരം കൊണ്ടുള്ള നേട്ടങ്ങൾ

നമസ്കാരം കൊണ്ട് ഉണ്ടായിത്തീരേണ്ടതായ അ നേകം നേട്ടങ്ങളെ ഖുർആനും ഹദീസും വിവരിക്കു ന്നുണ്ട്, അത് കൈവരിക്കപ്പെടുമ്പോൾ മാത്രമെ ന മസ്കരിക്കുന്ന വ്യക്തി പൂർണ്ണമായ പ്രതിഫലത്തി ന് അർഹമായിത്തീരുകയുള്ളൂ.

അല്ലാത്ത പക്ഷം പ്രതിഫലം ലഭിക്കാതെ പോകും എന്നുമാത്രമല്ല ചിലപ്പോൾ അതുകൊണ്ട് നാശത്തി ലേക്ക് എത്തിപ്പെടുകയും ചെയ്തേക്കും.

അല്ലാഹു പറയുന്നു:

"തങ്ങളുടെ നമസ്കാരത്തെ സംബന്ധിച്ച് അശ്രദ്ധ യോടെ നമസ്കരിക്കുന്നവർക്ക് നാശം " (സൂറത്ത്: മാഊൻ: 4,5)

എന്തിനാണ് താൻ നമസ്കരിക്കുന്നെതെന്ന് ബോ ധമില്ലാതെ അശ്രദ്ധയോടെ നമസ്കരിക്കുന്നവർക്ക് നാശമായിരിക്കും ലഭിക്കുക. എന്നാണ് മേൽ പറ ഞ്ഞ ഖുർആൻ വാക്യം പഠിഷിക്കുന്നത്, താഴെ പറ യുന്ന നബിവചനത്തിലൂടെ നമസ്കാരക്കാരുടെ പ്രതിഫലം അവരുടെ മനസ്സും നിർവ്വഹിക്കുന്നതി ലെ സൂക്ഷ്മതയും അനുസരിച്ച് ഏററവ്യത്യാസമു ഉളതായിരിക്കുമെന്നും മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയും.

إِنَّ الْعَبْدَ لَيُصَلِّي الصَلاة مَا يُكْتَبُ لَهُ مِنْهَا إِلاَّ عُشْرُهَا تُسُعُهَا تُمُنُها سنبُعُهَا سندُسنها خُمُسنها رُبُعُهَا تُلْتُهَا نِسصْقُهَا (صحيح أبي داود للألباني)

"നിശ്ചയം ഒരു ദാസൻ നമസ്കരിക്കുന്നു; എന്നാൽ അവൻെ നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും അവന്നായി രേഖപ്പെടുത്തപ്പെടുന്നില്ല. അതിൻെ പത്തിലൊന്ന്, ഒമ്പതിലൊന്ന്, എട്ടിലൊന്ന്, ഏഴിലൊന്ന്, ആ റിലൊന്ന്, അഞ്ചിലൊന്ന്, നാലിലൊന്ന് മൂന്നിലൊന്ന്, പകുതി എന്നിങ്ങനെയല്ലാതെ." (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് അബൂദാവൂദ്)

അതുകൊണ്ട് തന്നെ നമസ്കാരത്തിലൂടെ നമ്മിലു ണ്ടാകേണ്ട നേട്ടങ്ങളെന്തെ0ക്കെയാണെന്ന് നാം അ റിഞ്ഞിരിക്കൽ അനിവാര്യമാണ്. അവയിൽ ചിലത് താഴെ ചേർക്കുന്നു:

ւ. അല്ലാഹുവിനെ ഓർക്കാൻ

നമസ്കാരം അല്ലാഹുവിനെക്കുറിച്ചുള്ള സ്മരണ നി ലനിർത്താനുതകുന്നതാവണം. അല്ലാഹു പറയുന്നു:

"എന്നെ ഓർമ്മിക്കാനായി നമസ്കാരം കൃത്യത യോടെ നിർവ്വഹിക്കുക." (ത്വാഹ : 14)

2. ചീത്തകാര്യങ്ങളെ തടുക്കുന്നു.

നമ്മുടെ നമസ്കാരം നമ്മെ ദുർവ്യത്തികളിൽ നി ന്നും മോശപ്പെട്ട ജീവിതത്തിൽ നിന്നും തടയാൻ പ ര്യാമായിത്തീരണം. നമസ്കരിക്കുന്നവൻെറ ജീവിത വും നമസ്കാരമില്ലാത്തവൻെറ ജീവിതവും ഒരുപോ ലെയാവരുത്.

"നിശ്ചയം നമസ്കാരം നീചവൃത്തിയിൽ നിന്നും നിഷിദ്ധ കർമ്മത്തിൽ നിന്നും തടയുന്നു." (സൂറ അൻകബൂത്: 45)

ദ. അല്ലാഹുവിലേക്ക് അടുക്കാൻ

നമസ്കാരം മുഖേനെ നാം അല്ലാഹുവിലേക്ക് അടു ക്കുകയാണെന്ന ബോധത്തോടെയായിരിക്കണം ന മസ്കരിക്കുന്നത്.

﴿ وَٱسْجُدُ وَٱقْتَرِب ﴾ (سورة: العلق :١٩)

"നീ സുജൂദ് ചെയിത് അല്ലാഹുവിലേക്ക് അടുക്കു ക." (അലഖ്: 19)

أَقْرَبُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنْ رَبِّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ (أحمد ومسلم) "ഒരു ദാസൻ തൻെറ നാഥനുമായി ഏററവും അ ടുക്കുന്നത് അവൻ സുജൂദിലായിരിക്കുമ്പോഴാണ്" (അഹ്മദ്, മുസ്ലിം)

4. നരക മോചനത്തിന്

നമസ്കാരം നരകത്തിൽ നിന്ന് രക്ഷപ്രാപിക്കാനാ ണെന്ന ബോധം ഓരോ നമസകാര സമയത്തും ന മ്മിലുണ്ടായിരിക്കണം. സ്വർഗ്ഗക്കാരായ ആളുകൾ നരകക്കാരോട് എന്താണ് നിങ്ങൾ നരകത്തിൽ പ്ര വേശിക്കാനിടയാക്കിയതെന്ന ചോദ്യവും അതിന് അവർ നൽകുന്ന മറുപടിയും നമുക്ക് ഇപ്രകാരം കാണാം;

"നിങ്ങൾ എന്തുകൊണ്ട് ഈ കഠിനമായ നരകത്തി ൽ എത്തിപ്പെട്ടു, അവർപറയും ഞങ്ങൾ നമസ്കരി ച്ചിരുന്നില്ല എന്ന്." (മുദ്ദഥ്ഥിർ 42, 43).

ട. പാപങ്ങൾ പൊറ്റപ്പിക്കാൻ

നാം നിർവ്വഹിക്കുന്ന ഓരോ സുജൂദിലൂടെയും ന മ്മിൽ നിന്നും സംഭവിച്ചിട്ടുള്ള പാപങ്ങൾ പൊറുക്കാ ൻ കാരണമായിത്തീരുന്നു.

مَا مِنْ عَبْدِ يَسْجُدُ لِلَّهِ سَجْدَةً إِلاَّ رَفْعَهُ اللهُ بِهَا دَرَجَةٌ وَحَـطَّ عَنْهُ بِهَا دَرَجَةٌ وَحَـطَ عَنْهُ بِهَا خَطْيِئَةَ (صحيح ابن ماجة، صحيح النسائي، صحيح الجامع للالباني: ٧٤١٥)

"ഏതൊരു ദാസനാണോ അല്ലാഹുവിനായി ഒരു സുജൂദ് നിർവ്വഹിക്കുന്നത് അല്ലാഹു അതുമുഖേ നെ അവൻെറ പദവി ഉയർത്തുകയോ പാപം പൊ റുക്കുകയോ ചെയ്തുകൊണ്ടല്ലാതെ നിർവ്വഹിക്ക ഷെടുന്നതല്ല." (സ്വഹീഹ് ഇബ്നുമാജ, നസാഇ, അ ൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് നമ്പർ :5741)

إن الصلوات الخمس يذهبن بالذنوب كما يذهب الماء الدرن (صحيح الجامع للألباني ١٦٦٨)

"നിശ്ചയം അഞ്ച് സമയങ്ങളിലെ നമസ്കാരങ്ങൾ വെളളം അഴുക്കിനെ പോക്കിക്കളയുന്ന പോലെ പാ പങ്ങളെ പോക്കിക്കളയുന്നതാണ്." (അൽബാനിയു ടെ സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് ഹദീസ് നമ്പർ :1668)

ം സ്വർഗ്ഗ പ്രഭവശനത്തിന്

നമസ്കാരം അത് നമ്മെ സ്വർഗ്ഗപ്രശേനത്തിന് അർ ഹനാക്കുന്നു. നബി(സ)യുടെ സേവകനായിരുന്ന റബീഅത്തു ബ്നു കഅബ് (റ)യോട് തനിക്ക് ആവ ശ്യമുളളത് ചോദിച്ചുകൊളളാൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ തനി ക്ക് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ അങ്ങയോടൊപ്പം കഴിയാൻ അവ സരം കിട്ടിയാൽ മതി.

അസ്അലുക മുറാഫഖതക ഫിൽജന്ന (فِي الْجَنَّةُ) നിങ്ങളുടെ കൂടെ സ്വർഗ്ഗത്തിൽ കഴിയാ ൻ താങ്കളോട് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നു എന്ന ഹദീ സിൻെറ പൂർണ്ണ രൂപം താഴെ ചേർക്കുന്നു. അത് കാണുമ്പോൾ കാര്യം വ്യക്തമാകുന്നതാണ്

وَعَنْ ربيعة بن كَعَبِ رضي الله عنه قالَ كُنْتُ أَخْدِمُ النَبِيَّ صلى الله عليه وسلم نَهَارِي قَإِدًا كَانَ اللَّيْلُ آوَيْتُ إلَى بَابِ رَسُولِ اللهِ عليه وسلم قبت عِنْدَهُ قلا أزَالُ أسْمَعُهُ يَقُولُ (سَبُحَانَ اللهِ سَبْحَانَ ربِي حَتَى أمِلُ أوْ يَقُوبُ (سَبُحَانَ اللهِ سَبْحَانَ ربِي حَتَى أمِلُ أوْ تَعْلَبْنِي عَيْنِي قَامَامُ فقالَ يَوْمًا يَا ربيعة سَنْنِي قَاعْطِيكَ قَقْلْتُ الْطُرْنِي حَتَى أَنْ الدُنْيَا قانِية مَنْقطِعة قَقْلْتُ يَا أَنْ طُرْنِي حَتَى أَنْ الدُنْيَا قانِية مَنْقطِعة قَقْلْتُ يَا أَنْ طَرْنِي حَتَى أَنْ الدُنْيَا قانِية مَنْقطِعة قَقْلْتُ يَا رسُولَ اللهِ الله عليه وسلم تُمَّ قالَ مَنْ الْجَنَّة قسكَتَ رسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم تُمَّ قالَ مَنْ الْجَنَّة قَسكَتَ رسُولَ اللهِ صلى الله عليه وسلم تُمَّ قالَ مَنْ

"റബ്ബീഅത്തു ബ്നു കഅബ് (റ)വിൽ നിന്ന്, അദ്ദേഹം പറയുന്നു: ഞാൻ എൻെറ പകൽ സമയം ന ബി(സ)ക്ക് സേവനം ചെയ്തു കഴിയും. രാത്രിയായാൽ നബി(സ)യുടെ വാതിലിനടുത്ത് ഞാൻ ചെന്ന് അതിനടുത്ത് കഴിഞ്ഞു കൂടും അങ്ങിനെ എൻെറ കണ്ണുകളിൽ ഉറക്കം വരുന്നത് വരെ നബി (സ) സുബ്ഹാനല്ലാ സുബ്ഹാന റബ്ബീ എന്നിങ്ങനെ പറയുന്നത് ഞാൻ കേട്ടു കൊണ്ടിരിക്കും. പിന്നെ ഞാനുറങ്ങും. ഒരിക്കൽ നബി(സ) എന്നോട് പറ ഞ്ഞു: റബീആ (നിനക്ക് ആവശ്യമുളളത്) നീ ചോ ദിച്ചുകൊള്ളുക; ഞാൻ നിനക്ക് നൽകാം. അന്നേ രം ഞാൻ പറഞ്ഞു: നബിയേ എനിക്ക് അൽപം

സമയം തരണം ഞാൻ (അൽപം) ചിന്തിക്കട്ടെ, അ ങ്ങിനെ ഞാൻ ഓർത്തു: ഐഹിക ലോകം നില ച്ചുപോകുന്നതും നശിക്കുന്നതാണ്. അതിനാൽ ഞാൻ അദ്ദേഹത്തോട് പറഞ്ഞു: എന്നെ നരക ത്തിൽ നിന്നു രക്ഷപ്പെടുത്തി സ്വർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേ അല്ലാഹുവിനോട് പ്രാർത്ഥി ശിഷിക്കാൻ അങ്ങ് ചോദിക്കുന്നത്. അന്നേരം ക്കാനാണ് ഞാൻ നബി(സ) മൗനമായി നിന്നു. പിന്നെ അദ്ദേഹം ചോ ദിച്ചു ആരാണ് നിന്നോടിത് കൽപിച്ചത് ? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ആരും പറഞ്ഞതല്ല, ദുനിയാവ് നശിച്ചു പോകുന്നതാണെന്നത് ഞാൻ ഓർത്തു. അതോ ടൊപ്പം അല്ലാഹുവിങ്കൽ അങ്ങേക്കുള്ള സ്ഥാനവും (എനിക്ക് ഓർമ്മ വന്നു) അപ്പോൾ എനിക്ക് വേണ്ടി അങ്ങയെക്കൊണ്ട് അല്ലാഹുവിനോടൊന്ന് പ്രാർ ത്ഥിപ്പിക്കാം എന്നത് ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെട്ടു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ഞാനത് ചെയ്യാം പ്രോർത്ഥി ക്കാം). എന്നാൽ അക്കാര്യത്തിൽ (എൻെറ പ്രാർത്ഥ ന മാത്രം മതിയാവുകയില്ല) കൂടുതൽ നമസ്കരി ച്ചുകൊണ്ട് നീയും എന്നെ സഹായിക്കണം. (ത്വബ് റാനി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കബീറിൽ ഇബ്നു ഇസ് ഹാഖിൽ നിന്നും ഉദ്ധരിച്ചതാണിത്, പദങ്ങൾ അദ്ദേ ഹത്തിൻേറതാണ്. ഇതേ സംഭവത്തിൻെറ ക്കം അബൂദാവൂദും മുസ്ലിമും ഉദ്ധരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മു സ്ലിമിലുളളത് ഇപ്രകാരമാണ്: ഞാൻ നബിയുടെ

കൂടെ അദ്ദേഹത്തിന് വുളു ചെയ്യാൻ വെള്ളമെടു ത്തുകൊടുത്തും മററും കഴിഞ്ഞുകൂടും, ഒരിക്കൽ അദ്ദേഹം എന്നോട് പറഞ്ഞു: (നിനക്ക് ആവശ്യമു ള്ളത്) നീ ചോദിച്ചു കൊള്ളുക;. അന്നേരം ഞാൻ പറഞ്ഞു: അങ്ങയോടൊത്ത് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ കഴിയ ണം അതാണ് ഞാൻ ചോദിക്കുന്നത്. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: അതല്ലാത്ത മറെറന്തെങ്കിലും? ഞാൻ പറ ഞ്ഞു: അത് തന്നെ മതി. അന്നേരം അദ്ദേഹം പറ ഞ്ഞു: എന്നാൽ അക്കാര്യത്തിൽ കൂടുതൽ നമ സ്കരിച്ചുകൊണ്ട് നീയും എന്നെ സഹായിക്കണം." (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് തർഗീബ് വത്തർഹീബ് വാള്യം 1 പേജ് 92 നമ്പർ: 388)

7. അല്ലാഹുവിനെൻ സ്നേഹം ലഭിക്കാൻ

അല്ലാഹുവിന് ഇഷ്ടപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കു ന്നതിലൂടെ മാത്രമെ അല്ലാഹുവിന്റെറ സ്നേഹം ക രസ്ഥമാക്കാൻ കഴിയുകയുള്ളൂ. അല്ലാഹുവിന് ഏ ററവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട കർമ്മമേതാണന്ന ചോദ്യത്തിന് ഒ രിക്കൽ പ്രവാചകൻ(സ) പറഞ്ഞ മറുപടി ഇപ്രകാരം നമുക്ക് കാണാം:

عن عبد الله بن مسعود رضي الله عنه قال سَالْتُ رَسُـولَ الله صلى الله عليه وسلم أيَّ الْعَمَلُ أَحَبُّ إلى اللهِ تَعَالَى ؟ قال الصَلاةُ عَلَى وَقَتِهَا (رواه البخاري ومسلم)

"ഇബ്നു മസ്ഊദ്(റ)വിൽ നിന്ന്; ഞാൻ നബി(സ) യോട് അല്ലാഹുവിന് ഏററവും ഇഷ്ടപ്പെട്ട കർമ്മം ഏതാണെന്ന് ചോദിച്ചു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: നമസ് കാരം അതിൻെറ സമയത്ത് നിർവ്വഹിക്കലാണ്." (ബുഖാരി. മുസ്ലിം)

a. ജീവിന്ത വിജ്ഞം emsarb

വിജയികളാകുന്ന വിഭാഗത്തെ പരിചയപ്പെടുത്തു ന്നിടങ്ങളിലെല്ലാം വിശുദ്ധ ഖുർആൻ നമസ്കാര ത്തെ പ്രത്യേകം എടുത്ത് പറയുന്നതായി കാണാം. അതിനാൽ നാം നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ ഇതെൻെറ ജീവിത വിജയത്തിനായുള്ള കർമ്മമാണെന്ന് ഓർ ത്തുകൊണ്ടായിരിക്കണം നാം നിർവ്വഹിക്കുന്നത്. അല്ലാഹു പറയുന്നത് കാണുക:

خَىٰشِعُونَ ﴾ (سورة: المؤمنون: ١،٢)

"സത്യവിശ്വാസികൾ വിജയം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു; അ വർ ഭക്തിയോടെ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിക്കുന്നവ രാണ്." (സൂറ മുഅ്മിനൂൻ: 1,2)

﴿ قَد أَفْلَحَ مَن تَزَكَّىٰ ﴿ وَذَكَرَ ٱسْمَ رَبِّهِ عَضَلَّىٰ ﴾

(سورة: الأعلى : ١٣،١٤)

"നിശ്ചയം പരിശുദ്ധി നേടുകയും തന്റെറ രക്ഷി താവിൻെറ നാമം സ്മരിക്കുകയും എന്നിട്ട് നമസ് കാരം നിർവ്വഹിക്കുകയും ചെയ്തവൻ വിജയം പ്രാപിച്ചിരിക്കുന്നു." (സൂറ അഅലാ 13,14)

9. ഉമേഷം ലഭിക്കുന്നു

നമസ്കാരം മുഖേനെ പാരത്രിക നേട്ടങ്ങൾ കൈവ രുന്നതോടൊപ്പം ഭൗതിക ജീവിതത്തിലും അതു മു ഖേനെ മഹത്തായ നേട്ടങ്ങൾ കൈവരിക്കാൻ സാ ധിക്കുന്നതാണ്. എന്നാൽ ഇബാദത്തുകളിലൂടെ ഇ ത്തരം നേട്ടങ്ങൾ അനുഭവിക്കാൻ കഴിയും എന്ന് മ നസ്സിലാക്കാം; എന്നതിലപ്പുറമായി അത് ലക്ഷ്യം വെച്ചുകൊണ്ട് ഒരിക്കലും ആരാധനകൾ അനുഷ്ഠി ക്കാൻ പാടില്ലെന്ന കാര്യം പ്രത്യേകം ഓർമ്മപ്പെടു

ഒരു ഹദീസിൽ നമുക്ക് ഇപ്രകാരം കാണാം:

عَنْ أَبِي هريرة أَنَّ رَسُولَ الله صلى الله عليه وسلم قالَ يَعْقُدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَالَ يَعْقُدُ الشَّيْطَانُ عَلَى قَافِيَةِ رَأْسِ أَحَدِكُمْ إِذَا هُوَ نَسَامَ تُسَلَّاتُ عَقْسِدٍ يَضْرُبُ عَلَى كُلِّ عُقْدَةٍ عَلَيْكَ لَيْلُ طُويلٍ قَارُقُدْ . قَإِنْ السُستَيْقَظَ

قَدُكَرَ اللهَ انْحَلَّتُ عُقْدَةً فَإِنْ تَوَضَّا انْحَلَّتُ عُقْدَةً فَإِنْ صَلَّى الْحَلَّتُ عُقْدَةً فَإِنْ صَلَّى النَّقْسِ وَإِلاَّ أَصْبَحَ خَبِيتُ النَّقْسِ وَإِلاَّ أَصْبَحَ خَبِيتُ النَّقْسِ وَإِلاَّ أَصْبَحَ خَبِيتُ النَّقْسِ كَسُلْاتًا (متفق عليه)

"അബൂ ഹുറൈറ്റ് വിൽ നിന്ന്; നബി(സ) പറ ഞ്ഞു: നിങ്ങളിലൊരാൾ ഉറങ്ങുന്ന സമയം പിശാച് അവൻെറ്റ് തലയുടെ പിരടിയിൽ മൂന്ന് കെട്ടുകൾ ബന്ധിക്കുന്നു; ഓരോ കെട്ടിനോടൊഷവും അവ നോട് പറയും: നിനക്ക് ദൈർഘ്യമേറിയ രാത്രിയാ ണിന്ന് ഉറങ്ങിക്കൊള്ളുക. അവൻ ഉറക്കിൽ നിന്ന് ഉ ണരുകയും അല്ലാഹുവിനെ സ്തുതിക്കുകയും ചെ യ്താൽ അവനിലെ ഒരു കെട്ട് അഴിയുന്നു, അവൻ വുളു നിർവ്വഹിച്ചാൽ രണ്ടാമത്തെ കെട്ടും അഴിയുന്നു. അവർ വുളു നിർവ്വഹിച്ചാൽ രണ്ടാമത്തെ കെട്ടും അഴിയുന്നു. അവർ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിച്ചാൽ (ശേഷിക്കു ന്നു. അവൻ നമസ്കാരം നിർവ്വഹിച്ചാൽ (ശേഷിക്കു ന്നു) കെട്ടും അഴിയുകയും അവൻ ഉന്മേഷവാനും നല്ല മനസ്സിൻെറ ഉടമയുമായിത്തീരുന്നു. അല്ലാത്ത പക്ഷം അവൻ മ്ലേഛാത്മാവിൻെറ ഉടമയും അലസ

ര. സമചിത്തതയും ക്ഷമയും ഒകെവരിക്കാൻ

മനുഷ്യൻ പൊതുവെ അസ്വസ്ഥനും വ്യാകുല ചി ത്തനുമായാണ് സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നത്. അതാ യത് അവന് എന്തെങ്കിലും തിന്മ ബാധിച്ചാൽ അ ക്ഷമനായി പൊറുതികേട് കാണിക്കുകയും നന്മ ബാധിച്ചാൽ പിശുക്ക് കാണിക്കുകയും ചെയ്യുമെ ന്ന് സാരം. എന്നാൽ അതിനെ നിയന്ത്രിച്ച് ജീവിതം അല്ലാഹുവിൽ ഭരമേൽഷിച്ച് സമചിത്തത കൈവരി ക്കാനും ക്ഷമിക്കാനും നമസ്കരിക്കുന്നവർക്ക് മാ ത്രമേ കഴിയൂ. ഇത് മനുഷ്യന് നമസ്കാരം കൊണ്ട് ലഭിക്കുന്ന ഒരു വമ്പിച്ച നേട്ടവും അനുഭൂതിയുമാ യിരിക്കും.

അല്ലാഹു പറയുന്നത് കാണുക:

"നിശ്ചയമായും മനുഷ്യൻ സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടിരിക്കു ന്നത് അങ്ങേയററം അക്ഷമനായിക്കൊണ്ടാണ്. അ തായത് തിന്മ ബാധിച്ചാൽ പൊറുതികേട് കാണി ക്കുന്നവനായിക്കൊണ്ടും നന്മ കൈവന്നാൽ തട ഞ്ഞു വെക്കുന്നവനായിക്കൊണ്ടുമാണ്. നമസ്കരി ക്കുന്നവനൊഴികെ." (മആരിജ്: 19. .22)

പതിനൊന്ന്

തെന്നായി പ്രചരിപ്പിക്കപ്പെട്ട കാര്യങ്ങൾ

1. നമസ്കാരത്തിലെ കൈകെട്ടൽ

നമസ്കാരത്തിൽ കൈ എവിടെയാണ് കെട്ടേണ്ടത് എന്ന വിഷയം പലരും മററു പല വിഷയങ്ങളെപ്പോ ലെ തെററായി പ്രചരിഷിക്കുകയും പാമരന്മാർ അ തിൽ വഞ്ചിക്കപ്പെടുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കു ന്നു. മററു ചില വിഭാഗങ്ങൾ എങ്ങിനെയുമാകാം എന്ന നിലക്ക് ഓരോരുത്തരുടേയും താൽപ്പര്യങ്ങ ക്കനുസരിച്ച് തിരഞ്ഞെടുക്കാൻ പല നിലക്കും അ ത് പഠിഷിക്കുകയും അതിന് സഹായകമാകും വി ധം പുസ്തകങ്ങൾ രചിച്ച് വിററഴിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കു

ഈ വിഷയത്തിലെ നബിചര്യ എന്താണെന്ന് നമു ക്ക് പരിശോധിക്കാം:

നബി(സ) പറഞ്ഞു ച്ച് രിച്ച് റിച്ച് ഞാൻ നമസ്കരിച്ചതുപോലെ നിങ്ങൾ നമസ്കരിക്കുക. ഏതൊരു കർമ്മവും പ്രവാചകചര്യക്കനുസരിച്ച് ആയിരിക്കുക എന്നത് കർമ്മങ്ങൾ സ്വീകരിക്കാനുള്ള നിബന്ധനകൂടിയാണ്. അപ്രകാരം തന്നെ അഭി പ്രായ വ്യത്യാസങ്ങളുണ്ടാകുമ്പോൾ അവ ഖുർആ നിലേക്കും നബിചര്യയിലേക്കുമാണ് മടക്കേണ്ടത് എ

ന്നകാര്യം ഖുർആനും ഹദീസും നമ്മോടാവശ്യപ്പെടു കയും ചെയ്യുന്നു. മേൽകൊടുത്ത രണ്ട് അടിസ്ഥാ നതത്വങ്ങൾ മുന്നിൽവെച്ച് നമുക്കിടയിൽ തർക്ക വിഷയമായിട്ടുളള കൈകെട്ടൽ നമുക്ക്പരിശോധി ക്കാം. സത്യം കണ്ടെത്താൻ അല്ലാഹു നമ്മെ സഹാ യിക്കട്ടെ.

തക്ബീറത്തുൽ ഇഹ്റാമിന്നുശേഷം നമസ്കാര ത്തിൽ വലതു കൈ ഇടതു കയ്യിന്മേൽ പിടിച്ചു നെ ഞ്ചിൽവെക്കുക എന്നുള്ളതാണ് നബിചര്യ. ഇതിലേ ക്ക് വിരൽചൂണ്ടുന്ന ഖുർആൻ വചനങ്ങളും ഹദീ സുകളും പൺഡിതോദ്ധാരണികളും താഴെ ചേർ ക്കുന്നു.

എന്ന സൂറത്തുൽ കൗസറിലെ ആയത്തിന് അ ലി(റ) നൽകുന്ന അർത്ഥം കാണുക: ((നീ നിൻെറ രക്ഷിതാവിനുവേണ്ടി നെഞ്ചത്തു കൈ വെച്ചനില യിൽ നമസ്കരിക്കുകയും ചെയ്യുക.))

روى عن علي بن أبي طالب فصلٌ لِربَبِّكِ وَالْحَرْ وَصَعْ يَسدَهُ الْيُمْنَى على وَسْطِ سَاعِدِهِ عَلَى صَدْرهِ (البخاري في التاريخ الكبير)

അലി(റ)വിൽ നിന്ന്: "തൻെറ വലതുകൈ ഇടതു കയ്യിൻെറ മദ്ധ്യത്തിലായി നെഞ്ചിൽ വെക്കുക" (ബുഖാരി താരീഖുൽകബീർ, ബൈഹഖി അൽ ഖു ബ്റാ 2/29, ഹദീസ് 2163)

روي عن علي بن أبي طالب أنّهُ فسرَ هَذَا النَّحْسرَ بوَضْعَ الْيَدَيْنِ عَلَى السَّمَلاةِ وَقَالَ رَقْعِ الْيَدَيْنِ قَبْلَ السَّمَلاةِ وَقَالَ رَقْعِ الْيَدَيْنِ قَبْلَ السَّمَلاةِ عَادَةُ الْمُسْتَجِيرِ الْعَائِدِ، وَوَضْعُهَا عَلَى النَّحْرِ عَادَةُ الْخَاصِعِ الْخَاشِعِ (تفسير الكبير لإمام الفخر الرازي تفسير سورة الكوثر)

"അലി(റ)വിൽ നിന്ന് റിഷോർട്ട് ചെയ്യപ്പെടുന്നു: അ ദ്ദേഹം (وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُكَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِّ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَلِمُ وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُعِلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُعِلِي وَالْمُحَلِي وَالْمُعِلِي وَالْمُعِلِي وَالْمُعِلِي وَالْم عن وَائلُ بْنُ حُجَرَ ﴿ قِالَ صَلَيْتُ مِعَ النَّيِي ﴾ فَوَضَعَ يَدهُ النَّيِي ﴾ فَوَضَعَ يَدهُ النَّيمُتَى عَلَى صَدْره (صحيح ابن خزيمة رقم الحديث: ٤٧٩)

വാഇലു ബ്നു ഹുജറിൽനിന്ന്: ഞാൻ നബി(സ) യോടൊപ്പം നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട് അപ്പോൾ അദ്ദേഹം തൻെറ വലതുകൈ ഇടതുകയ്യിന്മേലായി നെഞ്ചി നേലായിരുന്നു വെച്ചിരുന്നത് (ഇബ്നുഖുസൈമ).

عَنْ طَاوَس ﴿ كَانَ رَسُولُ اللهِ ﴿ يَضَعُ يَدَهُ الْيُمْنَى عَلَى عَلَى مِنْ وَ البُودود ١/١٠٢رقم النُيسُرَى تُمَّ شَيَّدَ بَيْنَهُما عَلَى صَدْرهِ (ابودود ١/١٠٢رقم الحديث: ٧٥/٩ إرواء الغليل للألباني: ٢/١٧)

ത്വാഊസ്(റ)ൽനിന്നു നിവേദനം: നബി(സ) നമസ് കാരത്തിൽ തൻെറ വലതുകൈ ഇടതുകയ്യിന്മേൽ വെച്ചുപിടിച്ചു തൻെറനെഞ്ചിന്മേലായിരുന്നു വെ കാറുണ്ടായിരുന്നത്. (അബൂദാവൂദ് 1/201:759, അ ൽബാനിയുടെ ഇർവാഉൽ ഗലീൽ 2/71)

قَالَ كَمَالَ بِن هَمَامِ وَلَمْ يَتْبُتْ حديث صحيح يوجِبُ الْعَمَلُ فِي كُونْ الْوَضْعِ تَحْتَ السَرَّةِ ، والْمَعْهُودُ عِثْدَ الْسَرَّةِ ، والْمَعْهُودُ عِثْدَ السَّسَافِعِيَةِ تَحْسَتَ السَّرَّةِ وَعِثْدَ السَّسَافِعِيَةِ تَحْسَتَ السَّرَّةِ وَعِثْدَ السَّسَافِعِيَةِ تَحْسَتَ الصَدْر (فقه السنة)

കമാലുബ്നുഹമാം പറയുന്നു: ഹനഫികൾ ചെയ് തുവരുന്നത് പോലെ പൊക്കിളിന്ന് താഴെ കെട്ടുവാ നോ, ശാഫികൾ ചെയ്യുന്നതു പോലെ നെഞ്ചിന്നു താഴെ കെട്ടുവാനോ നിർബന്ധിക്കുന്ന തരത്തിൽ സ്വഹീഹായ ഹദീസുകളൊന്നും സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടില്ല. (പിഖ്ഹു സ്സുന്ന:)

ഇക്കാര്യം ശാഫിഈ ഫിഖഹ്ഗ്രന്ഥങ്ങളിലും കാണാ വുന്നതാണ്:

പത്ത്കിത്താബ് പരിഭാഷ:

ثُمَّ تَحُطُّهُمَا إِلَى صَدْرِهِ (نور الأبصار)

പിന്നീട് (കൈകൾ) രണ്ടും നെഞ്ചിലേക്ക് താഴ് ത്തേണ്ടതാണ് (പത്ത്കിത്താബ് പരിഭാഷ: അബ്ദു ൽ അസീസ് മുസ്ലിയാർ പൊന്നാനി) മഹല്ലിപരിഭാഷ:

وَوَضَعُهُمَا عَلَى صَدْرِهِ كَغَيْرِهَا مِنَ الصَلَوَاتِ (المحلي) وَوَضَعُهُمَا عَلَى صَدْرِهِ كَغَيْرِهَا مِنَ الصَلَوَاتِ (المحلي) കൈരണ്ടും ഉയർത്തി മററുനമസ്കാരത്തിലും വെക്കുന്നതുപോലെ മയ്യത്തുനമസ്കാരത്തിലും <u>നെത്തിൻമേൽ</u> വെക്കേണ്ടതാണ്. (മഹല്ലി പരിഭാഷ).

ഫത്ഹുൽമുഈൻ പരിഭാഷ:

وَكَذَا رَفْعُهَا عَنْ صَدْرِهِ وَوَضْعُهَا عَلَى مَوْضِعِ الْحَكِّ مَــرَّةُ وَاحِدَة അപ്രകാരം <u>നെഞ്ചത്തു</u>നിന്ന് കൈ എടുക്കലും ചൊറിച്ചിലുള്ള സ്ഥലത്ത് വെക്കലും ഒരുപ്രാവശ്യമാ ണ്. (പത്ഹുൽ മുഈൻ പരിഭാഷ)

ശാഫിഈ മദ്ഹബിലെ ചിലഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നെഞ്ചി ന്നു താഴെ എന്നു രേഖപ്പെടുത്തിയതുകൊണ്ടുളള വിവക്ഷ പളളമേൽ കെട്ടണം എന്നതല്ലായെന്ന് പ്ര സ്തുത മദ്ഹബിലെതന്നെ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ വ്യക്ത മാ ക്കുന്നുണ്ട്.

وَحِكْمَةُ جَعْلُهُما تَحْتَ صَدْرِهِ أَنْ يَكُونَا فَوْقَ أَشْرَفِ الأعْضاءِ وَهُوَ الْقَلْبُ (نهاية، جمل)

കൈരണ്ടും നെഞ്ചിന്ന്താഴെ വെക്കുന്നതിലുള്ള ത ത്വം അവ ശരീരത്തിലെ ഏററവും ശ്രേഷ്ഠമായ അ വയവത്തിനു മുകളിലായിരിക്കുക എന്നതാണ്. അ ത് ഹൃദയമാണ്. (നിഹായ:, ജമൽ)

2. സുബഹിക്ക് മാത്രമായി ഖുനൂത്തോ ?

സുബഹി നമസ്കാരത്തിൽ രണ്ടാമത്തെ റക്അത്തി ലെ ഇഅ്തിദാലിൽ പതിവായി ഖുനൂത്ത് ഓതുക എന്ന സമ്പ്രദായം നബിചര്യയിൽ സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടില്ല. എന്നാൽ ഹദീസുകളിൽ ഒരു കാര്യം സ്ഥിരപ്പെട്ട് ക ഴിഞ്ഞാൽ അത് പിൻപററുകയും അതിനെതിരിൽ പ്രചരിക്കപ്പെട്ടത് കയ്യൊഴിക്കുകയും ചെയ്യണമെന്ന താണ് മദ്ഹബിന്റെ ഇമാമുകൾ പോലും ഉപദേശി ച്ചിട്ടുളളത്. എന്നാൽ ഈ വിഷയത്തിലെ നബിചര്യ എന്തെന്ന് പരിശോധിക്കാം.

നബിചരിത്രത്തിൽ ബിഅ്റുമഊന എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെടുന്ന ഒരു സംഭവമായിരുന്നു ഖുനൂതി ൻെറ തുടക്കം.

അബൂബർറാഅ് ആമിറുബ്നു മാലിക് എന്ന ബ നൂ ആമിറിലെ നേതാവ് നബ(സ)യുടെയടുക്കൽ ഒരു നിവേദകസംഘത്തേയുംകൊണ്ട് എത്തി. അ ന്നേരം പ്രവാചകൻ അദ്ദേഹത്തെ ഇസ്ലാമിലേക്ക് ക്ഷണിച്ചു, പക്ഷേ വിശ്വസിക്കാൻ വൈമനസ്യം കാ ണിച്ചു. എന്നാൽ അയാൾ കുറച്ച് ആളുകളെ പ്ര ബോധകരായി നജ്ദ് പ്രദേശത്തേക്ക് അയച്ചു ത ന്നാൽ അത് ഗുണകരമാകും എന്ന് പ്രവാചകരോ ട് അറിയിച്ചു. അത് അനുസരിച്ച് പ്രവാചകൻ എ ഴുപത് ആളുകളെ പ്രബോധകരായി അയാളോടൊ അയച്ചു കൊടുത്തു. എന്നാൽ ഇവരെയും കൊണ്ട് ബിഅ്റു മഊന: എന്ന സ്ഥലത്ത് എത്തി യപ്പോൾ ബനൂസുലൈം ഗോത്രത്തിൽ പെട്ട ഉസ്വ യ്യ്, രിഅ്ല്, ദക്വാൻ എന്നീ വിഭാഗക്കാർ അവരു ടെ മേൽ ചാടിവീണ് അക്രമിക്കുകയും അവരിൽ നിന്നും കഅബ് ബ്നു സൈദ് എന്ന വ്യക്തിയെ ഒഴിച്ച് ബാക്കി എല്ലാവരേയും കൊലപ്പെടുത്തുക

യും ചെയ്തു. അദ്ദേഹമാകട്ടെ മരിച്ചു എന്ന നില ക്ക് അക്രമകാരികൾ സ്ഥലം വിട്ടതായിരുന്നു.

ഈ വിവരം സറിഞ്ഞ നബി(സ) അങ്ങേ അററം വ്യ സനിക്കുകയും അവർക്ക് ഗുണത്തിന് വേണ്ടിയും കൊലയാളികളായ വിഭാഗത്തിൻെറ പേര് എടുത്ത് പറഞ്ഞ് അവർക്ക് ശാപത്തിനായി പ്രാർത്ഥിച്ച് കൊ ണ്ടും ഒരു മാസക്കാലം നമസ്കാരങ്ങളിൽ ഖുനുൂ ത്ത് ഓതുകയുണ്ടായി. അതാകട്ടെ എല്ലാ നമസ് കാരങ്ങളിലുമായിരുന്നു. പിന്നീട് നബി(സ) അത് ഉ പേക്ഷിക്കുകയും ചെയ്തു.

നബി(സ) രിഅ്ല്, ദിക്വാൻ, ലിഹ്യാൻ എന്നീ ഗോ ത്രക്കാർക്കെതിരിൽ അവരെ ശപിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു മാസക്കാലം മാത്രം എല്ലാ നമസ്കാരങ്ങളിലും കു നൃത് ഓതിയതായും, പിന്നീട് അത് ഉപേക്ഷിച്ചതാ യും ഹദീസുകളിൽ സ്ഥിരപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്. അതാകടെ സുബഹി നമസ്കാരത്തിൽ മാത്രമായിരുന്നില്ല. ഈ വിഷയവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട താഴെ പറയുന്ന ഹദീ സുകളിൽ നിന്നും ഇക്കാര്യം ഗ്രഹിക്കാവുന്നതാണ്.

عن عاصم الأحول قال سألت أنس بن مالك عن الْقُنُوتِ فِي الصَلاةِ كَانَ قَبْلَ الرُكُوعِ أَوْ بَعْدَدَ ؟ قال إِنَّمَا قَنَاتَ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم بَعْد الرُكُوعِ شَهَرًا إِنْهُ كَانَ بَعَثَ أَنَاسًا يُقَالُ لَهُمُ الْقُرَّاءُ سَبُعُونَ رَجَلاً فأصليهُ وَلَا الْمُورَاءُ سَبُعُونَ رَجَلاً فأصليهُ وَاللهُ الْقُرَّاءُ سَبُعُونَ رَجَلاً فأصليهُ وَاللهُ اللهُ اللهُ

فَقَنْتُ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم بعُدَّ الرَّكُوعَ شُنَهُرًا يَدْعُو عَلَيْهِمُ (متفق عليه صحيح مـشكاة للألباني ١/ رقم الحديث ١٢٨٩)

"ആസ്വിം (റ) പറയുന്നു: ഞാൻ അനസ്(റ)വിനോട് നമസ്കാരത്തിലെ കുനൃതിനെ സംബന്ധിച്ച് ചോദിച്ച് ചോദിക്കുകയുണ്ടായി; അത് റുകൂഇൻെറ മു മ്പാണോ ശേഷമാണോ എന്ന് ? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: നബി(സ) റുകൂഇന് ശേഷം ഒരു മാസം മാത്രമാണ് കുനൃത് ഓതിയിട്ടുളളത്. അദ്ദേഹം (നബി(സ) ഖുർ ഉകൾ എന്ന് പറയപ്പെട്ടിരുന്ന എഴുപത് ആളുക ഒള (ഒരു വിഷയത്തിലേക്ക്) നിയോഗിച്ചു. അവർ വിപത്തിലക്കെടുത്തപ്പെട്ടപ്പോൾ അവർക്കെതിരിൽ (വഞ്ചകർക്കെതിരായി) പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് റുകൂ ഇന് ശേഷം ഒരു മാസം ഖുനൃത് ഓതുകയുണ്ടായി.)"(മുതഫഖുൻ അലൈഹി,അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് മിശ്കാത്ത് 1ാം വാള്യം ഹദീസ് നമ്പർ: 1289) അനസ് (റ) പറയുന്ന മറെറാരു ഹദീസ് കൂടി ശ്രദ്ധിക്കുക:

أَنَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَانَ يَقْتُتُ فِي صَلَاةِ الصَّبْحِ يَدْعُو عَلَى مَنْ الْحَيَاءِ الْعَرَبِ شَهْرًا ثُمَّ تَسركَ الصَبْحِ ابن ماجَة للألباني ١٢٤٦ حديث رقم ١٢٤٣)

"നിശ്ചയം നബി(സ) ചില അറബി ഗോത്രങ്ങൾക്കെ തിരിൽ പ്രാർത്ഥിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു മാസക്കാലം ഖു നൂത് ഓതിയിരുന്നു. പിന്നീട് അത് ഉപേക്ഷിക്കുക യും ചെയ്തു." (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് ഇബ് നുമാജ: 1/394 ഹദീസ് നമ്പർ: 1243)

മറെറാരു ഹദീസിൽ

عن أنس أن النبي صلى الله عليه وسلم قَنَتَ شُنَهُا يَلْعَنْ رُعْدُ وَذِكُوانَ وَلَحْيَانَ (صحيح النسسائي للألباني ٢٠٣/٢ حديث رقم :١٠٧٧)

"നബി(സ) രിഅ്ല്, ദിക്വാൻ, ലഹ്യാൻ എന്നി (ഗോത്രങ്ങളെ) വരെ ശപിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു മാസക്കാ ലം ഖുനൂത് ഓതുകയുണ്ടായി."(അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് നസാഇ: 2/203 ഹദീസ് നമ്പർ: 1077)

പതിവായി സുബഹി നമസ്കാരത്തിൽ ഖുനൂത് നി ർവ്വഹിച്ചുവരുന്ന സമ്പ്രദായം പിൽക്കാലത്ത് കട ന്നു കൂടിയ പുത്തൻ ആചാരമാണ് എന്നും ഹദീ സുകൾ വ്യക്തമാക്കുന്നത് കാണുക:

عن أبي مالك الأشجعي قال قُلْتُ لأبي يَا أَبَتِ إِنَّكَ قَدْ صَلَيْتَ خَلْفَ رَسُولُ الله صلى الله عليه وسلم وأبسي بَكْر وعُمَر وَعُمَر وَعُمَر وَعُمَر وَعُمَر وَعُمَر وَعُمَر وَعُمُ الله عليه وسلم وأبسي بَكْر وَعُمَر وَعُمَانَ وَعَلِي هَهُنَا بِالْكُوفَة نَحْوًا مِنْ خَمْس سِنِينَ أَكَانُوا يَقْتُنُونَ فِي الْفَجْر ؟ قالَ أَيْ بُنَيَّ مُحْدَثٌ . (صحيح الترمدني

وصحیح النسائي وصحیح ابن ماجه صحیح مشكاة للالباني حدیث رقم : ۱۲۹۲)

"അബൂ മാലിക് (റ) പറയുന്നു; ഞാൻ എൻെറ പി താവിനോട് ചോദിച്ചു: താങ്കൾ നബി(സ)യുടേയും അബൂബക്കർ, ഉമർ, ഉസ്മാൻ(റ) എന്നിവരുടേയും ഇവിടെ കൂഫയിൽ അഞ്ച് കൊല്ലത്തോളം അലി(റ) വിൻേറയും പിന്നിൽ നമസ്കരിച്ച ആളാണല്ലൊ; അവരെല്ലാം സുബഹി നമസ്കാരത്തിൽ ഖുനൂത് ഓതിയിരുന്നോ ? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എൻെറ മക നേ, അതൊരു പുതിയ സമ്പ്രദായമാണ്." (അൽ ബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് തിർമിദി, സ്വഹീഹ് നസാഇ, സ്വഹീഹ് ഇബ്നുമാജ, സ്വഹീഹ് മിശ്കാത് 1/നമ്പർ1292) നസാഇയുടെ മറെറാരു റിഷോർട്ടിൽ സുബഹിയിലെ ഖുനൂത് ബിദ്അത്താണ് എന്നുതന്നെ കാണാൻ കഴിയും

صلَّيْتُ خَلْفَ رَسُول الله صلى الله عليه وسلم قلم يقْلُتُ وَ صَلَّيْتُ خَلْفَ عُمرَ فَلَمْ يَقْلُتْ وَ صَلَّيْتُ خَلْفَ عُمرَ فَلَمْ يَقْلُتْ وَ صَلَّيْتُ خَلْفَ عُمرَ فَلَمْ يَقْلُتْ وَ صَلَّيْتُ خَلْفَ عَلِي فَلَمْ يَقْلُتْ وَ صَلَّيْتُ خَلْفَ عَلِي فَلَمْ يَقْلُتْ وَ صَلَيْتُ خَلْفَ عَلِي فَلَمْ يَقْلُتْ مُ قَالَ يَا بُنَيَ إِنَّهَا بِدْعَة (صحيح النسائي للألباني ٢٠٤/٢ حديث رقم: ١٠٨٠)

"അബൂ മാലിക് തൻെറ പിതാവ് പറഞ്ഞത് ഇപ്രകാ രം ഉദ്ധരിക്കുന്നു: ഞാൻ നബി(സ)യുടെ പിന്നിൽ നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട് അദ്ദേഹം ഖുനൂത് ഓതിയിട്ടില്ല. അബൂബക്കറിൻെറ പിന്നിൽ നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട് അ ദ്ദേഹവും ഖുനൂത് ഓതിയിട്ടില്ല. ഉമർ(റ)വിൻെറ പി ന്നിൽ നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട് അദ്ദേഹവും ഖുനൂത് ഓ തിയിട്ടില്ല. ഉസ്മാൻ(റ)വിൻെറ പിന്നിൽ നമസ്കരി ച്ചിട്ടുണ്ട് അദ്ദേഹവും ഖുനൂത് ഓതിയിട്ടില്ല അലി (റ)വിൻെറ പിന്നിൽ നമസ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട് അദ്ദേഹവും ഖുനൂത് ഓതിയിട്ടില്ല. ശേഷം അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എൻെറ മകനേ, അത് ബിദ്അത്താണ്." (അൽബാ നി സ്വഹീഹ് നസാഇ: 2/204 ഹദീസ് നമ്പർ: 1077) മേൽ പറയപ്പെട്ട ഹദീസുകളിൽ നിന്നും മനസ്സിലാ കുന്നത് എന്തെങ്കിലും വിപത്തുകൾ ബാധിക്കുന്ന അവസരങ്ങളിൽ എല്ലാ നമസ്കാരങ്ങളിലും ഖുനു ത് നിർവ്വഹിക്കുകയും അല്ലാത്ത അവസരങ്ങളിൽ നിർവ്വഹിക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നതായി രിക്കണം നാം സ്വീകരിക്കേണ്ടത്. അതിലാണ് പൂർ വ്വികരുടെ മാതൃകയുള്ളതും.

3. നമസ്കാര ശേഷം കൂട്ടുപ്രാർത്ഥനയോ ? നമസ്കാര ശേഷം ഇമാമും മഅ്മൂമുകളും ഒററക്ക് തന്നെയായിരിക്കണം ദിക്റുകളും ദുആയും നിർവ്വ ഹിക്കേണ്ടത്.

നബി(സ) നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും സലാം വീട്ടിയാ ൽ ഉറക്കെ പ്രാർത്ഥിക്കുകയും മഅ്മൂമുകൾ അതി ന് ആമീൻ പറയുകയും ചെയ്തതിന് യാതൊരു രേഖയുമില്ല. അതിനാൽ അത് ബിദ്അത്തും വർജ്ജി ക്കേണ്ടതുമാണ്.

وعن الْبَرَّاءِ قَالَ كُنَّا إِذَا صَلَّيْنَا خَلْفَ رَسُولِ اللهِ صَلَى اللهِ عَلَيْهُ عَلَيْهُ اللهِ عَلَيْهُ عَلَيْهُ وَسُلَمُ اللهِ عَلَيْهُ وَسُلِمُ اللهِ عَلَيْهُ اللهِ عَلَيْهُ وَسُلِمُ اللهِ عَلَيْهُ وَسُمِعْتُهُ يَقُولُ رَبِّ قَنِي عَدَابَكَ يَوْمَ تَبْعَتُ أَوْ تَجْمَعُ عَبَادَكَ . (رواه مسلم)

"ബർറാഅ്(റ) പറയുന്നു; ഞങ്ങൾ നബി(സ)യുടെ പി ന്നിൽ നമസ്കരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിൻെറ വല തു ഭാഗത്ത് നിൽക്കാനായിരുന്നു ഞങ്ങൾ ഇഷ്ടപ്പെ ട്ടിരുന്നത്. അദ്ദേഹം നമസ്കരിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ ഞ ങ്ങൾക്ക് അഭിമുഖമായി ഇരിക്കും. അപ്പോൾ അദ്ദേഹ ത്തിൻെറ പ്രാർത്ഥന ഞാൻ കേൾക്കും: നാഥാ, നിൻെറ ദാസന്മാരെ ഉയിർത്തെഴുന്നേൽപ്പിക്കപ്പെടു ന്ന ദിവസം അല്ലെങ്കിൽ ഒരുമിച്ചുകൂട്ടപ്പെടുമ്പോൾ നിൻെറ ശിക്ഷയിൽനിന്ന് നീ എന്നെ കാത്തു രക്ഷി ക്കേണമേ," (മുസ്ലിം)

ഇവിടെ നബി(സ) ((എന്നെ രക്ഷിക്കണേ)) എന്ന് ഏ കവചന രൂപത്തിലാണ് പ്രാർത്ഥിക്കാറുണ്ടായിരുന്ന ത്. കൂട്ടു പ്രാർത്ഥനയല്ല നടത്തിയത് എന്നു സാരം. وعن عائشة رضي الله عنها قالت كان رَسُولُ الله صلى الله عليه عليه وسلم إدا سلَمَ لم يقعد إلا مقدار ما يقول اللهم أنست السيلام ومثك السيلام ومثك السيلام ومثك السيلام ومثلك السيلام تباركت يا ذا الجسلال والإلمسرام . رواه مسلم

ആയിഷ(റ) പറയുന്നു: നബി(സ) സലാം വീട്ടിയാൽ അല്ലാഹുമ്മ അൻതസ്സലാം വമിൻകസ്സലാം തബാറക് ത യാദൽജലാലി വൽ ഇക്റാം എന്ന് പറയുന്നത്ര സമയമല്ലാതെ ഇരുന്നിട്ടില്ല (മുസ്ലിം)

عن أم سلمة رضي الله عنها قالت: كَانَ الرسول صلى الله عليه وسلم إذا سلَمَ قامَ النساءُ حتَى يَقْضِي تَسسُلِيمَهُ وَمَكَتْ عَليه وسلم إذا سلَمَ قامَ النِساءُ حتَى يَقْضِي تَسسُلِيمَهُ وَمَكَتْ يَسِيرًا قَبْلَ أَنْ يَقُومَ . قالَ ابْنُ شيهَابٍ قَارَى - وَاللهُ أَعْلَمُ - أَنَّ مُكْتُهُ لِكَيْ يَنْفَدُ النِسِبَاءُ قَبْلَ أَنْ يُدْرِكَهُنَّ مَنْ انْصَرَفَ مِنَ القوم (صحيح البخاري ٢٨٧/١)

ഉമ്മു സൽമ(റ) പറയുന്നു: ((നബി(സ) നമസ്കാരത്തി ൽ നിന്ന് സലാം വീട്ടിയാൽ ഉടനെ സ്ത്രീകൾ എഴു ന്നേൽക്കും അദ്ദേഹം അൽപ സമയം അവിടെ ഇരി ക്കുകയും ചെയ്യും, ഇബ്നു ഷിഹാബ് പറയുന്നു: അദ്ദേഹം അൽപസമയം ഇരിക്കാറുള്ളത് ജനങ്ങൾ എഴുന്നേൽക്കുന്നതിന് മുമ്പ് സ്ത്രീകൾ പോകുന്ന തിന് വേണ്ടിയായിരുന്നു.)) (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി വാള്യം 1 പേജ്: 287) وَأَخْتَارُ لِلإِمَامِ وَالْمَامُومِ أَنْ يَدْكُرَا اللهَ بَعْدَ الاِسْصِرَافِ مِسنَ الْصَلاةِ وَيَخْفِيانِ الذِكْرَ إِلاَّ أَنْ يَكُونَ إِمَامًا يَجِبُ أَنْ يَتَعَلَّمَ مِنْهُ فَيَجْهَرُ حَتَى يَرَى أَنَّهُ قَدَ تَعَلَّمَ مِنْهُ ثُمَّ يُسِرُّ (كتاب الأم للإمام الشافعي رحمه الله ٢٤١/١)

ഇമാമിനും മഅ്മൂമിനും ഞാൻ നല്ലതായികാണു ന്നത് നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും വിരമിച്ചാൽ അല്ലാ ഹുവിന് ദിക്റ് ചൊല്ലുക എന്നതാണ്. എന്നാൽ അ വർ രണ്ട് കൂട്ടരും അത് പതുക്കെയാണ് നിർവ്വ ഹിക്കേണ്ടത്. എന്നാൽ ഇമാമ് തന്നിൽ നിന്നും (മ അ്മൂമുകൾ) പഠിക്കാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുവെങ്കിൽ അ പോൾ ഉറക്കെയാക്കുകയും പഠിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ പ തുക്കെയാക്കുകയും ചെയ്യണം. (ഇമാം ശാഫി കി താബുൽ ഉമ്മ് വാള്യം 1 പേജ്: 241)

أمًّا الإمامُ إذا تَرَكَ القِيَامَ الَّذِي هُوَ أَقْضَلُ لَهُ ثُمَّ الأَقْضَلُ جَعْلُ الْمَعْدِن : الْمَعْدِن الْمَعْدِن : الْمَعْدِن : ٢٤)

എന്നാൽ ഇമാമിനെ സംബന്ധിച്ചെടത്തോളം ഏററ വും ശ്രേഷ്ഠമായ <u>എഴുന്നേററ് പോവുക</u> എന്നത് ഒഴിവാക്കുകയാണെങ്കിൽ പിന്നെ നല്ലത് വലത് വല ത് ഭാഗം മഅ്മൂമുകൾക്കും ഇടത് ഭാഗം ഖിബ്ലക്കു മാക്കി തിരിഞ്ഞിരിക്കലാണ് (ഫത്ഹുൽ മുഈൻ പേജ്: 43)

وَيُفَارِقُ الإمامُ مُصلاهُ عَقِبَ فَرَاغِهِ إنْ لَمْ يَكُنْ ثُمّ نِساعٌ (نور الأبصار من عشرة كتب)

ഇമാം നമസ്കാരത്തിൽ നിന്ന് വിരമിച്ച ഉടനെ ന മസ്കാര സ്ഥലം വിട്ട് പോകേണ്ടതാണ് അവിടെ സ് ത്രീകൾ ഇല്ലെങ്കിൽ (നൂറുൽ അബ്സ്വാറ് പത്ത് കിതാബ്)

4. സ്ത്രീകൾക്ക് പള്ളി നിഷ്ടിദ്ധമോ ?

സ്ത്രീകൾക്ക് പള്ളികളിൽ ജുമുഅ/ ജമാഅത്തുക ൾക്കായി പകെടുക്കൽ പുരുഷ്യന്മാരെപ്പോലെ നിർ ബന്ധമില്ല. എന്നാൽ അവർ നബി(സ)യുടെ കാല ഘട്ടത്തിലും അതിനു ശേഷവും ജുമുഅ ജമാഅ ത്തുകളിൽ പങ്കെടുക്കുകയും നബി(സ)യും സ്വഹാ ബികളും അതിന് അവർക്ക് സൗകര്യം ചെയ്തു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു പോന്നിട്ടുണ്ട്. പ്രവാചക നും സ്വഹാബികളും ജീവിച്ച നാടുകൾ അടക്കം മു സ്ലിം നാടുകളിൽ അത് ഇന്നും തുടർന്നുവരുന്നു എന്നതാണ് വസ്തുത. കർമ്മശാസ്ത്ര പൺഢിത നമാരും അവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ ഇക്കാര്യം രേഖഷെ ടുത്തിയത് നമുക്ക് കണ്ടെത്താവുന്നതാണ്.

എന്നാൽ പ്രവാചകൻെറ ആദ്യ കാലത്ത് സ്ത്രീ കൾക്ക് പള്ളിപ്രവേശനം അനുവദിക്കുകയും പിന്നീ ട് അത് തടയപ്പെടുകയും ചെയ്തു എന്ന പൊള്ള വാദം ഇന്നും ഒരു വിഭാഗം പ്രചരിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരി ക്കുന്നു. പക്ഷേ പ്രമാണങ്ങൾകൊണ്ട് ഒരിക്കലും അത് സ്ഥാപിക്കുവാൻ അത്തരക്കാർക്ക് കഴിയുക യില്ല തീർച്ച. പ്രവാചകൻ (സ)യുടെ കാലത്തും അ തിന് ശേഷം ഇന്നുവരേയും അത് തുടർന്ന് വരു ന്നു. നിഷ്പക്ഷരായ, സത്യാന്വേഷികൾക്കായി ഏ താനും തെളിവുകൾ താഴെ ചേർക്കുന്നു.

നബി(യാടൊപ്പം സ്ന്രീകൾ പങ്കെടുത്തു:

أن عائشة رضي الله عنها قالت: كُننَّ نِسَاءُ الْمُؤْمِنَاتِ
يَشْهَدْنَ مَنِ رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم صلاة القَجْرِ
مُتَلَقَّعَاتٍ بِمُرُوطِهِنَّ ثُمَّ يَثْقَلِبْنَ إلى بُيُوتِهِنَّ حِينَ يَقْضِينَ
الصلاة لا يُعْرَفْهُنَّ أَحَدٌ مِنَ الْعَلْسِ (صحيح البخاري ١٠/١)
رقم: ٣٣٥)

"ആയിഷ്യറ്റ) പറയുന്നു: സത്യവിശ്വാസിനികളായ സ്ത്രീകൾ നബി(സ)യോടൊഷം തങ്ങളുടെ പുതഷു കൾകൊണ്ട് ചുററിഷുതച്ച് സുബഹി നമസ്കാരത്തി ൽ പങ്കെടുക്കുമായിരുന്നു. നമസ്കാരം നിർവ്വഹി ച്ചു കഴിഞ്ഞ് അവർ അവരുടെ വീടുകളിലേക്ക് തി രിച്ചു പോകുന്ന സമയത്ത് ഇരുട്ടു കാരണം അവ രെ ഒരാളും തിരിച്ചറിയുമായിരുന്നില്ല."(സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 1/210 ഹദീസ് :533 അദ്ധ്യായം രാത്രിയി ലും ഇരുട്ടത്തും സ്ത്രീകൾ പള്ളിയിൽ പോകൽ)

നഞ്ചി(സ) അറിഞ്ഞൂകൊണ്ട് അന്നെ

عبد الله بن أبي قتادة عن أبيه أبي قتادة عن النبي صلى الله عليه أبي قتادة عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: إنّي الأقوم في الصلاة أريد أن اطوّل فيها فأسمع بكاء الصبي فأتجوّر في صلاتي كراهية أن الشهق على أمّه (صحيح البخاري ٢٥٠/١ رقم: ٢٧٥)

"അബ്ദുല്ലാഹി ബ്നു അബീ ഖതാദ:(റ) തൻെറ പി താവിൽ നിന്ന് ഉദ്ധരിക്കുന്നു: നബി(സ) പറഞ്ഞു: ഞാൻ ദീർഘിഷിച്ച് നമസ്കരിക്കണം എന്ന് ഉദ്ദേശിച്ച് നമസ്കരിക്കാൻ നിൽക്കും, അപ്പോഴായിരിക്കും കു ട്ടിയുടെ കരച്ചിൽ കേൾക്കുക; അന്നേരം ആ കുട്ടി യുടെ ഉമ്മാക്ക് വിഷമമാകുമല്ലോ എന്നോർത്ത് ഞാ ൻ നമസ്കാരം ചുരുക്കും" (ബുഖാരി 1/250 ഹദീസ് നമ്പർ : 675)

നഞ്ചി(സ) സൗകര്വം ചെയ്തു കൊടുക്കുന്നു:

عن ابن عمر قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم لسوْ تَرَكُنَا هذَا الْبَابَ لِلنَسَاءِ قالَ نَافِعُ قلمْ يَدْخُلُ مِنْهُ ابْسنُ عُمَـرَ حَتَى مَاتَ (صحيح أبي داود للألباني ١١٤/١ رقم : ٣١٥)

"ഇബ്നു ഉമർ(റ) പറയുന്നു: നബി(സ) പറഞ്ഞു: ന മുക്ക് ഈ വാതിൽ സ്ത്രീകൾക്കായി (നീക്കിവെക്കു ന്നത് നന്നായിരിക്കും), നാഫിഅ്(റ) പറയുന്നു: ഇ ബ്നു ഉമർ(റ) മരിക്കുന്നത് വരെ പിന്നീട് ആ വാതി ലിലൂടെ പ്രവേശിച്ചിട്ടില്ല." (അൽബാനി സ്വഹീഹ് അ ബൂദാവൂദ് 1/114 നമ്പർ: 531)

സ്ഥ്വിസ്ര) അന്മുമതി നൽകാൻ ഭർത്താക്കളോട് ക സ്പ്ലിക്കുന്നു

عن ابن عمر رضي الله عنهما عن النبي صلى الله عليه وسلم قال: إذا اسْتَادْنَتْكُمْ نِسَاؤُكُمْ بِاللَّيْلِ إلى الْمَسْجِدِ فَادْنُوا لَهُنَّ (صحيح البخاري باب خروج النساء إلى المسجد بالليل والغلس ٢٩٥/١ رقم: ٨٢٧)

"ഇബ്നു ഉമർ(റ)വിൽ നിന്ന്, നബി(സ) പറഞ്ഞു: നി ങ്ങളുടെ സ്ത്രീകൾ നിങ്ങളോട് രാത്രിയിൽ പള്ളി യിൽ പോവാൻ അനുവാദം ചോദിച്ചാൽ നിങ്ങൾ അവർക്ക് അനുമതി നൽകണം." (സ്വഹീഹുൽ ബു ഖാരി 1/295 ഹദീസ് നമ്പർ :827)

സമ്പു(ഡ)താലം അന്ധ ശേഷനാം

عن ابن عمر في قال: كائت امْرَأَهُ لِعُمَسرَ تَسشْهَدُ صَسلاة الصُبْح وَالْعِشَاءِ فِي الْجَمَاعَةِ فِي الْمَسْجِدِ فَقِيلَ لَهَا لِمَ تَخْرُجِينَ وَقَدْ تَعْلَمِينَ أَنَّ عُمَرَ يَكْرَهُ ذَلِكَ وَيُغَارُ ؟ قالَت تُخْرُجِينَ وَقَدْ تَعْلَمِينَ أَنَّ عُمَرَ يَكْرَهُ ذَلِكَ وَيُغَارُ ؟ قالَت تَخْرُجِينَ وَقَدْ أَنْ يَنْهَانِي ؟ قالَ يَمنْعُهُ قَوْلُ رسول الله عَمْ قَلْهُ مِستَاجِدَ اللهِ صلى الله عليه وسلم (لا تَمنْعُوا إماءَ اللهِ مسسَاجِدَ اللهِ) (صحيح البخاري ٢٥٥/ رقم : ٨٥٨)

"ഉമർ(റ)വിൻെറ ഭാര്യ ഇശാ നമസ്കാരത്തിനും സു ബ്ഹി നമസ്കാരത്തിനും ജമാഅത്തിന് പള്ളിയിൽ പകെടുക്കുമായിരുന്നു. അപ്പോൾ അവരോട് നിങ്ങ ൾ ജമാഅത്തിൽ പകെടുക്കുന്നത് ഉമറിന് ഇഷ്ടമി ല്ലെന്ന് നിങ്ങൾക്കറിഞ്ഞുകൂടെ എന്ന് ചോദിക്കപ്പെ ട്യു; അന്നേരം അവർ പറഞ്ഞു: എന്നാൽ എന്താണ് എന്നെ തടയുന്നതിൽനിന്ന് അദ്ദേഹത്തെ പിന്തിരി ഷിക്കുന്നത്? അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ((അല്ലാഹുവിൻെറ ദാസിമാരെ നിങ്ങൾ പള്ളിയിൽനിന്നും തടയരുത്)) എന്ന പ്രവാചക വചനമാണ് അദ്ദേഹത്തെ അതിൽ നിന്ന് തടയുന്നത് (പിന്തിരിഷിക്കുന്നത്)." (സ്വഹീഹു ൽ ബുഖാരി 1/305 ഹദീസ് നമ്പർ :858)

ഈ ഹദീസിൻെറ വ്യാഖ്യാനത്തിൽ ഇബ്നുഹജറുൽ അസ്ഖലാനി രേഖപ്പെടുത്തിയത് കാണുക:

كان عُمَرُ يَقُولُ لَهَا وَاللهِ إِنَّكِ لِتَعْلَمِينَ أَنِّي مَا أَحِبُّ هَذَا قَالَتُ وَاللهِ لاَ أَنْتَهِي حَتَى تَنْهَاتِي قَالَ فَلقَدْ طُعِنَ عُمَرُ وَإِنَّهَا لَفِسي الْمَسْجِدِ (فَتَح الباري لابن حجر العسقلاني ٣٨٣/٢)

"ഉമർ(റ) അവരോട് ചോദിക്കുമായിരുന്നു: അല്ലാഹു വണെ സത്യം നിനക്ക് അറിഞ്ഞുകൂടെ (നിൻെറ ഈ പോക്ക്) ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്നില്ലെന്ന്. അവർ പ റയും അല്ലാഹുവാണെ സത്യം നിങ്ങൾ എന്നെ തട യാത്തിടത്തോളം ഞാനിത് നിർത്തുകയില്ല. ഉമർ(റ) വിന് കുത്ത് കിട്ടുന്ന ആ അവസരത്തിലും അവർ പള്ളിയിലുണ്ടായിരുന്നു." (ഫത്ഹുൽബാരി 2/383) ഹിജ്റ : 23 ദുൽഹജ്ജ് മാസത്തിലായിരുന്നു ഉമർ(റ) വിൻെറ രക്തസാക്ഷിത്വം എന്നത് നാം പ്രത്യേകം ശ്രദ്ധിക്കുക.

ങ്ങമവി ഖിലാഫത് കാലത്ത് ഹിജ്റ: രണ്ടാം ന്യൂഹാണ്ടിലും സ്ത്രീകൾ പള്ളിയിൽ

وكَانَ النساءُ يُكبِّرُنَ خَلْفَ أَبَانَ بْنِ عُثْمَانَ وَعُمَرَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ لْيَالِيَ النَّشُريق مَعَ الرجَالِ فِي الْمَسسْجِدِ (صحيح البخاري ١٧/٥)

"അബാനു ബ്നു ഉസ്മാൻ(റ)വിൻേറയും ഉമറു ബ് നു അബ്ദിൽ അസീസ്(റ)വിൻേറയും പിന്നിൽ വെ ച്ച് അയ്യാമുത്തശ്രീഖിൻെറ രാത്രികളിൽ സ്ത്രീക ൾ പള്ളിയിൽ വെച്ച് തക്ബീർ ചൊല്ലാറുണ്ടായിരു ന്നു." (സ്വഹീഹുൽ ബുഖാരി 5/2017)

ഹിജ്റ 101 റജബ് മാസത്തിലായിരുന്നു അമവീ ഖലീ ഫമാരിൽപെട്ട ഉമർ രണ്ടാമൻ എന്നറിയപ്പെടുന്ന ഉ മറുബ്നു അബ്ദിൽ അസീസ് (റ) ൻെറ മരണം.

മദ്ഹഞ്ചിന്റെ ഇമാമുകളും സ്ത്രീകൾ പളളിയിൽ വരുന്നതാണ് അഭികാമ്യമായി കണ്ടത് قال الشافعي: وَلا أحِبُ لِوَاحِدِ مِمَنْ لَهُ تَرَكُ الْجُمُعَةِ مِنَ الْاَحْرَارِ لِلْعُدُرِ وَلاَ مِنَ النِسَاءِ وَعَيْسرِ الْبَالِغِينَ وَالْعَييسدِ أَنْ يُصَلِّقُ الْاَمْامُ أَوْ يَتَاْخَرَ الْسَصِرَافَةُ بِالْ يُصَلِّقِي الظَّهْرَ حَتَى يَنْصَرَفَ الْإِمَامُ أَوْ يَتَاخَّرَ الْسَصِرَافَةُ بِالْنُ يُصَلِّقُ لِلْثَهُ لَعَلَّهُ يَقْدِرُ عَلَى النِّيسانِ يَحْتَاطُ حَتَى يَرَى أَنَّهُ قَدْ الْصَرَفَ لَأَنَّهُ لَعَلَّهُ يَقْدِرُ عَلَى النِّيسانِ يَحْتَاطُ حَتَى يَرَى أَنَّهُ قَدْ الْصَرَفَ لَائَةُ لَعَلَّهُ يَقْدِرُ عَلَى النِّيسانِ الْجُمُعَة فَيكُونُ إِنْيَاتُهَا خَيْرًا لَهُ (كتاب الأَم للشَافعي ٢/٢١٢) على النِيسانِ المُعلَّمِ اللهِ عَيْرًا لَهُ (كتاب الأَم للشَافعي ١/٢٤٤) وقد وقد وقد وقد الله ويقول الله وقد الله ويقول الله وقد الله ويقول الله وي

ലെയാള പരിഭാഷകളിലും

മലയാളത്തിലേക്ക് വിവർത്തനം ചെയ്തിട്ടുള്ള നിര വധി ശാഫിഈ മദ്ഹബിലെ ഫിഖ്ഹ് (കർമ്മ ശാസ് ത്ര)ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ നിന്നും ഈ സത്യം സാധാരണ ക്കാർക്കു കൂടി ബോധ്യപ്പെടുന്നതാണ്. ഹുജ്ജത്തു ൽ ഇസ്ലാം ഇമാം അബൂഹാമിദിൽ ഗസ്സാലി(റ)യു ടെ ഇഹ്യാഉലൂമിദ്ദീൻ പരിഭാഷ കാണുക:"ഇനി രോഗിയോ, യാത്രക്കാരനോ, അടിമയോ, സ്ത്രീ യോ ജുമുഅ: നമസ്കാരത്തിൽ പങ്കെടുത്താൽ അരുടെ നമസ്കാരം ശരിയാവുകയും അതവർക്ക് ളുഹർ നമസ്കാരത്തിന് മതിയാവുകയുംചെയ്യും" (ഇഹ്യാ ഉലൂമിദ്ദീൻ പരിഭാഷ 5/31, പരിഭാഷകൻ പാടൂർ കുഞ്ഞഹമ്മദ് മൗലവി)

സമസ്തയാടെ മദ്ദസാ പാപോസ്തകത്തിലും

ഇക്കാര്യം നമ്മുടെ നാട്ടിൽ സ്ത്രീകളുടെ പള്ളി പ്ര വേശനത്തെ അങ്ങേയററം എതിർത്തുകൊണ്ടിരി ക്കുന്ന വിഭാഗം തന്നെ അവരുടെ കുട്ടികളെ പഠിപ്പി ച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു എന്നതാണ് വിരോധാഭാസം!. സമസ്തയുടെ നാലാം ക്ലാസിലേക്കുള്ള മദ്രസാ പാഠപുസ്തകത്തിൽ പഠിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത് കാണുക:"യാത്രക്കാരൻ, സ്ത്രീ, രോഗി, കുട്ടികൾ, അടിമ, കുരുടൻ എന്നിവർക്ക് ജുമുഅ നിർബന്ധ മില്ല അവർ വരികയും ജുമുഅയിൽ പങ്കെടുക്കു കയും ചെയ്താൽ ആ സമയത്തെ ളുഹറിന്ന് പക രം അതുമതി" (സമസ്ത കർമ്മശാസ്ത്രം -ഹനപി-നാലാം ക്ലാസ്)

5 ജുമുഅയും അനുബന്ധ വിഷയങ്ങളും ജുമുഅയമായി ബന്ധപ്പെട്ട് നമ്മുടെ നാട്ടിൽ ചർ ച്ചാവിഷയമായിട്ടുള്ള ഏതാനും കാര്യങ്ങൾ സന്ദർഭി കമായി ഉണർത്താൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നു.

്, ജുമുന്തായുടെ ബാങ്ക്

عن السائب بن يزيد قال كان النداء يوم الجُمُعَة أوَّله إذا جَلَسَ الإمَامُ عَلَى الْمِنْبَرِ عَلَى عَهْدِ النّبي صلى الله عليه وسلم وأبي بكر وعُمرَ رضي الله عنهما فلمَّا كان عُتْمَانُ رضي الله عنهما فلمَّا كان عُتْمَانُ رضي الله عنه وكثر الناس زاد النداء الثالث عَلَى السروراء (صحيح البخاري ٣٠٩/١ رقم الحديث: ٨٧١)

സാഇബ്ബ്നു യസീദ് (റ) പറയുന്നു "വെള്ളിയാഴ്ച ദിവസത്തെ (ജുമുഅയുടെ) ബാങ്ക് നബി(സ) അ ബൂബക്കർ, ഉമർ(റ) എന്നിവരുടെ കാലത്ത് ഇമാം മിമ്പറിൽ ഇരുന്നതിന് ശേഷം മാത്രമായിരുന്നു. ഉ സ്മാൻ(റ)ൻെറ കാലത്ത് ജനങ്ങൾ അധികരിച്ചപ്പോ ൾ സൗറാഇൽ വെച്ച് മൂന്നാമതൊരു ബാങ്ക്കൂടി അധികരിച്ചു" (ബുഖാരി 1/309 നമ്പർ: 871)

യഥാർത്ഥത്തിലുള്ള ബാങ്കിനും ഇഖാമത്തിനും പുറ മെ വർദ്ധിച്ചത്കൊണ്ടാണ് ഇവിടെ മൂന്നാമത് എ ന്ന് പ്രയോഗിച്ചത്.

(الزوراء) اسم موضع في سلوق المدينة تلك الأيام المدينة المديث المراب ا

സൗറാഅ് അക്കാലത്ത് മദീനയിൽ അങ്ങാടിക്കടു ത്തുള്ള ഒരു പ്രദേശമാണ് (ബുഖാരി 3/1309 ഹദീസ് നമ്പർ : 3379) ഉമർ (റ)വും പള്ളിയുടെ പുറത്ത് നിന്നും ജനങ്ങളെ ജുമുഅ സമയം അറിയിക്കാൻ വിളിച്ചുപറയാൻ ക ൽഷിച്ചിരുന്നു. എന്നാൽ ബാങ്ക് തൻെറ മുന്നിൽ വെച്ച് (മിമ്പറിൽഇരുന്നശേഷം) മാത്രമായിരുന്നു കൊടുക്കാൻ കൽഷിച്ചിരുന്നത്. അബൂബക്കർ, ന ബി(സ) എന്നിവരുടെ കാലത്ത് നടഷുണ്ടായിരുന്നത് പോലെ എന്ന് അത്വാഅ്(റ)ൽ നിന്ന് റിഷോർട്ട് ചെ യ്യുന്നു., (ഇന്ന് നടഷിലുള്ള) ആദ്യബാങ്ക് ബിദ്അത്ത് ആണ് എന്ന് ഇബ്നുളമർ(റ)വിൽ നിന്നും ഇബ്നു അബിശൈബ(റ) റിഷോർട്ട് ചെയ്യുന്നതായും കാണാം. (ഫത്ഹുൽബാരി 2/458).

ഇന്ന് അടുത്തടുത്ത് പള്ളികളും സമയമറിയാനുള്ള സൗകര്യങ്ങളും വ്യാപകമായുണ്ടായിരിക്കെ നബി ച ര്യയിലേക്ക് മടങ്ങലായിരിക്കും അഭികാമ്യം. ഇക്കാല ത്ത് ഈവിഷയത്തിൽ ഇമാം ശാഫി(റ)യുടെ അഭി പ്രായമാണ് ഏററവും ഉത്തമമായിട്ടുള്ളത്.

أخبرنا الشافعي قال: أخبرني الثقة عَن الزُهْرِي عَنْ السَائِبِ بْن يزيدٍ: أَنَّ الأَدُانَ كَانَ أُولُهُ لِلْجُامُعَةِ حِينَ يَجْلِسُ الإمَامُ عَلَى الْمَثْنِرَ عَلَى عَهْدِ رسنُولِ اللهِ صلى الله عليه وسلم وأبي بكر وعُمرَ فلمَّا كَانَتْ خِلاَفَةُ عُتْمَانَ وكَثَرَ النَّاسُ أَمَرَ عُثْمَانُ بِأَدَانِ ثَانِ فَأَدِّن بِهِ قَتْبَتَ الْأَمْرُ عَلَى دُلِكَ قالَ الشَّافِعِيُ: وقَدْ كَانَ عَطَاءُ يُنْكِرُ أَنْ يَكُونَ عَثْمَانَ عُثْمَانَ أَحْدَتُهُ وَيَقُولُ: أَحْدَثُهُ مُعَاوِيَةُ وَاللهُ تَعَالَى أَعْلَمُ قَالَ الشَّافِعِيُ : وَأَيَّهُمَا كَانَ فَالأَمْرُ الذِي عَلَى عَهْدِ رَسَـولِ اللهِ صـلى الله عليه وسلم أحَبُّ إِلَيَّ (كتاب الأم للشافعي ٣٣٤/١)

"ജുമുഅയുടെ ബാങ്ക് ഇമാം മിമ്പറിൽ ഇരിക്കുന്ന അവസരത്തിൽ മാത്രമായിരുന്നു നബ(സ), അബൂ ബക്കർ, ഉമർ(റ) എന്നിവരുടെ കാലത്ത് നടഷുണ്ടാ യിരുന്നത്. ഉസ്മാൻ (റ)ൻെറ കാലത്ത് ജനങ്ങൾ വ ർദ്ധിച്ചപ്പോൾ രണ്ടാമത് ഒരു ബാങ്ക്കൂടി വർദ്ധിഷി ക്കപ്പെട്ടു, എന്നാൽ അത്വാഅ്(റ) ഇക്കാര്യം നിഷേ ധിക്കുന്നുണ്ട്," മുആവിയ(റ)യാണ് ഇക്കാര്യം തുട ങ്ങിയത് എന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ അഭിപ്രായം, ആര് തുടങ്ങിയതാണെങ്കിലും നബി(സ)യുടെ കാ ലത്തുള്ള സമ്പ്രദായമാണ് ഞാൻ ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ത്." (കിതാബുൽ ഉമ്മ് 1/195)

2, മന്ത്വാഗിറ വിളി

നബി(സ)യടെ കാലത്ത് അദ്ദേഹം നേരെ മിമ്പറിൽ കയറിഇരിക്കുകയും ബിലാൽ(റ) ബാങ്ക്കൊടുക്കു കയും ചെയ്യുക എന്നതായീരുന്നു പതിവ്. അത ല്ലാത്ത ഒരു സംഭവവും റിഷോർട്ട് ചെയ്യുന്നില്ല. തന്ന യുമല്ല ഇന്ന് മആശിറ എന്ന പേരിൽ നടത്തിവരു ന്ന വാക്കുകളിൽ നബി(സ) പറയാത്ത കാര്യം നബി (സ) പറഞ്ഞതാണെന്ന് ബുഖാരിയുടേയും മുസ് ലിമിൻേറയും പേരിൽ ചേർത്തു പറയുന്നു. സത്യ ത്തിൽ മആശിറ വിളിയിൽ പറയുന്നവിധം ഒരു ഹ ദീസ് ബുഖാരിയിലോ മുസ്ലിമിലോ കാണാൻ ക ഴിയുന്നില്ല.!? "ആരെങ്കിലും എൻെറ പേരിൽ ബോ ധപൂർവം കളവു പറഞ്ഞാൽ അവൻ തൻെറ ഇരി ഷിടം നരകത്തിൽ ഉറഷിച്ചുകൊള്ളട്ടെ" (ബുഖാരി). അക്കാരണത്താൽ തന്നെ മേൽ പറഞ്ഞ വിഷയം തീർത്തും നബിചര്യക്ക് വിരുദ്ധമാണ്.

ദ, ബുന്ത്വുബയുടെ ഭാഷ

നബി(സ) ഖുത്വുബ നടത്തിയതെല്ലാം അറബിഭാഷ യിലായിരുന്നു എന്നതും അതോടൊപ്പം അത് ശ്രോദ്ധാക്കൾക്ക് കാര്യങ്ങൾ മനസിലാക്കിക്കൊടു ക്കാനായിരുന്നു എന്നതും നബിയുടെ ഖുത്വുബ യിൽനിന്നും ഗ്രഹിക്കാൻ കഴിയുന്ന വസ്തുതക ളാണ്. എന്നാൽ അത് രണ്ടുംകൂടി നമുക്കിന്ന് എടു ക്കാൻ കഴിയുകയില്ല. അപ്പോൾ പിന്നെ ചിന്തിക്കാ നുള്ളത് എന്തായിരുന്നു ഖുത്വുബയുടെ ലക്ഷ്യം എന്നതാണ്. അത് ജനങ്ങളെ ദീൻ പഠിപ്പിക്കാനായി രുന്നു എന്ന് ബോധ്യപ്പെടുന്നതാണ്. അതാകട്ടെ മനസിലാകുന്ന ഭാഷയിലല്ലാതെ നേടാൻ കഴിയുക യുമില്ല. പ്രവാചകൻ അതൊട്ടുവിരോധിച്ചിട്ടുമില്ല. ഇ ക്കാര്യത്തിൽ മുൻകാല പൺഡിതന്മാരെല്ലാം യോ ജിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. നബിയുടെ ഖുത്വുബ എങ്ങിനെയായിരുന്നു എ ന്ന് ഹദീസുകൾ വ്യക്തമാക്കിത്തരുന്നത് കാണുക:

كَانَتْ لِلنَبِيِّ صلى الله عليه وسلم خُطْبَتَان يَجْلِسُ بَيْنَهُمَا يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيُدُكِّرُ النَّاسَ (صحيح مسلم ٢ /٥٨٩)

"നബി(സ)ക്ക് രണ്ട് ഖുത്വുബകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവകൾക്കിടയിൽ അദ്ദേഹം ഇരിക്കുമായിരുന്നു; അദ്ദേഹം ഖുത്വുബയിൽ ഖുർആൻ ആയത്തുകൾ ഓതുകയും ജനങ്ങൾക്ക് ഉൽബോധനം നടത്തു കയും ചെയ്യുമായിരുന്നു."(സ്വഹീഹ് മുസ്ലിം 2/589 ഹദീസ് നമ്പർ : 862)

ഇമാംനവവി(റ) പറയുന്നു: "ഖുത്വുബയുടെലക്ഷ്യം വഅള് (ഉപദേശം) ആകുന്നു" (ശറഹുൽ മുഹദ്ദബ്) എന്നാൽ പൺഡിതന്മാരിൽ ചിലർ ഖുത്വുബ അറ ബിഭാഷയിൽ തന്നെ നിർവ്വഹിക്കണമെന്ന് പറഞ്ഞി ട്ടുളളത് ഖുത്വുബയുടെ അർകാനുകളെ സംബ ന്ധിച്ച് മാത്രമാണ്.

ഇമാം ഇബ്നുഹജറുൽ ഹൈതമി(റ) പറയുന്നു " ഖുത്വുബ അറബിയിലാകണമെന്ന് പറഞ്ഞത് അർ കാനുകൾ മാത്രമാണ് അതല്ലാത്തവയെ സംബന് ധിച്ചല്ല " (തുഹുഫ) ഇമാം ശാഫി(റ) പറയുന്നത് ശ്രദ്ധിക്കുക,

قال الشافعي: وَلا بَأْسَ أَنْ يَتَكَلَّمَ الرَجُلُ فِي خُطْبَةِ الْجُمُعَةِ وَكُلِّ خُطْبَةٍ الْجُمُعَةِ وَكُلِّ خُطْبَةٍ فِيماً يَغْنِيهِ وَيَعْنِي عَيْرَهُ بِكَلاَمِ النَّاسِ (كتاب الأم للشافعي 80/1)

"ജുമുഅ ഖുത്വുബയിലോ മററു ഖുത്വുബകളിലോ ഖത്വീബ് (പ്രസംഗിക്കുന്നയാൾ) തനിക്കോ മററുളള വർക്കോ ആവശ്യമുളള കാര്യങ്ങൾ ജനങ്ങളുടെ ഭാ ഷയിൽ സംസാരിക്കുന്നതിന്ന് യാതൊരു വിരോധ വുമില്ല." (ഇമാം ശാപിഈ(റ) കിതാബുൽഉമ്മ് 1/345)

4, ബുന്ത്വുബ രണ്ട് രക്അരത്ത് നമസ്കാരജ്ജ

ഉമർ (റ) പറയുന്നു:

عن عمر رضى الله عنه " صَلاةُ الْجُمُعَةِ رَكْعَتَانَ تَمَامٌ غَيْسِرُ قصر عَلَى لِسِنَانِ مُحَمَّدِ " . صلى الله عليه وسلم (صحيح ابن ماجة للالباني ٣٣٨/١)

"ജുമുഅ നമസ്കാരം രണ്ട് റക്അത്ത് തന്നെയാ ണ് അത് നാല് റക്അത്ത് ചുരുക്കപ്പെട്ടതല്ല" (അൽ ബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് ഇബ്നുമാജ 1/338)

ഇമാംശാഫി(റ) പറയുന്നു:

قال الشافعي: وَمَنْ أَدْرَكَ رَكْعَة مِنَ الْجُمُعَةِ بَنَى عَلَيْهَا رَكْعَة أَدْرَى وَأَجْزَأَتُهُ الْجُمَعَة (كتاب الأم للشافعي ٢/١ ٣٥)

"ജുമുഅ നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും ആർക്കെങ്കി ലും ഒരു റക്അത്ത് ലഭിച്ചാൽ അവൻ ഒരു റക്അ ത്തുകൂടി നമസ്കരിക്കട്ടെ, അവന് ജുമുഅയുടെ പ്രതിഫലം ലഭിച്ചുകഴിഞ്ഞു." (അൽ ഉമ്മ് 1/352) നബി(സ) പറഞ്ഞു:

وَمَنْ أَدْرَكَ رَكْعَة مِنَ الْجُمْعَةِ فَلْيُصِلِّ النَّهَا أَخْرَى (صحيح ابن ماجة ، الحاكم، صحيح الجامع للالباني: ٩٩١٥)

"ജുമുഅ നമസ്കാരത്തിൽ നിന്നും ആർക്കെങ്കിലും ഒരു റക്അത്ത് ലഭിച്ചാൽ അവൻ ഒരു റക്അത്തുകൂടി നമസ്കരിക്കട്ടെ." (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് ഇബ്നുമാജ, ഹാകിം, സ്വഹീഹുൽ ജാമിഅ് ഹദീസ് നമ്പർ :5991)

ട, ജുമുഅയും ആളുകളുടെ എണ്ണവും

ജുമുഅക്ക് ഇത്ര ആളുകൾ ഉണ്ടായിരിക്കണമെന്ന് നിർണ്ണയിക്കപ്പെട്ടതായി ഹദീസുകളിൽ സൂചനക ളൊന്നുമില്ല. ഒരു പ്രദേശത്തുള്ള ആളുകളെല്ലാം ഒ രിടത്ത് ഒരുമിച്ചുകൂടി നമസ്കരിക്കുക എന്നതാണ് ജുമുഅ വിഷയത്തിലെ നബിചര്യ.

عن جابر رضي الله عنه قال: بَيْنَمَا النّبِيُ صلى الله عليه وسلى الله عليه وسلم يخطَبُ أيوم الجُمُعَةِ قائِمًا إذْ قدمت عير الْمَدينَةِ فابتّدَرَهَا أصحابُ رَسُولِ الله صلى الله عليه وسلم حتَى لمَ

يَبْقَ مِنْهُمْ إِلاَّ اثْنَا عَشَرَ رَجُلاً وَنَزَلْتُ الآية ﴿ وَإِذَا رَأُواْ تِجَنَرَةً أَوْ هَجَنَرَةً أَوْ هَوَا الْآية ﴿ وَإِذَا رَأُواْ تَجَنَرَةً أَوْ هَوَا النَّهُ الْمُسَاتُ ﴾ (صحيح الترمدي لللالباني ١٤/٥) رقم الحديث ٣٣١١)

ജാബിർ(റ) പറയുന്നു: ഒരിക്കൽ നബി (സ) ഖുത്വു ബ നടത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ മദീനയിൽ ഒരു കച്ചവട സംഘം വരികയും ജനങ്ങളെല്ലാം അങ്ങോ ട്ടു പോകുകയും ചെയ്തു. ബാക്കി (നബിയോടൊ പം) അവരിൽ പന്ത്രണ്ട് പേർ മാത്രമായിരുന്നു ഉ ണ്ടായിരുന്നത്.അതുമായി ബന്ധപ്പെട്ടാണ്

﴿ وَإِذَا رَأُواْ تِجِئَرَةً أَوْ لَهُوًا آنفَضُوۤاْ إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ

قَآبِمًا﴾ (سورة الجمعة : ١١)

എന്ന ആയത്ത് അവതരിച്ചത്: (അവർ ഒരു കച്ചവട മോ വിനോദമോ കണ്ടാൽ അവയുടെ അടുത്തേക്ക് പിരിഞ്ഞുപോവുകയും നിന്നനിൽഷിൽ നിന്നെ വി ട്രേക്കുകയും ചെയ്യുന്നതാണ്. സൂറത്ത് ജുമുഅ : 11) (അൽബാനിയുടെ സ്വഹീഹ് തിർമിദി : 5/414 ഹദീസ് നമ്പർ : 3311) അബൂഹാതിമിൽ നിന്നും ത്വബരി(റ) ഇങ്ങിനെ റി പോർട്ട്ചെയ്യുന്നു:

قَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم كَمْ أَنْتُمْ فَعَدُوا أَنْفُسُهُمْ فَإِذَا هُمْ اثْنًا عَشَرَ رَجُلاً وَامْ رَأَةً (ابسن حجر العسقلاني فتح الباري ٢٤/٢)

"നബി ഞങ്ങളോട് എത്രപേർ ബാക്കിയുണ്ടെന്ന് എ ണ്ണിനോക്കാൻ പറഞ്ഞു, അപ്പോൾ ഞങ്ങൾ പന്ത്ര ണ്ട് പുരുഷൻമാരും ഒരുസ്ത്രീയും മാത്രമായിരു ന്നു ബാക്കിയുണ്ടായിരുന്നത്" (ഇബ്നു ഹജറുൽ അസ്ഖലാനി ഫത്പ.ുൽബാരി 2/424)

ഇതിൽ നിന്നെല്ലാം ആളുകളുടെ എണ്ണത്തിൽ പ്രത്യേക നിബന്നനകൾ ഇല്ല എന്ന് വ്യക്തമാകുന്ന താണ്. നബി(സ)യിൽ നിന്നും ജുമുഅ സ്വീകാര്യമാ കുവാൻ നിശ്ചിത എണ്ണം ആളുകൾ ഉണ്ടായിരിക്ക ണമെന്ന നിർദ്ദേശമില്ലാത്തതിനാൽ ഒരു സംഘം എ ന്ന് പറയാൻ മാത്രമുള്ള ആളുകൾ ഉണ്ടെങ്കിൽ ജു മുഅ: നടത്താവുന്നതാണ്; എന്നാണ് മനസ്സിലാ ക്കാൻ കഴിയുന്നത്.

അല്ലാഹുവേ ഞങ്ങളേയും ഞങ്ങളുടെ മക്കളേയും കൃത്യമായി നമസ്കരിക്കുന്നവരിൽ ഉൾപ്പെടുത്തേ ണമേ. നാളെ പരലോകത്ത് ഞങ്ങളുടെ മാതാപിതാ ക്കളോടും മക്കളോടുമൊത്ത് സ്വർഗ്ഗത്തിൽ കഴിയാ ൻ ഞങ്ങളെയും ഞങ്ങളുടെ ഇണകളെയും നീ അ നുഗ്രഹിക്കേണമേ.

> وصلى الله وسلم على نبينا محمد وآله وصحبه أجمعين والحمد لله رب العالمين .

അവസാനമായി രണ്ടു വാക്ക്

ബഹുമാന്യ സഹോദരങ്ങളോട്, നിങ്ങൾ ഈ പു സ്തകം വായിക്കുകയും പഠിക്കുകയും ചെയ്തു കഴി ഞ്ഞാൽ മററുള്ളവർക്ക് കൈമാറുക; അവരും പ്രയോ ജനപ്പെടുത്തട്ടെ. ''നിശ്ചയം ഒരു നന്മക്ക് പ്രേരണ ന ൽകുന്നവന് പ്രവർത്തിച്ചതിന് തുലൃമായ പ്രതിഫല മുണ്ടായിരിക്കുന്നതാണ്.'' താങ്കൾ ഞങ്ങൾ പുറത്തിറ ക്കിയ മററു പ്രസിദ്ധീകരണങ്ങൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നുവെ ങ്കിൽ സുലൈ Exit: 16 ലുള്ള ഇസ്ലാമിക് ഗൈ ഡൻസ് സെൻററിൽ നേരിൽ വരികയോ താഴെ കൊടുക്കുന്ന അഡ്രസിൽ ബന്ധപ്പെടുകയോ ചെയ്യു ക. ഞങ്ങൾ നിങ്ങളെ സഹായിക്കുന്നതാണ്.

(ഇൻശാ അല്ലാഹ്)

ഇസ്ലാമിക് ഗൈഡൻസ് സെൻറർ പി. ബി. നമ്പർ: 1419 റിയാദ് : 11431 സൗദി അറേബൃ.

> ഗൈഡൻസ് സെൻററിലെ നിങ്ങളുടെ സഹോദരങ്ങൾ

ഓഫീസ് പുറത്തിറക്കിയ ഗ്രന്ഥകാരൻെറ മലയാള പുസ്തകങ്ങൾ

ന	വിഷയം	ഇനം
1	സത്യത്തിലേക്കുളള പാത	രചന
2	മുഹമ്മദ്നബി ചരിത്ര സംഗ്രഹം	77
3	തിരു നബി(സ)യുടെ കൂടെ	19
4	ഹാജിമാരുടെ പാഥേയം	79
5	വൈവാഹിക നിയമങ്ങൾ	>>
6	സകാത്ത്	27
7	നമസ്കാരം വിധികളും	,,
	മര്യാദകളും	
8	ഹജ്ജും ഉംറയും	വിവർത്തനം
9	അഹ്ലുസ്സുന്നത്തിവൽ ജമാഅ:	,,
10	വിശ്വാസ ദീപ്തി	**
11	ഇരുളും വെളിച്ചവും	27
12	ജുമുഅ; വിധികളും മര്യാദകളും	**
13	രോഗി ശുദ്ധീകരം വിധികളും	***
	ഫത്വകളും	

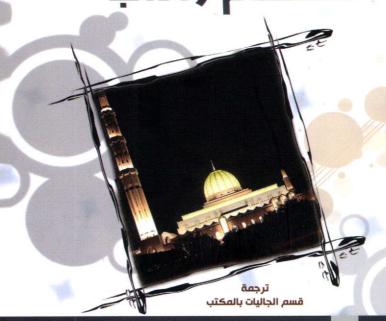
ഓഫീസ് പുറത്തിറക്കിയ മലയാള ലഘുലേഖകൾ

ന	വിഷയം	ഇനം
1	മയ്യിത്ത് സംസ്കരണം	രചന
2	ഹാജിമാർക്കൊരു മാർഗ്ഗരേഖ	77
3	നമസ്കാരത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം	"
4	ഇസ്ലാം പ്രകൃതി മതം	75
5	ന്യായവിധി നാൾ	77
6	മുഹർറത്തിന്റെ പ്രാധാന്യം	**
7	പ്രവാചക സ്നേഹം	"
8	പ്രവാചകൻ(സ) പഠിഷിച്ച നോമ്പ്	"
9	റജബ് മാസവും അനാചാരങ്ങളും	77
10	ശഅബാനും അനാചാരങ്ങളും	,,
11	ഉംറയുടെ രൂപം	**
12	നബി(സ)യുടെ നമസ്കാരം	"
13	അല്ലാഹു എവിടെയാണ് ?	,,
14	ദുൽഹജ്ജിന്റെ ശ്രേഷ്ഠതകൾ	വിവർത്തനം
15	തവസ്സുൽ	,,
16	വിശ്വാസപരമായ താക്കീതുകൾ	77
17	രോഗിയുടെ നമസ്കാരം	22
18	തൗഹീദും ശഹാദത്ത് കലിമയും	,,
19	കർമ്മങ്ങളുടെ ശ്രേഷ്ഠതകൾ	77
20	സുപ്രധാന ഫത്വകൾ	77
21	മാനവരിൽ മഹോന്നതൻ	,,

الصلاة أحكام وآداب (باللغة المليبارية)

إعداد: قسم الجاليات الطبعة (1)

المكتب التعاوني للدعوة والإرشاد وتوعية الجاليات بالسلي ص. ب ١٤١١ الرياض ١١٤٢ هاتف ٨٠٤١٤ - ٢٤١٠١٥ تحويلة ناسوخ ٢٢٢

ردمك: ٤ - ٠ - ٩٨٠٨ - ٩٩٦٠

مليباري

.V.1.